

Yıl: 14 Sayı: 50 2004/2

TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi tarafından üç ayda bir yayınlanır. Mimarlar Odası İzmir Şubesi Üyelerine ücretsiz gönderilir.

Yayınlayan:

Mimarlar Odası İzmir Şubesi adına;

Yayın Komitesi

Mimarlar Odası İzmir Şubesi adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Nilüfer Çınarlı

Yayın Sekreteri:

Işık Yılmaz

Grafik Tasarım:

Ömer Can Bozkurt

Yayın Komitesi:

M. Burak Altınışık
T. Didem Akyol Altun
Tamer Başbuğ
Nilüfer Çınarlı
Şeniz Ergeçgil Çıkış
Ebru Türkdamar Diktaş
Erdal Onur Diktaş
Özgür Dinçer
Galip Ergeneci
Zehra Akdemir Ersoy
Özen Eyüce
Hikmet Gökmen
Eser Gültekin
Fatma Gündoğan
Güngör Kaftancı
Emel Kayın
Nezihat Köşklük
Sevgi Molva
Dürrin Süer
Gürhan Tümer
İnci Uzun
Işık Yılmaz

Yayın Yeri:

1456 Sokak No: 8/10 Alsancak -İZMİR
Tel: (232) 421 89 95 - 422 26 61
Fax: 463 52 12
e-posta: egemim@izmimod.org.tr
web : http://www.izmimod.org.tr

Akhisar Temsilciliği : (236) 414 86 50
Aydın Temsilciliği : (256) 213 45 33
Bodrum Temsilciliği : (252) 316 02 85
Datça Temsilciliği : (252) 712 29 99
Didim Temsilciliği : (256) 811 25 29
Fethiye Temsilciliği : (252) 612 23 71
Kuşadası Temsilciliği : (256) 612 00 91
Manisa Temsilciliği : (236) 232 68 07
Marmaris Temsilciliği : (252) 412 11 05
Milas Temsilciliği : (252) 512 22 87
Muğla Temsilciliği : (252) 214 03 08
Nazilli Temsilciliği : (256) 313 85 06
Ortaca Temsilciliği : (252) 282 65 11
Ödemiş Temsilciliği : (232) 545 73 73
Salihli Temsilciliği : (236) 715 08 23
Söke Temsilciliği : (256) 512 16 17
Turgutlu Temsilciliği : (236) 313 57 78
Uşak Temsilciliği : (276) 212 29 57

Alaşehir Oda Temsilcisi : (236) 654 50 18
Aliğa Oda Temsilcisi : (232) 616 73 63
Bergama Oda Temsilcisi : (232) 631 38 60
Dikili Oda Temsilcisi : (232) 671 81 06
Menemen Oda Temsilcisi : (232) 832 69 67
Selçuk Oda Temsilcisi : (232) 892 67 17
Tire Oda Temsilcisi : (232) 511 17 66
Torbalı Oda Temsilcisi : (232) 856 22 83
Urla Oda Temsilcisi : (232) 483 44 06

Yayın Koordinatörü:

Sedat Acar

Reklam Yöneticisi:

Zafer Gür

Teknik Hizmetler, Reklam Pazarlama ve Basım Dağıtım:

Yapı-Endüstri Merkezi
Cumhuriyet Cad. 329
Harbiye 34367 İstanbul
Tel : (212) 230 29 19
Faks : (212) 248 48 14
e-mail: yayinpazarlama@yem.net
web : www.yem.net

Baskı:

Ali Rıza Başkan Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
Yenibosna, Değirmenbahçe Cad. No:59
Bahçelievler 34530 İstanbul

Baskı tarihi: Haziran 2004

Yayın Koşulları

• Gönderilecek yazılar 1600 kelimeyi geçmemeli, Türkçe ve İngilizce özet içermelidir. • Görsel malzeme, teknik işlemlere uygun orijinal fotoğraf, dia olabilir (Dijital ortamda iletmiyor ise min. 20 cm. eninde, 300 dpi çözünürlükte olmalıdır). Çizimler, küçültüklerinde okunabilir olmalıdır. • Yazıların her türlü sorumluluğu yazarına aittir. • Yazı ve fotoğraflar için kaynak gösterilmesi zorunludur. • Yayın Komitesi'nin kararı yazara yazılı olarak iletilir.

İÇİNDEKİLER

Başyazı		2
Haberler	İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Piriştina'yı Kaybettik	3
	9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri 2004 Sonuçlandı	4
Okurlardan	Kıvılcım Keskiner Bir Genel Kurul Daha Bitti...	7
Profil	Hikmet Gökmen Gürhan Tümer ile Söyleşi	8
Ege Mimarlık 50	Ege Mimarlık 1991/1'den, Başlarken	13
	Ege Mimarlık 50 İçin...	14
	Dürrin Süer Hikmet Gökmen 1'den 49'a Ege Mimarlık	18
	Emel Kayın Ulusal Mimarlık Dergilerinde Farklılaşan Yaklaşımlar ve Ege Mimarlık Dergisi	23
	Sevgi Molva 1991'den Bugüne Ege Mimarlık	28
Bir Mimar	M. Burak Altınışık Eray Bozkurt Ken Yeang ile Bio-iklimsel Mimarlık Üzerine...	31
Öğrencilerden..	T. Didem Akyol Altun Nezihat Köşklük İnci Uzun Öğrenci Sayfaları Yeniden...	35
	Bora Başok Saner Belli Çingı Salman Atölye Yen-i-lgi Ali Haydar Pekdemir	37
Yapı Tanıtım	Türkiye Ekonomi Bankası Bölge Müdürlüğü Binası - İzmir	38
	Tansel Korkmaz Görünmeyenin Restorasyonu	40
Kentsel Tasarım	Konak Meydanı ve Çevresi Düzenleme Projesi	44
Yorum	Ahmet Vefa Orhon Kişisel Bir Perspektiften Konak Meydanı'na Bakışın Düşündürdükleri	54

Şube'den

Sayın Ahmet Piriştina'nın Ardından

İzmir'in çağdaş, demokrat, katılımcı belediye başkanını yitirdik. Yitirdiğimiz salt bir belediye başkanı değildi kuşkusuz... Mimarlara, mimarlığa saygılı, kent kültürünü, kentlilik bilicini oluşturmada mimari mirasa duyarlı, çağdaş mimarlık ürünlerinin yapılı çevrenin oluşumundaki önemini bilen aydın bir yerel yöneticiyi yitirdik.

Kentin planlama süreçlerinde birlikte çalıştığımız, ortak akla, uzmanlığa inanan, hukukun üstünlüğünü, kamu yararını savunan bir siyasetçiyi kaybettik. Mimarlar Odası'nın kente dair önerilerine kulak veren, Kordonyolu'na karşı çıkan meslek odalarının önerileri ve hukukun talebi doğrultusunda Kordon'u örnek bir kıyı düzenlemesi olarak gerçekleştiren, Alsancak Liman Arkası Bölgesi'nin planlamasını uluslararası fikir yarışmasına açan, yarışma sonrası gerçekleştirilen planlama toplantılarına meslek odalarını da çağıran, katılımcı bir planlama anlayışını kente kazandıran çağdaş bir yöneticiyi yitirdik.

Mimarlar Odası'nın düzenlediği "Değişen Kentler-Değişen İzmir" panelini başından sonuna bürokratlarıyla birlikte izleyerek, önerileri, görüşleri dikkatle not alan, kentin gelecek vizyonuna dair her çalışmada yer alan başkanı yitirdik.

Kamu yapılarının ve kamusal alanların mimarlar tarafından tasarlanması gerektiğinin bilincinde olan, düzenlen alanların, projelerin tasarımcı mimarlarının adıyla anılmasına özen gösteren, mimarlığın kentin biçimlenmesindeki önemini bilen, bu bilgisini kente dönüştürmeye çalışan, yerel yönetimin gündemindeki meydan, açık alan tasarımı, sosyal hizmet binaları vb. projeleri mimarlık yarışmalarıyla elde etmek üzere birlikte çalıştığımız bir aydını yitirdik.

Mimarlar Odası'nın önerisiyle Eski İtfaiye Binası'nı ülkenin ilk Kent Müzesi'ne dönüştüren, kent kültürünü, kentlilik bilicini oluşturmak, yaygınlaştırmak amacıyla gerçek bir belgesel nitelikte kent kitaplığı oluşturan, kamusal alanlarda sergiler açarak kentin geçmişini, tarihini kentliye anlatan çağdaş bir anlayışın temsilcisini yitirdik.

Mimarlığı topluma anlatma çabamızda hazırladığımız afişlerin ulaşım araçları, kamu yapıları, otobüs durakları aracılığıyla kentliye aktarma çabamızda yanımızda olan, İzmir mimarlık belleğini belgeleme çalışmalarımızın ilkinin oluşturan "mimarlık haritası"nın hazırlık ve basımında desteğini esirgemeyen, "mimarlık rehberi"ni birlikte gerçekleştirme sözünü veren kültür adamını yitirdik.

Ve en önemlisi bir dostumuzu yitirdik... "Ne zaman sizin önerinizi dikkate almadan bir iş yapsam başım ağrıdı" diyen, diyebilen. Bizi genel kurullarımızda, kutlamalarımızda yalnız bırakmayan dostumuzu... Onu tanıdığımız için, birlikte bu kentde ilk kez meslek odası ve yerel yönetimin birlikte üretebileceğini yaşadığımız için, önerilerimizin bir yerel yöneticinin çalışma programına yansiyabileceğini bize yaşattığı için şanslıyız. Onu özleyeceğiz...

MİMARLAR ODASI İZMİR ŞUBESİ YÖNETİM KURULU

Egemimarlık'tan

Ege Mimarlık 50. Sayısına Ulaştı

1991 yılında yayın hayatına başlayan Ege Mimarlık elinizdeki sayı ile 50. sayısına ulaştı. Ege Mimarlık'a katkıları için 14 yıl boyunca görev yapmış tüm Yayın Komitesi üyelerine, Şube Yönetimlerine, yazarlarımıza ve okuyucularımıza teşekkür ediyoruz. Bu sürekliliğin sağlanmasında derginin 24. sayısından itibaren Oda bütçesinden bir kaynak kullanmadan yayınlanmasını sağlayan Yapı Endüstri Merkezi'nin payı da büyük kuşkusuz. Başlangıcından bugüne Ege Mimarlık'ın Yayın Komitesi'nde çeşitli dönemlerde 53 üye görev yapmış, katkı sunmuş; bu sayıda 18 Mart 2003'de gerçekleşen tüm yayın komitesi üyelerinin davet edildiği Ege Mimarlık'ın gelişimini konu alan bir toplantının bant çözümü de yer alıyor.

Yayın Komitemiz bir süredir hem derginin geçmişini değerlendirmek hem de geleceğine ışık tutmak amacıyla, toplantılarında bu kapsamdaki konuları da önemli bir gündem olarak ele aldı. Derginin ilerideki sayfalarında okuyucularımızın ve yayın Komitesi üyelerimizin Ege Mimarlık'ı geçmişi ve gelecek vizyonu ile değerlendiren görüşleri bulacaksınız.

Ege Mimarlık hakkındaki değerlendirmeler dikkate alındığında; derginin yerel/bölgesel kaynakları daha etkin kullanan, bölgemizdeki nitelikli mimari ve kentsel uygulamalara daha geniş yer veren, konu seçimi ve grafik tasarımıyla daha geniş bir okuyucu profiline ulaşabilecek bir yapıya kavuşması en öne çıkan konular olmaktadır. İleriki sayılara yönelik olarak bu yöndeki çalışmalarımız artarak sürecek.

Derginin bu sayısında; Mimarlar Odası'nın "9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri" programında Mimarlığa Katkı Dalı Başarı Ödülü alan, başlangıcından bugüne dergimizde yayın komitesi üyeliği yapan Gürhan Tümer "profil" bölümünde konuştumuz oluyor. Ayrıca; 3 Mayıs 2004'te Şubemizin davetiyle İzmir'de bir konferans veren Malezyalı mimar Ken Yeang ile "Bio-iklimsel Mimarlık Üzerine..." bir söyleşi; öğrenci sayfalarını ve "Türkiye Ekonomi Bankası Bölge Müdürlüğü Binası" ile "Konak Meydanı ve Çevresi Düzenleme Projesi" uygulamalarını birer eleştiri yazısı eşliğinde okuyacaksınız.

Uzun yıllar birlikte olmak dileğiyle, iyi okumalar...

YAYIN KOMİTESİ

1991-2004

50. nci sayı

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Piriştina'yı Kaybettik

İzmir'in çağdaş, demokrat, katılımcı, mimarlığa, mimarlara, kente saygılı, birlikte çalıştığımız, ürettiğimiz, çok değerli dostumuz, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Piriştina'nın İzmir için yaptıklarını unutmayacağız.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı süresince; planlı, sağlıklı bir kent, standartları ve estetik değeri yüksek kentsel mekanların oluşturulması, çağdaş kent kültürü ve kentlilik bilincinin geliştirilmesi mücadelesini örgütlü yapılarla birlikte kalıcılaştıran, hukukun üstünlüğünü, kamu yararını, dürüst belediyecilik anlayışını savunarak hayata geçiren Piriştina'nın ilke ve programlarının kesintisiz uygulanması için çalışacağız.

2004 Yerel Seçimleri Sonrası

Değişen Kentler - Değişen İzmir Paneli

2004 Yılı Yeni Yıl Kokteyli

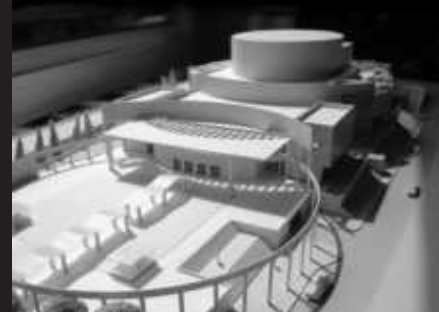
Kordon
Düzenlemesi

İzmir Liman
Bölgesi için
Kentsel
Tasarım
Uluslararası
Fikir
Yarışması

İzmir Kent
Arşivi ve Müzesi

Adnan Saygun
Sanat Merkezi

Tarihi Binaların
Dokuların
Yenilenmesi

9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ VE ÖDÜLLERİ 2004 SONUÇLANDI

IX. Ulusal Mimarlık Sergisi'ne katılan eserler 2-4 Nisan tarihleri arasında Seçici Kurul'un incelemesine sunulurken, 2004 ödülleri belirlendi. Sergi, 12 Nisan Pazartesi günü Ankara Çankaya Çağdaş Sanatlar Galerisi'nde açıldı. Açılışta gerçekleşen ödül töreninde ödüller sahiplerine verildi.

Bu yıl Ulusal Sergi'ye 349 mimar ve firma, 177 eser (toplam 195 pano) ile katıldı. Sergiye katılan eserler arasından, yapı ve proje dallarında 28 Ödül Adayı belirlendi.

Bu yılki sergiye katılımın sayıca çokluğu göz önüne alınarak, pano sayısı sınırlı tutulabilecek gezici sergiler için bir seçkinin belirlenmesine karar verilmiş, ödül ve ödül adaylarının yanısıra 22 eser daha sınırlı sergiler kapsamına alınmıştır.

IX. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Seçici Kurulu
Nejat ERSİN (Başkan),
Zeynep AHUNBAY,
Ziya TANALI,
C. Abdi GÜZER,
Tevfik TOZKOPARAN

IX. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Komitesi
Aydan BALAMİR (Başkan),
Oğuz BULHAZ,
Nurçin ÇELİK,
Cüneyt AKBULUT
Sekreter: Bayar ÇİMEN

MİMARLIĞA KATKI DALI ÖDÜLLERİ

BÜYÜK ÖDÜL
(Sinan Ödülü)

Behruz Çinici

Meslek yaşamı boyunca ürettiği proje ve yapılarla eğitim, meslek ve kültür ortamını çok boyutlu olarak etkilemiş; tasarım ve yaşam kalitesine yönelik değerlerin toplum kültürü içinde yüceltilmesi doğrultusunda öncü çalışmaları; ve mesleğin toplumsal kabul ve saygınlık kazanmasında süreklilik gösteren çabaları nedeniyle, tüm yaşamını mimarlığa adanmış olmakla tanınan, meslek ortamında 'usta mimar' olarak bilinen **BEHRUZ ÇİNİCİ'**ye oybirliği ile verilmiştir.

Başarı Ödülü

Gürhan Tümer

Eğitimci kişiliğinin yanı sıra, gerek özgün araştırmaya dayalı yayınları gerekse mimarlığın alternatif durumlarına ve olağan dışı boyutlarına yönelik deneme tarzındaki yazıları ile mimarlık ortamına sağladığı çok boyutlu katkı; ve mimarlığın farklı kurumsal ortamlarına yönelik olarak verdiği gönüllü ve kesintisiz destek nedeniyle, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. GÜRHAN TÜMER'**e oybirliği ile verilmiştir.

Başarı Ödülü

ODTÜ Mimarlık Bölümü

Yaz Uygulamaları Programı: 1958-2003

Mimarlık eğitiminde 'yapı stajı' deneyimini, lisans programı içinde zorunlu yaz uygulamalarıyla kazandırmaya yönelik özgün bir uygulama oluşu; 1958 yılından beri kırsal yerleşimlerde yürütülen uygulamalarla kurumsallaşarak sürdürülüşü, ve geliştirilmiş yapı-mekan üretimleri ile mimarlık kültürünün yerel ortamlarla buluşmasına yönelik katkıları nedeniyle **ODTÜ MİMARLIK BÖLÜMÜ YAZ UYGULAMALARI PROGRAMI'**na oybirliği ile verilmiştir.

Jüri Özel Ödülü

Ankara Alman-Kültür/Goethe Enstitüsü

Mimarlık ve kentle ilgili uluslararası sergilerin; söyleşi, panel, sempozyum ve atölye çalışmalarının düzenlenip yayınlarının yapılmasına öncülük ederek, mimarlık kültürü ve mesleği için bir etkinlik odağı ve kültürler arası bir köprü görevinde bulunan **ANKARA ALMAN KÜLTÜR MERKEZİ / GOETHE ENSTİTÜ-SÜ'ne** verilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

YAPI DALI ÖDÜLLERİ

YAPI DALI Ödülü

Semra Uygur ve Özcan Uygur'un
TED ANKARA KOLEJİ YUMRUBEL YERLEŞKESİ, LİSE

YAPI DALI Ödülü

Kaya Arıkoğlu'nun MERSİN DENİZ TİCARET ODASI

YAPI DALI Ödülü

Kenan Güvenç ve Gülnur Özdağlar Güvenç'in
FETHİYE KÜLTÜR MERKEZİ

YAPI DALI Koruma-Yaşatma Başarı Ödülü

KA-BA Eski Eserler Koruma ve Değerlendirme Mimarlık Ltd. çalışması olan
ÜRGÜP SARICA KİLİSE KORUMA ONARIM VE SERGİLEME PROJESİ

YAPI DALI 'Yaşam Çevresi' Başarı Ödülü

Boran Ekinci'nin FETHİYE ECE MARİNA

YAPI DALI Onarım Özel Ödülü

F. Feyza Cansever'in SADULLAH PAŞA YALISI ONARIM PROJESİ

PROJE DALI ÖDÜLLERİ

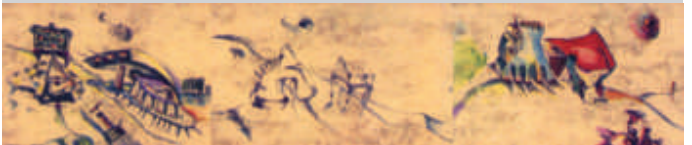
Başarı Ödülü

Emre Arolat ve Gezin Evren'in
TUNUS MAHDİYYA'DA OTEL VE
KONUT

Başarı Ödülü

Erdal Sorgucu'nun ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL AKTİVİTE MERKEZİ

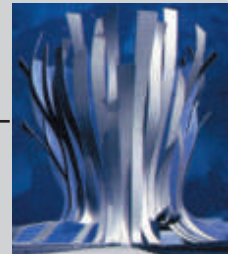

"Fikir Sunumu" Ödülü

Gülseren Kayın Öker'in HİÇBİRYER PROJELERİ

"Fikir Sunumu" Ödülü

Özgür Kemal Zaimoğlu'nun
ÜTOPIK MİMARİ TASARIM, OTEL BİNASI

Kıvılcım KESKİNER, Mimar

Bir Genel Kurul Daha Bitti...

Her zamanki gibi başladı Genel Kurul, 39. olması fark etmiyordu. Yine delegeler aşağıda sohbeteydi, salon bomboştu, açılış konuşmaları, gündem maddeleri ve hatta gerekliliği aylardır tüm toplantılarda tartışılan yönetmelikler kimsenin umurunda değildi. Seçim pazarlıkları Genel Kurul'dan çok önce başlamış, devam etmekte, eskiler kimlerin yan yana dolaştığını izlemekte, merak eden gençlere ipuçları vermektedir.

Öğleden sonra bu Genel Kurul'a kadar hiç yaşanmamış bir şekilde ilk liste çıktı ortaya. İzmir Şubesi olarak üzerinde tam bir fikir birliği içinde olduğumuz üyemizin de içinde yer aldığı listenin, genel eğilimin aksine ilk günden duyurulması çok radikal, iyi niyetli bir tutumdu bizlere göre, çünkü cumartesi rahatlayacak, yönetmelikler tartışılacaktı. Ancak durum hiç de tahmin ettiğimiz gibi olmadı. Her zaman, her şeyi bombalama eğiliminde olanlar hemen bir formül geliştirip, herkesin yemeğe gittiği ve salonun bomboş olduğu bir saatte (bu bilindiği halde neden İzmir beklemiyor? Üç-beş kişiydik içeride), bir önerge vererek ve "usul hakkında" sorgulamasıyla konuyu ertesi güne devrederek, cumartesi gününün neredeyse tamamını "MYK seçimlerinde genel kurulun iradesinin yok sayıldığı" savına istinaden rezerve ettiler ve bizler, "demokrasi dersi almaya muhtaç zavallı delegeler" olarak saat üçe kadar "tahkiyeler" dinledik. Hiç kimse görüldüğü gibi değildi, etik bir kenara atılmıştı.

"Eskimek" demek istiyorum, yaşlandığımı kabul etmek zor geliyor. Fark ettim ki bu defa, meslekte epeyce zaman geçirmişim; bizim kuşak artık deneyimlerinden yararlanılır hale gelmiş. İnsan eskidikçe satır aralarını okumaya başlıyor; bu konuda becerisi arttıkça da kirleniyor; bir o kadar da kirletmek durumunda kalıyor. Gençleri kirletti bizim kuşak bu genel kurulda. Onların ideallerini, idollerini, mes-

leğe ve örgüte duydukları inancı zedeledik.

Mecburduk, yaptığımız işten vicdan azabı duysak da, tıpkı öncekilerin bizlere öğrettiği gibi "Aslında söylemek istediği şu", "Verilen sözleri inanma", "Cumartesi saat beş olmadan hiçbir şey belli olmaz" gibi klişeleri bizler de kullanarak genç meslektaşlarımızı eğittik, allahtan haklılığımız ortaya çıktı da bize olan güvenleri arttı. Eski başkanlarımızın, sekreterlerimizin, Mimarlar Odası'nın İzmir'li duayenlerinin aramızda olmamaları bizi üzdü, aslında eksiklikleri bizleri zorladı, geçerli mazeretleri olduğundan eminim, ama bir daha onlar olmadan Ankara'ya gitmek de istemiyorum.

"Dün dündür, bugün bugündür" tavrına alışmıştık; ama "Bugün saat iki buçuktur, bugün saat beştir", bu genel kurulda öğrendiğimiz bir gerçek oldu, saat beşte ortaya çıkan liste bizleri bile şaşırttı. İktidar hırsı sadece bizim ülkemizde mi olmayacak beraberlikleri meşru hale getiriyor diye düşündük hepimiz. Daha birkaç saat önce Mersin Şubesi'nden bir arkadaşımızın kürsüde "Biz kırk kişiyiz birbirimizi biliriz" sözünü alkışlamıştık; hala bilmediklerimizin olduğunu anladık; öğrenmenin yaşı yokmuş.

Cumartesi saat beşten sekize kadar da Genel Kurul gerçekte yapması gerekeni yapmaya nihayet fırsat buldu; yönetmelikleri tartışıp onayladı. Yine bombalamaya çalışanlar vardı, ancak komisyonlar çok iyi çalışmıştı ve bir önceki gün süttü ağzı yananlar salondaydı da, Genel Kurul hüsranla sonuçlanmadı.

Listeler ortaya çıkınca genel kurullarda genellikle bir rahatlama yaşanır; insanlar ertesi günü bekler; o gece, eğlence gecesidir. Bu defa da aynı beklentiyle otele döndük. Bizleri tüm kapalı kapılar arkasında, merdiven altlarında olup bitenden haberdar etme alışkanlığına sahip olduğu için hem güvenimizi, hem de saygımızı

kazanan şube başkanımız ve sekreterimiz bir toplantı talep ettiler. Gerçek amacı oyların yanlış kullanılmasını engellemek olan söylemleri, "Herkes nasıl oy atacağını bilir" sözleri ile kesildiğinde ortam maalesef lüzumsuz bir gerginlik içine sürüklendi, çoğumuzun tadı kaçtı ve odalarımıza çekildik.

Sabah Genel Merkez'e gitmeden önce otele üçüncü bir liste ulaşmıştı. Yönetim Kurulu adayları arasında İzmir temsilcisinin de bulunduğu bu yeni listede Onur Kurulu temsilcimize yer verilmemişti ve Oktay Ekinci'nin listesiyle aynı renkteydi. Bir gece önce şube başkanımızın uyanlarının ne kadar haklı olduğunu kanıtlayan bu provokasyon listesi, oy atmaya girerken elimize verilen ile karşılaştırıldığında İzmir delegasyonunu kızdırabilecek olan eksikliğin telafi edildiğini ve onur kurulu temsilcilimizin listeye ilave edildiğini görerek, o ana kadar oy atmayanlara durumu anlatmaya çalıştık. Dışarı çıktığımızda aynı liste renk değiştirmiş, dağıtılıyordu. Durumu daha ahlaklı bulduğumuzu listeyi verenlere söyleyerek merdivenlerden inerken listenin üçüncü defa değişerek tekamül ettiğini, Oktay Ekinci'nin listenin başına eklendiğini fark edince "pes" dedik.

Yola çıktık. Kula'ya kadar sonuçlar kesinlik kazanmadı. Provokatörler başarılı olmuş, ortalığı karıştırmışlardı. Son ana kadar durum belli olmadı, liste uzun süre iki başkanlı gibi göründü, ciddi kaygılar taşıdık. Sonuçlar belli olunca herkes nasıl oy kullandığını itiraf etti. Çok sevdiğim genç bir meslektaşımın yorumu hepimizin kalbinden geçendi aslında: "Ben seçimlerde davrandığım gibi yaptım, yine CHP'ye oy verir gibi oy kullandım". Seçilenlere başarılar diler, bizlere layık olmalarını dileriz. Bir dahaki genel kurula.... □

Hikmet GÖKMEN, Yrd. Doç. Dr.
DEÜ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Uzun süredir ara verdiğimiz profil sayfalarımızın 50. sayıdaki konuğu, Mimarlar Odası'nın "IX. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri" programında Mimarlığa Katkı Dalı Başarı Ödülü alan Gürhan Tümer. İzmir'deki mimarlık eğitimine yoğun emek veren Gürhan Tümer, 1991 yılından bugüne Ege Mimarlık Dergisi'nde aktif olarak görev yapıyor

Gürhan Tümer ile Söyleşi

Hikmet Gökmen: Sizinle çok farklı ortamlarda birlikte olduk. Hocam oldunuz, fakültede birçok şeyi öğrendiğim mesai arkadaşım oldunuz, çeşitli sempozyum organizasyonlarında, Ege Mimarlık Dergisi'nde birlikte çalıştık. Sizi uzun yıllardan beri, 1977'den bu yana tanıdığım için, Yayın Kurulu'nda Profil olarak sizin seçilmeniz ve bu söyleşiyi benim yapacak olmam beni çok mutlu etti. Sizin son aldığınız ödül, kişisel olarak beni çok duygulandırdı. Onun paralelinde sizinle böyle bir söyleşi yapmak benim için çok keyif verici bir olay.

Gürhan Tümer: Teşekkür ederim.

H.G.: Öncelikle, çok kısa olarak bize özgeçmişinizi aktarabilir misiniz?

G.T.: İzmir'de doğdum. Hem de, İzmir'in bundan 5000 yıl önce kurulduğu yerde, Bayraklı'da. İlkokulu Bayraklı İlkokulu'nda, ortaokulu Saint Joseph Fransız Koleji'nde okudum. O zamanlar İzmir'de Fransızca eğitim veren lise olmadığı için, İstanbul'a gittim. Daha sonra da, İ.T.Ü Mimarlık Fakültesi'nden mezun oldum.

H.G.: Anlattıklarınızı tarihleyebilir misiniz?

G.T.: 1961'de, lise ikinci sınıftayken, kazandığım bir bursla, AFS bursuyla Amerika Birleşik Devletleri'ne gittim. Orada, Illinois Eyaleti'nde, Chicago yakınlarındaki Libertyville High School'a devam ettim. Böylece, lise diplomamı Saint Joseph'den değil, High School'dan aldım. Mimarlık Fakültesi'ne 1963 yılında girdim. 1970'de mezun oldum ve İzmir'e dön-

düm. O tarihlerde İzmir’de mimarlık eğitimi yalnızca Buca’daki özel yüksek okulda yapılıyordu. Orada da ders verdim ama, kadrom Ege Üniversitesi’ne bağlı Mühendislik Fakültesi’ndeydi. O fakültede asistanken, Fransız Hükümeti’nin verdiği bir bursla, 1 yıl boyunca Paris’te Vincennes Üniversitesi’ne devam ettim.

H.G.: Paris’te akademik çalışmalar yapma olanağınız oldu mu?

G.T.: Orada derslere öğrenci olarak girdim. Sonra, o derslerin birkaçı burada doktora dersi olarak kabul edildi. Fransa’dan İzmir’e döndüğümde, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurulmuştu. Oraya geçtim. Doktoramı 1976 yılında, Güzel Sanatlar Fakültesi’nde yaptım. 12 Eylül darbesinden sonra kurulan Dokuz Eylül Üniversitesi’ne bağlı Mühendislik-Mimarlık Fakültesi’nde çalıştım. Bizim fakültemiz, yani Mimarlık Fakültesi daha genç bir okul.

H.G.: Anladığım kadarıyla, akademik yaşamınız 1970’de başladı.

G.T.: Evet öyle. Diplomamı 1970 yazında aldım, aynı yılın sonbaharında asistan oldum.

H.G.: Felsefe okumak istemenizin bunda bir etkisi olabilir mi?

G.T.: Sanırım evet, etkisi vardı.

H.G.: Yine biraz öğrencilik yıllarınıza dönelim mi? Nasıl bir öğrenciydiniz?

G.T.: 5 yıllık okulu 2 yıllık uzatmayla 7 yılda bitirdim. 1 yarıyıl projeden "çaktım", ondan sonra 3 yarıyıl proje teslim etmedim. Ve o süre boyunca, büyük bir özgürlük içinde yaşadım, İstanbul’u bol bol gezdim, bol bol kitap okudum. Bu yaşam biçimi benim için çok verimli oldu. O dönemde edindiğim bilgileri daha sonraları kullandım. Örneğin, Kafka’nın mekân ilişkilerini incelediğim kitabımın kökenleri o yıllara kadar uzanır.

H.G.: Size çok sorulan bir soruyu sormak istiyorum. Bunu sık sık derslerde siz de tartışıyorsunuz. En azından ben öğrencilik yıllarımdan öyle hatırlıyorum. Sizce mimarlık nedir?

G.T.: Benim bir ilkem var: Mimarlığı tanımlamayı reddediyorum. Bir toplantıda bu soruyu soran kişiye, "Bilmiyorum" yanıtını verdim. Salondakiler biraz şaşırdılar. Kuşkusuz, mimarlığın

H.G.: Meslek olarak mimarlığı seçmenizdeki etken neydi?

G.T.: Bilinçli bir seçim yapmadım. O sıralarda bir akrabamızı, mimarlık okuyordu. Ailem onu çok beğeniyordu. O yüzden, benim de mimar olmamı istediler. Bense, Amerika’dan gönderdiğim mektuplarda, Paris’te, Sorbonne Üniversitesi’nde felsefe okumak istediğimi söylüyordum. Ama biliyorsun, "Felsefe karın doyurmaz" denilir. Ben de işte o engele takıldım. İster istemez, Teknik Üniversite’nin sınavına girdim ve kazandım. Gördüğün gibi, oldukça sık rastlanan bir meslek seçme öyküsü.

H.G.: İTÜ’deki okul ortamının daha sonraki meslek hayatınıza herhangi bir katkısı oldu mu? Yolunuzu seçmenizde, eğitimci olmanızda bu ortam sizi nasıl etkiledi?

G.T.: Bu doğrultuda, okul ortamından çok, kişilik yapımın, içgüdülerimin etkili olduğunu düşünüyorum. Öyle sanıyorum ki, "dışarıda", "piyasada" başarılı olamayacağımı hissettim. Sağa sola iş başvurusu pek yapmadım. Getirilen önerileri ya doğrudan, elimden tersiyle ittim ya da mülâkatlarda başarılı olmamak için elimden geleni ardıma koymadım. Bürolar, şantiyeler beni pek fazla çekmiyordu.

birçok tanımı var. Örneğin, "Mimarlık bina yapma, mekân düzenleme sanatıdır" diyebiliriz. Daha sofistike tanımlar da var. Örneğin Le Corbusier’ninki. Ama ben bunların hiç birini yeterli bulmuyorum. Onun için de, mimarlığı tanımlamamayı yeğliyorum. Böylesi daha gizemli oluyor.

H.G.: Meslek hayatınızın tamamını eğitim ortamında geçirdiniz. Bu yılları bize anlatabilir misiniz? İzmir’de mimarlık eğitimi nasıldı? 70’li yıllardan bu yana, hayatınızı etkileyen, yani kırılma noktaları diyebileceğiniz anlar oldu mu?

G.T.: Daha önce de söylediğim gibi, 70’li yılların başında, İzmir’de mimarlık eğitimi yalnızca bir özel okulda veriliyordu. Bu okulun düzeyi fena değildi. Bir bölümü İstanbul’dan gelen deneyimli hocalar vardı. Ama bir yandan da, üniversitede mimarlık eğitimi verilebilmesi için çalışmalar sürüyordu. Genelde bir oturmamışlık vardı. Biz asistanlara yol gösterecek hocalarımızın sayısı son derece azdı. Bir süre, inşaat mühendisliği öğrencilerine teknik resim dersi verdim. Böyle bir şey beni asla mutlu edemezdi ve etmedi. Benim mimarlıktan beklediğim bu değildi. Ben mimarlığın daha çok kuramsal, düşünsel yönleri üzerinde

yoğunlaşmak istiyordum. Bu olanağı kısmen de olsa elde ettiğim zamanın akademik yaşantımda bir kırılma noktası oluşturduğunu söyleyebilirim.

H.G.: Şu anki mimarlık eğitimi ortamını bir parça değerlendirebilir misiniz?

G.T.: "Eskiden her şey, bu arada mimarlık eğitimi de daha iyiydi, daha doğru bir biçimde yapılıyordu" diyenlere çok fazla katılmıyorum. Bence tıpkı bugün olduğu gibi, dün de iyi hocalar, iyi öğrenciler ve kötü hocalar, kötü öğrenciler vardı. Bugün Türkiye’de mimarlık eğitimi, gerektiğinden çok daha fazla yaygın. O nedenle, okullar, içinde bulundukları çevreye bağlı olarak, büyük değişiklikler gösteriyorlar. Öğrencilerimiz açısından kötümser değilim. İyi öğrencilerimiz var. Benim gözlemime göre, kötü olarak nitelediğimiz öğrencilerin çoğunluğu, mimarlığa yatkın olmadığı için o durumda oluyor. Bu aksaklık, giriş sınavlarında yapılacak değişikliklerle bir miktar düzeltilebilir.

H.G.: Mimarlık eğitimi programlarında bir değişiklik yapılması söz konusu olsa, sizce ne tür değişiklikler yapılmalı? Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

G.T.: Bizimki de dahil olmak üzere, mimarlık okullarının çoğunluğu, "tasarımcı mimar" yetiştiriyor. Dolayısıyla, mimarlığın felsefesi, çeşitli kuramsal yaklaşımlar oldukça eksik kalıyor. Mimarlık eğitiminin bu yönlerinin daha güçlendirilmesi gerektiğine inanıyorum. Bu eksiklik, yüksek lisans eğitiminde karşımıza apaçık bir biçimde çıkıyor. Öğrenciler, ele aldıkları konuyu, felsefi, kuramsal bir çerçeveye oturtmakta çok zorlanıyorlar.

H.G.: Çok farklı bakış açıları var. Mimarlığın sadece bir tasarım işi olduğuna inanan bir grup var; bir de, sadece tasarım olmaz, bunun başka şeylerle desteklenmesi gerekir diyenler var.

G.T.: Ben ikincilerdenim.

H.G.: Sizce tasarım eğitimi nasıl bir eğitim?

G.T.: Çok zor, nev-i şahsına münhasır bir eğitim. Bunu en be-

lirgin biçimde birinci sınıflara baktığımızda görüyoruz. Ben o sınıflara çok uzun yıllar, yaklaşık 15 yıl kadar girdim. Çocuklara hep şöyle diyordum: "Bizim cebimizde reçete yok. Size sorduğumuz soruların yanıtı tek değil. Her hocanız başka bir açıdan yaklaşabilir". Bu durum çocukları çok tedirgin ediyordu, onların büyük bir korkuya kapılmalarına neden oluyordu. Ama ne yapalım ki, işin doğası böyle.

H.G.: Biraz eğitimin dışına çıkalım. Sizin için önemli ya da ilginç olan anılarınız mutlaka vardır. Belki bunlar yine eğitimle ilişkilidir. Örneğin bir sınav anınız olabilir, ya da öğrencilerle birlikte yaşadığınız olaylar. Bunların birkaçını bizimle paylaşır mısınız?

G.T.: Şu an aklıma gelen bir tanesini anlatayım: Asistanlık döneminde, bir sınavda gözcü olarak bulunuyordum. Öğrencilerden biri, "Abi, geri çekil de biraz kopya çekelim" dedi.

H.G.: Çekildiniz mi?

G.T.: Hayır. Çok kızdım. "Ne demek istiyorsun?" diye tersledim.

H.G.: Şimdi böyle bir durumla karşı karşıya kalsanız ne yaparsınız?

G.T.: Şimdi böyle bir durumla karşılaşacağımı sanmıyorum. Ama karşılaşıyordum, her halde kızmazdım, gülümserdim.

H.G.: Türkiye’deki mimarlık ortamını değerlendirir misiniz? Sizin rahatlıkla üzerine makale ya da kitap yazabileceğiniz bir konu. Türkiye’de nasıl bir mimarlık ortamı var? Nelerden etkilaniliyor?

G.T.: Bir yönüyle, Türkiye’de mimarlık çok kötü bir durumda değil. Batı’dakilerden hiç de aşağı kalmayan başarılı mimarlarımız var. Ama her şeye karşın, dünya mimarlığında belirleyici değiliz. İzleyiciliğimiz, hattâ taklitçiliğimiz ağır basıyor. Ayrıca, avangardımız yok. Belli takıntılarımız var. Biraz tutucuyuz. Teknolojide geriyiz. Oysa Batı rahat durmuyor, sürekli yeni arayışlara giriyor. Bu durum, hem uygulama alanı, hem de kuramsal alan için geçerli. Ve bu, en azından Tanzimat’tan beri böyle. Evet, ülkemizde doğru düzgün yapılar var. Ama, dünya çapındaki bir sıralamada, bunların kaç tanesinin nerede yer alabileceği tartışılabilir. Bu tartışmadan çıkacak sonucun pek lehimize olacağını sanmıyorum.

H.G.: Bir İzmirli olarak, İzmir’deki mimarlık ortamına da biraz değinelim mi? İzmir Türkiye’nin neresinde?

G.T.: İzmir Türkiye’nin üçüncü büyük kenti ama, birçok alanda olduğu gibi, mimarlık alanında da, İstanbul’un, Ankara’nın çok gerisinde. İzmir, Türkiye’nin mimarlık gündeminde ağır basmıyor. Son 10 yılın, son 20 yılın en önemli yapıları arasında, İzmir’den örnekler göstermek çok kolay değil.

H.G.: Deneyimli bir eğitimci olarak, meslektaşlarımıza, meslekî ortamın iyiye gitmesi için neler yapmalarını önerirsiniz?

G.T.: Bildiğin gibi, bu sorunun klasik yanıtı, "Çok çalışmak"tır. Ayrıca, gündemi izlemek ve meslek etiğini her zaman göz önünde bulundurmaktır.

H.G.: Şu anda Egemimarlık Dergisi'nin 50. sayısı hazırlanıyor. Zaman içinde Yayın Kurulu'nda değişiklikler olmasına rağmen, siz tüm kurullarda yer almışsınız. Yani derginin geçmişini en iyi bilen kişilerden birisiniz. Geriye dönüp baktığınızda, Egemimarlık nasıl bir süreçten geçti?

G.T.: Egemimarlık, profesyonel bir kurum tarafından, amatörce heyecan duyan bir grup aracılığıyla çıkarılıyor. Böyle bir dergiyi 50 sayı sürdürmek kolay iş değil. Ama bu başarılıydı. Egemimarlık, bir kararlılığın, bir özverinin ürünü. Bence Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin en uzun soluklu başarılarından biri bu dergi. İçeriğine gelince: Derginin adını hak ettirecek yerel çalışmaların daha yoğunlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.

H.G.: Bu doğrultuda somut önerileriniz var mı? Gerçi siz yayın kurulundasınız. Ama böyle bir ortamla tüm üyelerimize bunu duyurabiliriz.

G.T.: Ege Bölgesi'ndeki mimari çeşitliliğin dikkatle taranması, bölgedeki yerleşmelerde yer alan mimari mirasın öne çıkarılması, tanıtılması değerlendirilmesi gerekiyor. Ne var ki, böyle geniş kapsamlı bir çalışma için kadromuz yeterli değil. Piyasada çalışan genç meslektaşlarımız bu tür girişimlere pek sıcak bakmıyorlar. Yalnız ara sıra projelerini gönderdikleri oluyor. Ama bunların sayısı oldukça az. Sonra bir de, burada ayrıntılarına pek fazla girmek istemediğim bir nitelik sorunu var.

H.G.: Eğitim dışında, mesleğin hangi alanlarında çalışmalarınızı sürdürdünüz?

G.T.: Ağırlıklı olarak, mimarlığın, diğer disiplinlerle ilişkilerine ilgi duyuyorum. Özellikle, çoğunluğun, özellikle ülkemizde,

pek fazla dikkate almadığı kavramları, kuramları mimarlıkla ilişkilendirmeye çalışıyorum. Sıradan olmayan şeyleri arıyorum. Mimarlığa uzak gibi görünen alanlara kayıyorum. Onlarla mimarlığı bağdaştırmaya çalışıyorum. Örneğin, "Tevrat ve Mimarlık" başlıklı bir makalem var. Orada, bu kutsal kitabı bir mimar olarak okumayı ve deyim yerindeyse, Tevrat'taki mimari öğeleri ortaya çıkarmayı denedim.

H.G.: Meslekle ilgili yayınlanmış makalelerinizin dışında 8-10 tane de kitabınız var. Bunların dışında neler yaparsınız?

G.T.: Evet, kitaplarım var. Bunların bir bölümü mimarlıkla ilgili değil. Aralarında romanlar, öyküler, denemeler var. Ayrıca çeşitli sanat dergilerinde, kültür dergilerinde yayınlanmış yazılarım da var. Hobilerim yok; bahçeyle uğraşmam, koleksiyon yapmam. Eskiden çok gezerdim. Şimdilerde, evde masamın başında oturup çalışmayı yeğliyorum.

H.G.: Son aldığınız ödül, "Mesleğe Katkı Ödülü", sizi tanıyan kişiler olarak, bizleri de son derece gururlandırdı. Peki siz bu ödülü nasıl değerlendiriyorsunuz?

G.T.: Kuşkusuz mutlu oldum. Daha öte bir şey söylemem doğru değil.

H.G.: Yaşamınızda sizi etkileyen mimarlar, yazarlar ya da mekânlar oldu mu? Birçok yazar için bazı mekânlar önemlidir. O mekânlar onların yaşantılarının bir parçasıdır. Orada yazı yazmak, orada çay içmek gibi. Sizi böyle etkileyen mekânlar oldu mu?

G.T.: Mutlaka olmuştur. Örneğin Doğan Kuban ve İstanbul beni çok etkilemiştir. Ama yine de, daha geniş bir açıdan bakıldığında, olmazsa olmazlarım yok. Mekâna çok bağımlı değilim. Herhangi bir yerde çalışabilirim.

H.G.: İstanbul sizi hâlâ etkiliyor mu?

G.T.: Elbette. İstanbul Dergisi'ne yazılar yazarak hasret gidermeye çalışıyorum.

H.G.: Bütün bunların ve mimarlığın dışında, yaşantınızda sizi neler mutlu ediyor? O şeyler olmasaydı, ya da hayatınızdan onları çıkarttığınızda ne olurdu?

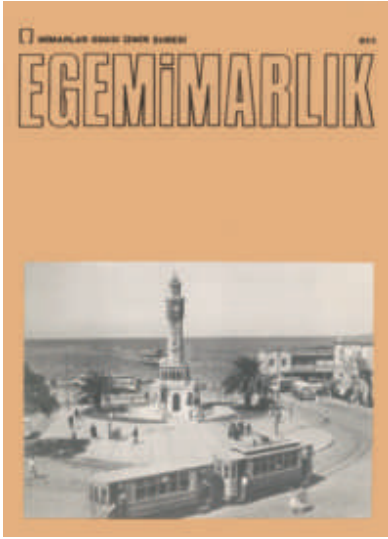
G.T.: Nerede olursam, ne yaparsam mutlu olurum diyen bir tip değilim. Ama yine de, mutluluğu çok değişik şeylerde arıyorum. Okumakla, yazmakla iç içe olmak yetiyor bana.

H.G.: 100. sayıda da birlikte olmak dileğiyle, söyleşi için teşekkür ederim.

G.T.: Ben de aynı şeyi diliyorum ve teşekkür ediyorum. □

1991-2004
50
nci sayı

nc

**Ege Mimarlık dergisi,
1991 yılında yayın
hayatına başladı.
Derginin ilk sayısında
Şube Yönetim
Kurulu'nun imzasıyla
yayınlanan "Başlarken"
yazısı, Ege Mimarlık'ın
başlangıcındaki
düşünceleri hatırlatıyor
ve derginin gelişimini
değerlendirirken çoğu
bugün de geçerli olan
ana fikirleri vurguluyor.**

Başlarken

Uzunca bir süredir hazırlıklarını sürdürdüğümüz "EGE MİMARLIK"ın 1. sayısını sunmanın sevinç ve gururunu yaşamaktayız.

EGE MİMARLIK bölgesel bir dergi olarak yayın hayatına başlamaktadır.

Amacımız şubemize bağlı Marmaris, Bodrum, Aydın, Denizli, Manisa, Uşak, Muğla, Akhisar, Fethiye, Kuşadası, Ödemiş, Nazilli, Turgutlu, Salihli, Milas, Bergama, Menemen birimlerimizde yaşanan kentsel, çevresel, sosyal, kültürel sorunların mesleki açıdan tartışmaya açılması; önerilerin ortaya koyulduğu bir platformu yaratması; dünyadaki mesleki ve meslekle ilgili teknolojik gelişmelerin üyelerimize aktarılması; meslektaşlar arasında iletişimin sağlanmasıdır.

EGE MİMARLIK bülten, dosya, s. makale, olay, forum, yapı tanıtımı, öğrenci sayfası, sanat, kültür bölümlerinden oluşacaktır.

Bülten bölümünde; şubenin, temsilciliklerin etkinliklerinin haber ve duyurularına,

Dosya bölümünde; bir konu ele alınarak tüm yönleri ile irdelenecek yazılara, S. makale bölümünde; değişik konularda üyelerimizin görüşlerine,

Olay bölümünde; bölgemizdeki güncel ve en önemli bir olay ya da etkinlik hakkında bilgilendirme ve değerlendirmelere,

Forum bölümünde; üyelerimizin bir konu üzerinde değişik görüşlerine,

Yapı tanıtımı bölümünde; bölgemizdeki üyelerimizin yapıtlarının tanıtılmasına,

Öğrenci sayfası bölümünde; D.E. Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencilerinin çalışmalarına,

Sanat ve kültür bölümünde ise meslektaşların sanatlarının ve değişik sanat dallarıyla, kendilerinin tanıtılması, bölgemizde yapılan sanat ve kültür etkinliklerine yer verilecektir.

"EGE MİMARLIK" Bölgemizde Odamızın yürüttüğü politikaların Odamız üyelerine ve topluma aktarılması; tüm halkımızı etkileyen imar yasası, otopark yönetmeliği, gökdelenler, doğal ve tarihi çevrenin yağmalanması vb. konularda üyelerimize ve topluma ulaşmanın bir aracı olacaktır.

"EGE MİMARLIK" hiç kuşku yok ki merkez yayın organı "MİMARLIK" dergisinin bir parçasıdır. Bu bağlamda Odamızın merkezi politikalarının da anlatıldığı ve o politikalar doğrultusunda bütüne ilişkin demokrasi ve meslek mücadelesinin de yer alacağı bir platform olacaktır.

İlk sayısının Ocak 91 ayında çıkarılması planlanmış ve bu plana koşut olarak İstanbul'da bir basımevi ile derginin reklam karşılığı basılması biçiminde bir anlaşma imzalanma aşamasına gelmişken, o günlerde patlak veren "Körfez Savaşı" nedeniyle firma reklam gelirlerindeki azalmayı öne sürerek anlaşmadan vazgeçmiştir. Ülke ekonomisinin de olumsuz yönde etkilendiği kriz süresince yeni bir basımevi aranmış, sonunda derginin İzmir'de basılmasına karar verilmiş ve derginin finansını sağlamak üzere reklamların tarafımızdan toplanmasına başlanmıştır. Yukarıda açıklamaya çalıştığımız nedenlerden ötürü iki aylık bir gecikme ile sizlerle birlikteyiz.

Mimarlar Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu olarak, büyük bir özveri ile çalışarak dergiyi yayına hazırlayan yayın kurulunun tüm üyelerini kutluyor, derginin etkinliğinin artması için katkı koyacak tüm meslektaşlarımıza şimdiden teşekkür ediyoruz.

Saygılarımızla,

TMMOB

Mimarlar Odası İzmir Şubesi

Yönetim Kurulu

İlk Damla Mürekkep

Tevfik TOZKOPARAN, Mimar

"Sürgülü hesap cetveli gibi soğuk, trafiğin hüküm sürdüğü modern kentte belki varoşlar ve pitoresk görünümlü rahatlatıcı meydanlar kaybolmuş kasaba hayatı geçişinin anılarını yeniden canlandırabilir. Uzamsal yönden dramatik olan bu anılar, zevksizlikten ve faydacılıktan arınmış daha iyi bir gelecek yaratmak için gerekli esini verebilir bize."

Carl Schorke

1. Yıllar öncesinde, soluk bir akşam üzeri uzunca bir masanın etrafında toplaşan bir avuç insan, kentli olabilmek, kente karşı bir kaç söz söyleme hakkını elde edebilmek, kuşaklar arası sürdürülebilir ve sandık kurtlarına yem olmayacak papirüs sonrası baskı yeteneğine haiz bir belge peşinde koşmayı kararlaştırırlar.

2. Kimisi tarih meraklısıdır, kimisi teori, kimisi pratik, kimisi de aritmetik. Var olan ile var olabileceklerin kardeşlik tanımlamasını yaparlar. Serüven başlatıcılardır, harflerden kelimelere, kelimelerden cümlelere, cümlelerden sayfalara, sayfalardan metinlere. Toplasan veya toplamasan bir avuç belki bir avuçtan da fazla kentli, belleklerdeki bilgileri derleyip toplarlar. Bir amaç uğruna hepsi

birbirinden hevesli hepsi birbirinden istekli. Kişisel çıkarlardan arınmış, uzak dağın arkasındaki toplumsal uzlaşmaya varabilmek için bir serüven birlikteliğine çıkmayı arzularlar.

3. Kente gelince; erdemin ve etik değerlerin yönüne esmezmiş rüzgarlar. Deniz de meltemine küsmüş, meltem de kentliyi üzmüş. Masanın etrafındakiler bilmez olmuş denizlerin kentlilere küskün duruşun nedenini. Zaman akıp gitmekteymiş. Günler ayları, aylar yılları, yıllar kentleri kovalamış. Tarih bugünlere küskün bugünler de tarihten hep üzgün olmuş. Dereler akmaz, çiçekler açmaz olmuş. Evler ve apartmanlar birlik olup kenti yıkmaya başlamış.

4. Yılların yorgunluğu vurmuş tüm sokaklara, sokaklardan binalara, binalardan kara gölgeli teraslara. Kentin her mahallesine, deresine, çayırına, çimenine, taşına toprağına hüznün yumağına...

5. Günlerden o gün tıpkı diğer hüznü günlerden bir gün. Gün ışığı ağarırken, soluk bir masanın etrafında bir avuç insan beklerken aniden bir damla mürekkep düşer kağıda ve sonrası kağıttan bir kayık olur açılır farklı şehrin limanlarına...

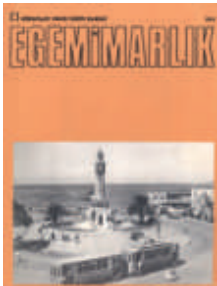
Damla

Zaman, dolmakalemin kustuğu mürekkep damlasında biçim alır. Islak, aldığı ışıqla canlı, geçip gittiği kurumasından belli. Etkisine gelince, kapladığı ilk, kesin alanın etrafında, neden sonra kağıdın dokusunun emip yaydığı bir hâle belirir ya, bellek herşeyi biraz tutar biraz büyütür.

Enis Batur, "Kanat Hareketleri"

6. Şimdilerde; dağarcıklarımızdaki düş peteklerimiz bellek arıları ile doldurulurken, kalemler ile kağıtlar raks eder olmuş tarih sahnesindeki toplumsal yaşamın çağdaş perdesinde. Bir pupa yelkene dönüşünce arşivlerdeki bilgiler ve belgeler kağıttan kayık bir yelkenli olmuş açılmış engin denizlere.

7. Soluk bir akşamın alacakaranlığında, uzaklardan bir geminin feneri körfezden belirildiğinde, aklıma gelir yıllar öncesinde bir masanın etrafına toplanan bir avuç insan ve onların düşlediği gibi, bu derin sulardaki (ışık) fener hiç sönmemeli... □

Ege Mimarlık'ı Neden Önemsemeliyiz?

İlker ÖZDEL, Mimar

Bir dergi için, hele bir mimarlık dergisi için 50. sayıya ulaşmak, Türkiye gibi bir süreksizlikler ülkesinde küçümsenmemesi gereken bir başarı. Kaldı ki Ege Mimarlık bu 50 sayıya ulaşırken 13 yıl gibi uzun bir zamanı da ardında bırakıyor. Bu başarıyı değerlendirmeden önce, belki bir parça konunun çevresinde dolanarak, Ege Mimarlık'ın içinde bulunduğu ortamı tanımlamak gerekiyor.

İzmir'in güncel mimarlığı üzerine yapılan tartışma ve değerlendirmelerde, İstanbul-Ankara ekseninin ötesinde bir söz söylemek zor, neredeyse olanaksızdır. Türkiye'nin üçüncü büyük kenti olma hali, İzmirli için aşamadığı iki kent olduğunun vurgusudur aslında; sermayenin beslediği İstanbul ve bürokrasinin işlediği Ankara. İstanbullu mimarın işvereni "paralı"dır, Ankaralı mimar ise işini devletten alır. Oysa İzmirli mimar "taşra" mimarıdır ve bunun olumlu yanlarından olabildiğince yararlanmaya çalışır.

Türkiye'nin üçüncü büyük kenti olmanın, her alanda türlü avantajlara sahip bir durum olacağı düşünülse de, profesyonel yaşam içinde bunun o kadar da önemli olmadığını görülür. Aksine bu üçüncülük, İzmirli için kaçan fırsatların, bulunamayan "işveren"in ve yapılamayan "iş"in sorumlusudur. İzmir dışında kilerin de benzer sorunlarla karşılaştığı, İstanbul ve Ankara'nın bambaşka dertlerinin olduğu gerçeği ise her nasılsa gözardı edilir. Aslında "bir büyük baha-ne"dir İzmir'de olmak.

Bu öyle bir bahanedir ki, işinizi daha iyi yapmanızı bile gereksiz kılar. Bir "iş"in İzmir ölçeğinde iyi olması yeterlidir, daha fazlası aranmaz. Bunun aşıldığı durumlarda bile, yapılan "iş"in ortaya çıkarılması için özel bir çaba gösterilmesi gerekir. Diğerleriyle boy ölçüşülecek ulusal yarışma ortamlarına bile girmekten kaçınılır. Öte yandan "Genç Türk Mimarları" "İstanbul Beşlisi", "9+1" gibi kurmaca gruplaşmalarda yer alan bütün isimlerin İstanbul-Ankara ekseninde oluşu, İzmir mimarlık ortamının bu "mimarlık"ları "öteki" olarak tanımlaması için yeterlidir.

Bu ortam içinde Ege Mimarlık'ın yapmış olduğu en önemli iş, "öteki" olarak kurgulanmış olanın bir parçası haline gele-

bilmiş olmasıdır. Her ne kadar kentsel ve/veya bölgesel bir dergi olarak yola çıkmış da olsa, dert edindiği konular herhangi bir ulusal derginin işlediği konulardan farklı değildir aslında. Hatta kimi zaman ulusal dergilerin bile henüz gündeminde olmayan dosya konularını ele alır. Bunu yaparken konu hakkında görüşlerine yer verilen isimlerin özellikle İzmir dışından seçilmesi, henüz gündeme getirilmemiş bir konunun ele alınmasında sahip olunan profesyonel tutumun bir göstergesidir. Yerel sorunların gündeme geldiği durumlarda ise, benzer biçimde konunun daha geniş bir çerçeveye oturtulmasına çalışılır.

Diğer yandan dergi Mimarlar Odası İzmir Şubesi tarafından yayımlanmakla birlikte, bir oda dergisinde olabileceği düşünülen özelliklerin pek azına sahiptir. Şubeden üyelere iletilecek her türlü duyuru ve etkinlik haberlerinin, halihazırda bültenler aracılığıyla detaylı bir şekilde aktarılıyor oluşu, dergi içinde bu konuların daha yüzeysel işlenmesini ve bu şekilde derginin içerik yoğunluğunun korunmasını sağlar.

Meslek odaları tarafından yayımlanan dergilerde görülen bir başka tipik özellik, yönetimde olagelen değişikliklere paralel olarak dergide de köklü bir takım değişikliklerin yapılmasıdır. Bu değişiklikler biçimsel -kapak ve sayfa düzeni, boyut, grafik- olabileceği gibi, içeriğe ilişkin de -konuların ele alınışı, dağılımı- olabilir. Dolayısıyla yönetim değişiklikleri sonrasında derginin değişenlerinden ve değişmezlerinden bahsetmek neredeyse kaçınılmazdır. Oysa Ege Mimarlık, 13 yıllık geçmişinde yaşadığı tüm yönetim ve yayın kurulu değişikliklerinden, kendine özgü duruşunu ve yerelden ulusala doğru yön verdiği çizgisini koruyarak -dahası her değişiklik ile birlikte bunu geliştirerek- çıkmayı başarmıştır. Bugün derginin basım ve dağıtımının İstanbul'da yapıyor olması bile bu konuda gösterilen çabanın ne denli ciddi olduğunun bir göstergesidir.

Elinizde tuttuğunuz bu dergi İzmirli olan, ama hedeflerini ortaya koyarken İzmirli olduğunu çok başarılı bir biçimde unutabilmiş bir yayındır. O nedenle, Ege Mimarlık'ı önemsemeliyiz.

50 sayı süresince yayımladığı projeleri, sürdürdüğü tartışmaları, açtığı dosya konularını bir yana bırakın, duymak isteye-ne söyleyecek hala çok şeyi var bu derginin. ■

Süreklilik

Sedat ACAR, Yapı Endüstri Merkezi

Mimarlar Odası İzmir Şubesi'yle, Ege Mimarlık Dergisi'nin YEM tarafından yayınlanması konusunda ilk görüşmeler, 1996 yılında gerçekleştirdiğimiz Yapı İzmir Fuarı'nda başlamıştı. Karşımızda muhatap olarak Hasan Topal ve Nilüfer Çınarlı vardı.

Yayın sözleşmesi 1997 yılının Ağustos ayında yapıldı ve Ekim, Kasım, Aralık sayıları olan 24'üncü sayı YEM tarafından basılan ilk sayı oldu. Gerek içerik gerekse teknik konularla ilgili olarak muhatapımız Nilüfer Çınarlı idi.

1997'den 2004'e geldik. Bu süre içinde 27 sayı yayınladık ve hala muhatapımız Nilüfer Çınarlı.

Türkiye gibi kısır yayın ortamı ve hele de süreksizliğin hakim olduğu bir ülkede, sektörel, üstelik de bölgesel bir derginin 50. sayısına ulaşmasında en önemli faktör, kuşkusuz Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin gösterdiği istikrarlı yönetim anlayışıdır.

Genel Merkez'in yayın organı Mimarlık Dergisi de YEM organizasyonu ile basılıp dağıtılıyor. Mimarlık Dergisi'nin yayını ile ilgili en önemli sorunlardan biri, her genel kuruldan sonra yayın kurulunun ve derginin sorumlularının değişmesi olmuştur.

İzmir'de ise 1996 yılından bu yana yönetim kurulu değişse de, derginin sorumluları değişmiyor.

Öte yandan, Ege Mimarlık dergisi, bölgesel bir yayın olsa da ulusal alanda kabul görmüş bir dergidir.

Gerek kentleşme, kent kültürü, yapı çevre, mimarlık eğitimi ve koruma temalı içeriğiyle gerekse de 3.500'lük tirajıyla diğer mimarlık dergileri içinde önemli bir yere sahiptir.

Türkiye'de sektörel dergiler için 3.500 tiraj hiç de küçümsenemeyecek bir sayıdır. ■

Nevzat SAYIN, Mimar

Ege Mimarlık'ın 47. sayısı elimde, 48 ve 49 da çıkmış olmalı; eğitim ağırlıklı özel bir sayı. Çoğu zaman bu ve benzeri bir özel konuyla yayınlanıyor. Doğrusu iyi de oluyor. Dergi elime geçtiğinde her zaman okuyacak, ilgi duyacak ve önemseyecek birşeyler bulduğumu söylemeliyim.

Bu sayı ve hemen her sayı için geçerli olduğunu düşündüğüm önemli bir nokta var: yayın koordinatörü ya da editörü diyebileceğimiz bir iradenin eksikliği. Yazı işleri müdürü veya yayın sekreterinin varlığına rağmen bu konum boş görünüyor.

Nilüfer Çınarlı'nın olağanüstü enerjisi ve iyi niyeti bu noktadaki eksikliği gidermiyor, tam tersine ortaya çıkarıyor.

İyi konular bulunuyor. İyi isimler yazıyor ama derginin her sayıda en önemli olan ve sırasıyla önemli olan konuları birbirine karıştırıyor. Görsel malzemenin kullanımı okunaksız, envanter çalışması gibi. Çizimler ve fotoğrafların biraradalığı biraz "çocukça".

Bir örnek: "Yer, Bağlam: İzmir Temalı Mimari Stüdyo Çalışmalarındaki Arayışlar" çalışmasında yer'e dair en önemli malzeme harita, hava fotoğrafı, çevre fotoğrafları olması gerekirken ya yok ya da okunamayacak kadar küçük. Metnin içinde "Kemeraltı'nın özgün mekansal örüntüsü" gibi cümleler var ama görüntü yok.

Diğer, örnek: "Mimari Tasarım Sürecinin Problematikleri" makalesinde 1. ve 2. Örnek projelerin fotoğrafları kenar süsü gibi. Oysa her iki projede de iyi şeyler görülebilmiş gibi bir hisse kapılıyor insan. Son örnek: "Stüdyo Hocalığının 14 Altın Kuralı", şaka gibi. Belki de bu yüzden çizimler "fazla sevimli".

Bu örnekleri uzatabilirim. Ama kısa kesiyorum. Derdim 50. sayısını yapan Ege Mimarlık için içtenlikle bir-iki eleştiri.

Ve bir öneri: Arredamento Mimarlık'ta (2004/05, s:118) yayınlanan "İzmir'de Cumhuriyet Dönemi Yapı Stoğu" (Yasemin Sayar, Rengin Zengel) yazısından yola çıkarak her sayıda bu konuda bir bölüm olsa ne iyi olur diye düşünüyorum. İzmir hala bu tür örnekleri barındırıyor. Ve bu örneklerden öğrenilecek çok şey var.

Sonuç: Ege Mimarlık iyi ki var. Daha iyi olmanın potansiyel enerjisini de taşıyor. Biraz ittirerek kinetik enerjiye dönüştürülebilir. □

"Ege Mimarlık Dergisi 50. sayısına ulaşmış bile; 'nice sayılara' dileğiyle tebrik ederim..."

Aslı ÖZBAY, Mimar

Mimarlar Odası'nın İzmir Şubesi, oda ile ilişkilendiğim günlerden bu yana kendimi hep yakın hissettiğim; reel meslek gündemlerini öncelikli tutan politikaları, deneyimli ve güleryüzlü kadroları ve giderek kent düzeyinde de etkin olan yaklaşımlarıyla başarılı bulduğum yerlerden biridir. Mimarlık burada sevilen, kollanan, gündem edilmeye çalışılan bir alandır. Oda genelinde bir türlü sağlanamayan "istikrarlı yönetim" anlayışının hüküm sürdüğü İzmir'de bu performansın, kanımca tutarlı ve başarılı sonuçlarından biri Ege Mimarlık'tır. 14 yıldır, öncelikle düzenli olarak çıkmayı hedef edinmiş, yerel kalmaya özenli içeriğiyle önemli bir belgelik oluşturmuş, bölgedeki nitelikli yapıları-projeleri tanıtmaktan çekinmemiş, ağırlıklı yerel akademik potansiyeli dergiye yönlendirmeyi başarmış ve

bu deneyimi sırasında birçok mimarın "birarada tartışıp ürettiği" bir yayın komitesi çalışmasını da sürekli kılmıştır. Bu vesileyle mimarlık ortamı da yeni yetenekler tanımış, kazanmıştır. Ortaya çıkan dergi sayılarından bağımsız olarak değerlendirildiğinde, sadece bu süreç bile çok değerli bir deneyimdir.

Bir dergi hazırlanırken ne zahmetlerin yaşandığını, baskıdan sonra derginin genel görüntüsüne heyecanla bakıp hataları aradıktan; nihayet yayını şöyle bir okadıktan sonra, raftaki yerine huzurla yerleştirmek güzel bir duygudur.

Belirli zaman aralıklarında geriye dönüp, artık yıllık ciltlere dönüşen sayıların ortama yararlı olduğu duygusunu yaşamak da çok güzeldir.

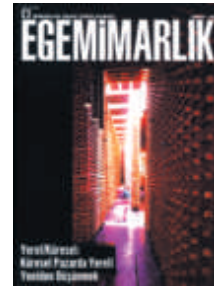
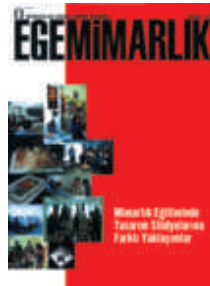
50. Sayıda bu duyguları yaşamayı hakeden tüm arkadaşlarımı ve meslekdaşlarımı içtenlikle kutluyorum. □

Ege Mimarlık Ellinci Sayısına Ulaşmış...

Üstün ALSAÇ, Doç. Dr.,

Bir süredir Kıbrıs'daki bir üniversitede çalıştığım için burada oturuyoruz. Bir raslantı, yaz tatillerinden birinde kısa bir süre için İstanbul'daki evimizdeyken telefon çaldı. Açtığımda da nazik bir ses Ege Mimarlık dergisinden aradıklarını, dergide benim 1992-93 Abdi İpekçi deneme yarışmasında birincilik ödülünü kazanan "Kamburun Sırtındaki Bıçak" başlıklı yazıma yer vermeyi düşündüklerini, buna izin verip vermeyeceğimi, eğer verirsem onda değişiklik yapmak isteyip istemeyeceğimi sordu.

Bu tür inceliklere alışık olmadığımız için hem şaşırdım, hem de yazımın yaklaşık beş yıl kadar sonra bile yeniden yayınlan-

maya değer bulunması hoşuma gitti. Ege Mimarlık dergisini daha önce de görmüş, bir iki sayısını almıştım ama onu düzenli izleme olanağım olmamıştı. Onunla ilk doğrudan ilişkim onu yayınlayan arkadaşlarımla beni aramasıyla başladı.

Bir süre sonra Enis Kortan'ın hazırladığı "Mimarlıkta 50 Kuşağı Antolojisi" adlı kitabın bana düşündürdüklerini uzunca bir yazı biçimine getirip kimi öteki mimarlık dergileriyle birlikte Ege Mimarlık'a da gönderdim. İçlerinden yalnız oradaki arkadaşlarım yazımı aldıklarını ve onu yayınlamayı düşündüklerini bildirdiler. Bu da alışık olmadığımız uygarca bir davranıştı. Dergiler hem ilgi görmediklerinden yakınılar hem de nezaketen bile olsa kendilerine gönderilen yazılar için teşekkür etmeyi, onları yayınlanmaya değer bulup bulmadıklarını söylemeyi gözdürdüler. Ben de bunun üzerine öteki dergilere yazımı geri çektiğimi bildirdim, yazım Ege Mimarlık'ta yayınlandı.

Bütün bunlar aracılığıyla bu ince ve uygarca davranışların arkasında sayın Nilüfer Çınarlı'nın olduğunu öğrendim. Ondan sonra da elim değdikçe Ege Mimarlık'a çeşitli konuları ele alan yazılar göndermeyi sürdürdüm, oradaki arkadaşlarım da yayınlamaya değer bulduklarına derginin sayfalarında yer verdiler. Karşılıklı bu ilişkinin bugün de sürdüğünü belirtmenin benim için gerçekten onur verici bir mutluluk olduğunu söyleyebilirim.

Doğal olarak bu ilişki benim Ege Mimarlık'ı sürekli bir biçimde izlememe de yol açtı. Önceleri ağırlıklı olarak yerel konuların önde geleceği yolundaki izlenimin yanlış olduğunu, onlara olduğu kadar evrensel konulara da yer verdiğini, bu ikisi arasında belli bir denge sağlamaya çalıştığını gördüm. Bilimsel-akademik çalışmaların yanı sıra uygulamaları da göz ardı etmiyordu. Mimarlığın değişik, daha eğlenceli yanlarını ele alan yazılara, hatta mimarlık dışı konulara bile yer verdiğini, böylece gerçekten sıcak, okuması keyifli bir uğraş dergisi olma yolunda yürüdüğünü gözledim.

Arada sırada da olsa aklına gelen bir konuyu yazı biçimine getirmeye çalışan biri için bundan daha güzel bir ortam olabilir mi?

Ege Mimarlık bu sayısı ile 50. sayıya ulaşmış. Biraz daha yaşlı olsam hay Allah, zaman nasıl da geçmiş falan gibi bir şeyler söylerdim belki. Bir dergi için, hele bu ülkemizde yayınlanan bir mimarlık dergisiyse, ellinci sayıya ulaşmak kolay değil. Bunun arkasında ne denli yorucu, yıpratıcı bir çalışmanın olduğunu çok iyi biliyorum. Böylesine bir sürekliliğin sağlanması yoğun bir bilgi ve deneyim birikimine bağlı. Ege Mimarlık bir işe düşünce ve gönül konduğu zaman hangi noktalara gelinebileceğinin en güzel örneklerinden birini oluşturuyor bana göre.

Tüm içtenliğimle ona emeği geçen herkesi kutlayarak onun mimarlık ortamına katkılarının sürmesini diliyorum. Nice ellinci sayılarda gene birlikte olalım. ■

Ege Mimarlık 50 için...

Ahmet EYÜCE, Prof. Dr.

Yeni bir dergi çıkarmanın ne kadar zor olduğu biliniyor. Çıkmakta olan dergiyi yaşatmak ve uzun soluklu hale getirmek ise daha da zor. Mimarlık dergileri oldukça düşük tirajları ile hayli savaşım vermek ya da başka alanlara yönelmek zorunda kalabiliyor.

Ege Mimarlık dergisi kısa ömürlü olma sorununu sanırım aştı. Şimdiki hedef çok uzun soluklu hatta kalıcı olmak olmalı. Derginin, çıktığı ilk sayıdan bu yana, en önemli özelliği hiçbir dönemde içerik fakirliği çekmemesidir. Her sayı özenle seçilmiş dosya konusu ve dopdolu bir içerikle yayınlanmıştır.

Dergiler için olumlu bir nitelik olan okunduktan sonra bir kenara atılmama ya da mutlaka saklanma, eksik sayıların tamamlanması özelliği Ege Mimarlık için geçerlidir. Bir diğer konu ise derginin diğer şube dergilerine öncü olması, peşisıra diğer şubelerin de dergileriyle yayın yaşamına başlamalarıdır.

İlk elli sayı tamamlandı, yayın kurulu ve tüm emeği geçenlerin ellerine sağlık. Bundan sonraki elli sayı için derginin formatı bir yenilemeye tabi tutulabilir, yeni bir sayfa tasarımı ve diğer grafik olanakların devreye sokulması ile Ege Mimarlık daha da zenginleştirilebilir.

Tüm emeği geçenlere sonsuz saygılar.

En Güzel Ege Mimarlık, Henüz Yayınlanmamış Olandır

Belgin YILDIRIM, Mimar

Ege Mimarlık, Mimarlar Odası örgütlenmesi içerisinde, Mimarlık'tan sonraki ilk yayınlardan biri olması bakımından çok önemli bir yer tutmaktadır.

1990-1991 döneminde yönetimde bulunan İzmir Şubesi Yönetim Kurulu'nun almış olduğu kararla;

- Meslekle ilgili ülke sorunlarını yakından izlemek,
- Mesleki gelişmeleri üyelerine aktarmak,

- Günceli yakalamak,
- Toplumsal muhalefeti benimsemek,
- Bölge bütünündeki gelişmeleri yansıtmak gibi ilkelerle yayınlanmaya başlanılan ve Bülten - Forum - Olay - Dosya - Öğrencilerden - Yapı Tanıtımı - Kültür Sanat - Okurlardan bölümlerinden oluşan Ege Mimarlık'ın ilk Yayın Kurulu'nda yer almak, bir "ilk"ın kararlarına katılmak, bir düşünceyi gerçekliğe dönüştürmek fikri ve eylemi benim için çok önemli bir şeydi ve böyle bir çalışmanın içinde olmaktan çok mutluyum.

Bir örgütlenme için yayın organının; ortak bir dil, bir iletişim aracı, kişilerin düşüncelerini, eserlerini, eleştirilerini rahatça yayınlatabileceği, örgütüyle ilişkisinin yasal zorunluluktan doğan bir birliktelik yerine; kendisini ait hissedeceği ve kendisini ifade edebileceği, bunun diğerince de önemsendiği, katıldıkça benimseyeceği gönüllü bir birlikteliğe dönüştürecek bir araç olduğu düşüncesindeyim. Bu katılımı sağlayamayan bir şube yönetiminin de kendisine daha eleştirel gözle bakması ve örgütüyle ilişkisini iyi değerlendirmesi gerektiğini düşünüyorum.

Dileğim, daha çok okunan, kendisini sürekli yenileyen, yenilikleri okurlarına sunan ve onların katılımını sağlayabilen, sadece yayın kurulunun değil daha çok mimarın ürünü bir yayındır. ■

Dürrin SÜER, Yrd. Doç. Dr.
Hikmet GÖKMEN, Yrd. Doç. Dr.
DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

BİR'den KIRKDOKUZ'a EGE MİMARLIK

Bölgesel bir dergi olarak 1991 yılında yayın hayatına başlayan ve on üç yıldır kesintisiz yayınlanan Ege Mimarlık 50. sayısına ulaştı. Meslek örgütü yayını olarak merkez tarafından hazırlanan Mimarlık dergisinin yanında, Ege Mimarlık yerel kimliği ile bir şube yayını olarak "ilk"tir. Bu özelliği daha sonra başka şube yayınlarının oluşmasına da örnek oluşturmuştur. Birinci sayıda yer alan "Başlarken" yazısında belirtildiği gibi derginin amacı, İzmir Şubesi'ne bağlı birimlerin bulunduğu yerleşmelerde yaşanan kentsel, çevresel, sosyal, kültürel sorunların mesleki açıdan tartışmaya açılması, önerilerin ortaya koyulduğu bir

sayı	forum	söyləsi	öğrencilerden	yapı tanıtım	kültür - sanat	kapaga ilişkin	olay	dosya	izmir'de mimarlık	teşefe	izmir'de zaman - mekan	dünya mimarlığından	okurlardan	elestri	Türkiye'nin gündemi	deneme	sinema	tartışma	inceleme	egitim - öğretim	yarışma	kentsel çevre sorunları	bir konu	Ege'de konut	makale	TMÖB	izmir'de kültür merkezleri	ekoloji	gezi	haberler	yapı teknolojisi	atölye	sözlük	panel
1																																		
2																																		
3																																		
4																																		
5																																		
6																																		
7																																		
8																																		
9																																		
10																																		
11																																		
12																																		
13																																		
14																																		
15																																		
16																																		
17																																		
18																																		
19																																		
20																																		
21																																		
22																																		
23																																		
24																																		
25																																		
26																																		
27																																		
28																																		
29																																		
30																																		
31																																		
32																																		
33																																		
34																																		
35																																		
36																																		
37																																		
38																																		
39																																		
40																																		
41																																		
42																																		
43																																		
44																																		
45																																		
46																																		
47																																		
48																																		
49																																		

Tablo-1: Ege Mimarlık'ın yayınlanmış sayıları içindeki dergi bölümleri

platformun yaratılması, dünyadaki mesleki ve meslekle ilgili teknolojik gelişmelerin üyelere aktarılması, meslektaşlar arasında iletişimin sağlanması olarak belirlenmiştir. Bu yazıda derginin yayına başlangıcından bugüne değin geçen süreçte kurgusunun ve içeriğinin gelişimi, dergide yer alan konuların yoğunlaştığı alanların tespiti hedeflenmektedir. Bu bağlamda, Ege Mimarlık'ın dosya, serbest makale, forum, olay, söyleşi, öğrencilerden, yapı tanıtımı, kültür-sanat bölümlerinden oluşan ilk sayıdaki kurgusu, süreç içinde ülkenin ve mesleğin gündemine bağlı olarak teknoloji, eleştiri, koruma, ekoloji gibi bölümlerin

eklenmesi ile gelişmiştir. Derginin çeşitlenen ve gelişen bu değişimi Tablo-1’de izlenmektedir.

Dergide yayınlanan yazılar ele alındığında işlenen konuların yoğunluğu: Ege ve İzmir’de Mimarlık / Dosya / Eğitim / Profil / Koruma / Yapı Teknolojisi / Yarışmalar / Yapı-Proje Tanıtımı / Yapı Eleştirisi / Kültür-Sanat / Dünya’da Mimarlık / Forum / Olay gibi ana başlıklarda toplanmaktadır.

Yerel dergi kimliği ile Ege Mimarlık'ta yayınlanan yazıların ana konusu Ege Bölgesi ve İzmir kenti üzerinde yoğunlaşmaktadır. Kent Gündemi / İzmir'de Mimarlık / İzmir'de Zaman Mekan /

[illegible]

Ege'de Konut / İzmir'de Kültür Merkezleri / Ege'de Zaman Mekan / Kent Belleği başlıkları bu odaklanmayı yansıtan özel bölümler olarak dergide yer almışlardır.

Bir konuyu farklı yönleriyle irdeleyen "Dosya" derginin ilk sayısından itibaren ve en fazla yer alan bölümüdür. 49 sayıda 38 dosya hazırlanmıştır (Tablo-2). Başlangıçta Yayın Kurulu tarafından ele alınan dosya konuları özellikle son dönemlerde, Gürhan Tümer, Özen Eyüce, Emel Kayın, Hikmet Gökmen, Dürrin Süer, Yasemin Sayar, Zehra Ersoy, Şeniz Çıkkış, Gökhan Kutlu, Erdal Onur Diktaş, Ebru Türkdamar Diktaş gibi konu ile ilgili farklı kişilerin editörlüğünde hazırlanmıştır.

Dosya konuları içeriklerine göre gruplandırıldığında,

- İzmir üzerine; İzmir'de Mimarlık / Nerede Benim Kentim (Kemeraltı) / İzmir'de Mimarlık Eğitimi / İzmir ve Tiyatro / Planlama ve İzmir / Ticaret ve İzmir / İzmir Bütününde Narlıdere ve İnciraltı / İzmir'de Endüstri Yapıları / İzmir Konak Meydanı / Değişen Kentler – Değişen İzmir / İzmir'in Tarihsel Kent Mekanları İçin Yeni Vizyonlar başlıkları altında 11 dosya hazırlanmıştır.
- Tarihi çevre ve koruma üzerine ele alınan 4 dosya; Nerede Benim Kentim (Kemeraltı) / Mühürlenilen Zaman / Korumacılık Aykırı Söylemler - Aykırı Uygulamalar / İzmir'in Tarihsel Kent Mekanları İçin Yeni Vizyonlar'dır.
- Konut konusu; Ege'de konut / Konut / Frej Apartmanı Öyküsü / Kıyılar: Turizm, İkinci Konut ve Mimarlık / Mimarlar ve Konutları olarak 4 dosyada ele alınmıştır.
- Kent Planlama / Planlamada 1935-1950 Dönemi - İzmir / İzmir Bütününde Narlıdere ve İnciraltı başlıklarındaki 3 dosyada planlama ve kent sorunları irdelenmiştir.
- Mimarlık mesleğinin uygulama alanları ve ilgili disiplinlerle ilişkileri; Mimarlığın Eylem Alanları / Uluslararası Mimarların Türkiye'de Proje Uygulama Süreçleri / Değişen Mimarlık Pratiği / Yerel Yönetimler dosyalarında değerlendirilmiştir.
- İzmir'de Mimarlık Eğitimi / Eğitim / Mimarlık Eğitiminde Tasarım Stüdyolarına Farklı Yaklaşımlar başlıklarındaki 3 dosya İzmir'deki mimarlık eğitiminin gelişim sürecini ve eğitimdeki yeni eğilimleri ele alınmıştır.
- Yapı ve yapım teknolojilerini konu alan 3 dosya hazırlanmıştır. Mimarlıkta Çelik ve Cam Kullanımı / Aydınlatma / Bina Kabuğunda Çağdaş Değişimler başlıklarındaki bu dosyalar çağdaş malzemelerin ve teknolojilerin kullanımını farklı örnekler üzerinden tartışmaktadır.
- Yapı inceleme olarak; Cami / Konut / Meydanlar / Değişen Tüketim Alışkanlıkları ve Mekanları: Alışveriş Merkezleri başlıklı dosyalar ele alınmıştır. Bu dosyalar içerdikleri yapılara yönelik, tarih, tasarım, teknoloji çalışmalarından oluşmaktadır.
- Mimarlık Tarihi kapsamında oluşturulan dosyalar; Mimarlıkta 1950 Kuşağı / Cumhuriyet Dönemi Türkiye Mimarlığı'dır.
- Mimar Sinan / Murat Erdim ve Mustafa Uz için Anma / Suyun Öte Yanı: Yunanistan dosyalarında özel konular ile Marji-

SAYI	DOSYA KONULARI
1	İzmir'de Mimarlık -1991
2	Mimar Sinan - 1991
3	Kent Planlama -1991
4	Nerede Benim Kentim (Kemeraltı) -1992
5	Mühürlenilen Zaman (Koruma) - 1992
6	Murat Erdim ve Mustafa Uz için Anma - 1992
7	
8	Mimarlığın Eylem Alanları - 1993
9	
10	İzmir'de Mimarlık Eğitimi -1993
11	İzmir ve Tiyatro - 1993
12	Yerel Yönetimler -1994
13	Ege'de Konut - 1994
14	Planlamada 1935-1950 Dönemi-İzmir -1995
15	İzmir'de Ticaret - 1995
16	İzmir Bütününde Narlıdere ve İzmir -1995
17	
18	
19	Frej Apartmanı Öyküsü - 1996
20	Cami - 1996
21	Eğitim -1996
22	Korumacılık: Aykırı Söylemler-Aykırı Uygulamalar - 1997
23	
24	Kıyılar: Turizm, İkinci Konut ve Mimarlık -1997
25	Suyun Öte Yanı: Yunanistan -1998
26	
27	Mimarlık'ta 1950 Kuşağı -1998
28	Konut -1998
29	
30	Cumhuriyet Dönemi Türkiye Mimarlığı -1999
31	İzmir'de Endüstri Yapıları -1999
32	Mimarlar ve Konutları -1999
33	
34	Meydanlar - 2000
35	İzmir Konak Meydanı - 2000
36	Uluslararası Mimarlık Uygulamaları Yabancı Mimarların Türkiye'de Proje Uygulama Süreçleri - 2000
37	Mimarlıkta Çelik ve Cam Kullanımı - 2001
38	Değişen Mimarlık Pratiği - 2001
39	Aydınlatma - 2001
40	Değişen Tüketim Alışkanlıkları ve Mekanları: Alışveriş Merkezleri - 2001
41	
42	Değişen Kentler - Değişen İzmir - 2002
43	İzmir'in Tarihsel Kent Mekanları İçin Yeni Vizyonlar - 2002
44	Değişen Bina Kabuğu ve Çağdaş Değişimler - 2002
45	Marjinal Mekanlar - 2003
46	
47	Mimarlık Eğitiminde Tasarım Stüdyolarına Farklı Yaklaşımlar - 2003
48	Yerel / Küresel: Küresel Pazarda Yereli Yeniden Düşünmek - 2003
49	

Tablo-2: Ege Mimarlık'ta ele alınan dosya konuları

nal Mekanlar / Yerel-Küresel Pazarda Yereli Yeniden Düşünmek dosyalarında da kavramsal içerikli konular ele alınmıştır.

Mimarlık öğrencilerinin de dergiyi tanımaları, izlemeleri amacıyla eğitime yönelik konu ve ürünlerin yayında yer alması hedeflenmiştir. Bu bağlamda kentte bulunan mimarlık okullarında yapılan öğrenci çalışmaları, öğrencilerin eğitim üzerine görüşleri, öğrencilerin organize ettiği Buluşma / Atölye / Yaz Okulu / TMÖB gibi aktivitelerin duyurulması ve değerlendirilmesine ilişkin yazılar hem öğrenciler/mimar adayları hem de konu ile ilgili kişiler tarafından ele alınarak yayınlanmıştır. Bu tür yazılar aracılığı ile mesleğin pratik alanı içinde bulunan mimarlarla mimarlık eğitimi arasında köprü oluşturulmuştur.

İzmir'deki yapı çevrenin oluşumuna katkı koyan mimarlarla, Hikmet Sivri Gökmen tarafından yapılan söyleşiler Profil başlığı altında yer almaktadır. Derginin 20. sayısından itibaren başlayan bu bölümde, sırasıyla Fahri Nişli, Faruk San, Reha Aysay, Ergun Unaran, Cavit Ölçer, Bedri Kökten, Melih Pekel, Güngör Kaftancı, Harbi Hotan, Doğan Tuna'nın kişisel ve mesleki yaşamları, mimari yaklaşımları, mimarlık ortamı üzerine değerlendirmeleri aktarılmıştır.

Yapı Teknolojisi / Teknoloji Malzeme / Yapım Teknolojisi / Deprem bölümleri altında yapı malzemeleri ve kullanımı, yapıtım, cephe sistemleri ve yapıım yöntemleri konularına değinen yazılar yer almıştır. 1999 Marmara depreminin ardından Ege Mimarlık bazı sayılarında Deprem başlığı altında bir bölüm oluşturarak konuyu gündemde tutmuştur.

Mimarlık ortamında tarihi çevre bilincini oluşturmak amacıyla yapılan eylemler/çalışmalar paralelinde, derginin içeriğinde de Koruma / Restorasyon / Rölöve Analiz / Yenileme / Belleğimizden / Geçmişin İzinde bölümlerinde İzmir (Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisesi Rölövesi, Kemeraltı Ali Paşa Meydanı Düzenlemesi vb.) ve Ege Bölgesi'nde (Aydın Cemal Bey Hamamı, Uşak Yörük Evi Rölövesi, Çeşme Belediyesi Restorasyonu vb.) yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Yapı ve Proje Tanıtımı bölümlerinde, çoğunluğu İzmir ve yakın çevresinde uygulanmış ya da projelendirilmiş, çeşitli işlevlerdeki yeni ve yenilenmiş örnekler tanıtılmıştır. Ayrıca, Yapı Eleştiri bölümünde yayın kurulu üyelerinden Ahmet Eyüce, Gürhan Tümer, Burak Altınışık, Erdal Onur Diktaş tarafından bazı örnekler ele alınmıştır.

Mimarlık alanında proje elde etme yöntemlerinden biri de yarışmalardır. Bu doğrultuda İzmir kenti ve Ege Bölgesindeki projeler için düzenlenen ulusal ve uluslararası yarışmalara dergide yer verilmiştir. Yarışma bölümünde, Aydın Belediye Sarayı ve Çevre Düzenlemesi Mimari Proje Yarışması, Karşıyaka Zübeyde Hanım Kültür ve Sanat Merkezi, Tarih Genel Müdürlük Hizmet Binası, Dalaman Havalimanı Dış Hatlar Terminali Proje Yarışması, İzmir Adnan Saygun Sanat Merkezi Sınırlı Çağrılı Mimari Proje Yarışması, İzmir Liman Bölgesi İçin Kentsel Tasarım Uluslararası Fikir Yarışması, İzmir Konak Belediyesi Yeşilyurt Spor Kompleksi Mimari Proje Yarışması yayınlanmıştır.

Yayın kurulu üyesi Sevgi Molva tarafından düzenlenen Kültür-Sanat bölümünde ise resim, karikatür, edebiyat gibi alanlarda

da etkinlik gösteren mimarların (Bedri Kökten, Nafi Çil, Gürhan Tümer, Tufan Arkayın, Eray Özbek, Ayşe Tatari, Deniz Dokgöz, Harbi Hotan, Güven İncirlioğlu, Kamuran Çizer, Ahmet Bilgin) yanı sıra, farklı alanlardaki sanatçıların (Güven Zeyrek, Bingül Başarır, Adem Genç, Namık Arkun, Yavuz Seçkin, Dünder Cengiz, Cuma Ocaklı, Nafia Çalimlioğlu, Yüksel Uslay, Sevim Çizer, Mehmet Koştumoğlu, Ayşegül Öneren, Aynur Okay, Ali Yaldir, Mehmet Eroğlu, Serdar Leblebici, Necmettin Özlü, Uğur Belger, Metin Çakmakçı) yaşamları ve çalışmaları tanıtılmıştır.

Dünya mimarlığının gündeminde yer alan EXPO 2000 / Hannover Fuarı / Any Time gibi uluslararası buluşmalar ve Frank Lloyd Wright, Alvar Alto gibi mimarlık tarihinde yer tutan önemli mimarların tasarım yaklaşımları, eserleri dergi kapsamında ele alınmıştır.

Ege Mimarlık, Odanın merkezi politikaları doğrultusunda demokrasi ve mesleki mücadelenin yer aldığı bir platform olmuştur. Bu bağlamda Olay ve Forum bölümlerinde; bölgedeki güncel ve önemli olaylar ya da etkinliklere –Kültürpark, Karşıyaka İnsan Hakları Parkı, Pamukkale, Kemeraltı, Foça, Konak Galleria, KİT arsalarının satışı, İzmir Hafif Raylı Sistem, Kordon Yolu, Yapı Denetimi, Deprem Yönetmeliği gibi- yönelik bilgilendirme ve değerlendirmelerle birlikte, çeşitli konu veya konular üzerinde değişik görüşlere yer verilmiştir. Bu bölümlerde ele alınan konular, Okurlardan / Görüş / Okur Mektubu / Haberler / Basından / Güncel / Türkiye'nin Gündemi başlıkları altındaki haber ve yorumlarla da desteklenmiştir.

Mimar ve farklı disiplinlerdeki uzmanların değişik konulardaki görüşleri Serbest Makale, şube ve temsilcilik etkinlikleri de Bülten bölümünde yayınlanmıştır. Bir Mimar / Söyleşi / Kapağa İlişkin / Felsefe / İnceleme / Araştırma / Deneme / Tartışma / Kentsel Çevre Sorunları / Bir Konu / Ekoloji / Gezi / Sözlük / Panel / Bir Başka Mimarlık / Yayın Tanıtım / Mimarlık ve Yaşam / Kentsel Tasarım / Yapı Tipolojisi gibi dergide sürekliliği bulunmayan bölümlerde de gündemde yer tutan konular veya bazı spesifik çalışmalar yayınlanmıştır.

Yukarıdaki saptamalar sonucunda, derginin başlangıçta hedeflendiği doğrultuda bölge ve kentteki mesleki konuları ön planda tutan yerel kimliğini sürdürdüğü söylenebilir. Bunun yanında dergi ülke ve dünya gündemini de içeriğine taşımaktadır. Özellikle son dönemlerde yayınlanan serbest makale ve dosyalar, küresel bağlamda tartışılan kuramsal konuları yerel örnekler üzerinden işleyerek ele almaktadır. Derginin bu kurgusu ve kimliği, onun hem yereli araştıran / belgeleyen yönünü, hem de ulusal platformda günceli izleyen / tartışan / sorgulayan yapısını yansıtmaktadır. ■

Emel KAYIN, Yrd. Doç. Dr.
DEÜ, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Ulusal Mimarlık Dergilerinde Farklılaşan Yaklaşımlar ve Ege Mimarlık Dergisi

Konularındaki gelişmeleri seri halde geniş bir platforma ileten ve çağımızda nitelikleri itibarıyla pek çok seçenek sunan ulusal mimarlık dergileri, geçmişten bugüne içerik ve biçim açısından büyük değişimler geçirmiştir. Mimarlık dergilerinin değişim süreci “yayın” ile “meslek alanı” arasında “ortamı etkilemek / ortamdaki etkilenmek” anlamında tariflenebilecek karşılıklı ve sürekli bir ilişkiye işaret etmektedir. Bu kapsamda mimarlık dergileri dönemlerinin yayıncılık alanındaki yaklaşımlarının ötesinde, içinde yer aldıkları mimarlık ortamının eğilimlerini yansıtan belgeler durumundadır. Ancak bir mimarlık dergisinin kimliğinin oluşmasında yayın ya da mimarlık ortamlarının genelinden kaynaklanan veriler kadar, dergilerin kapsamlı tartışmalarla belirlenen öznel yaklaşımları da önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir derginin “vizyon” olarak da adlandırılabilir öznel yaklaşımı, meslek ortamı içerisinde belirli bir duruşu ifade ettiği gibi, onu mevcut süreli yayınlar içerisinde özelleştirebilecek karakteristikleri de içermektedir. Böyle bir çerçeveden ulusal mimarlık dergilerine bakıldığında, geçmişin ve günümüzün dergileri arasında farklar gözlemlendiği gibi, meslek odası dergileri ile ötekiler arasında ya da merkezde çıkarılan dergiler ile bölgesel dergiler arasında da bazı farklar gözlenmektedir. Bu makale, Arkitekt, Mimarlık, Yapı, Arredamento Mimarlık, XXI, Ege Mimarlık dergileri aracılığıyla sözü edilen farklılaşmayı ortaya koymayı ve Ege Mimarlık dergisinin vizyonunu, içerik ve biçim aracılığıyla kendisini dışı vuran bir olgu olarak, irdelemeyi amaçlamaktadır.

Geçmişin ve Günümüzün Farklılığı: Arkitekt Dergisi Örneği

Yukarıda sunulan çerçeve içerisinde öncelikle geçmişin süreli yayınları ile günümüzdekiler arasındaki farkı gösteren bir örnek olarak Arkitekt dergisi üzerinde durulacaktır. Z. Sayar’ın 1931’de A. Mortaş ve A.Z. Kozanoğlu ile “Mimar” adıyla yayınlamaya başladığı ve kısa bir süre sonra “Arkitekt” adını alan dergi, ülkemizde çok uzun yıllar mimarlık camiasının sesi olma işlevini sürdürmüştür. Derginin bazı sayılarını örnek olarak incelemek, çağdaş süreli yayınlarla farkını ortaya koyabilmek açısından yararlı olacaktır. Mimar dergisinin birinci sayısında, yayının çıkış amacı, alışık olduğumuz biçimde editörün başyazısı içerisinde değil, Alişanzade Sedat Hakkı’nın “İstanbul ve Şehircilik” yazısının kapsamında belirtilmektedir. Bu yazı, İstanbul’un “nüfus azalması, kentin ekonomik gücünü kaybet-

mesi, yangınlar nedeniyle ortaya çıkan harabiyet, eski yapıların korunması” gibi sorunlarından söz ettikten ve İstanbul’un imarını olumlu-olumsuz boyutlarıyla tartıştıktan sonra derginin çıkış amacını aşağıdaki cümlelerle açıklamaktadır (Mimar Alişanzade Sedat Hakkı, 1931, s.1-4.):

“İstanbul ahalisi şehircilik hususunda eski ve yeniye doğru tefrik edemiyor. Mevcut eski evlere karşı ecnebi kaldı; frenklerin evlerini anlamadan taklit etti. İstanbul ahalisini bu hususta tenvir edecek kimdir? Türk’ün mimarideki en temiz hassa ve zevklerini yeniden aşılayacak kimdir?”

Mimar. En mukaddes vazifesi budur ve vatana karşı borcu budur. İnşa etmek ve iyi inşa etmek. Ve inşa ederken şehre karşı mesuliyetini unutmamak. Zira her inşaat ne kadar küçük olursa olsun şehrin inşaatının teşekkülünde bir unsurdur. Bunu yapı sahibine de iyice anlatmak lazımdır.

Memleketin gayrı bedii suretle imar edilmemesine çalışmak, mimarimizin yükselmesi için mücadele etmek, bu uğurda çalışmak isteyen mimar ve inşaat mühendisi arkadaşları birbirine ve memlekete karşı tanıtmak ve mesailerini birleştirmek, mimar ile yapı sahiplerinin yekdiğerine karşı vaziyetlerini tespit etmek, memlekette mimara ve sanata karşı daha çok hürmet ve itimat uyandırmak gaye ve vazifesile bu mecmuamızı çıkarıyoruz.

Bu hususta bir hizmet görebilirsek bahtiyarız.

Bu nüshamız belki arkadaşlarımızı tatmin etmeyecek. Fakat mecmuamızı gittikçe tekemmül etmeye çalışacağız.”

Mimar dergisinin vizyonunu ortaya koyan bu yazıda iki önemli husus dikkat çekmektedir. Birinci husus, Mimar dergisinin mimarlığa ve kente ilişkin çeşitli hedeflerinin yanısıra, vatana karşı borcunu ödemek, ulusa mimari zevkler aşılamak, memlekette mimara ve sanata karşı daha çok hürmet ve itimat uyandırmak gibi uluscu amaçlar üstlenmiş olmasıdır. İkincisi de, yazı okunduğunda, bu derginin daha ziyade İstanbul kenti için çıkarıldığı gibi bir izlenimin doğmasıdır. Zaten ilerideki sayılarda da, mimarlık eyleminin merkezi sayılabilecek İstanbul kentinin dergi kapsamında özel bir yer tuttuğu görülecektir.

1931/1 sayılı Mimar dergisinde, yayının çıkış amacının da açıklandığı İstanbul konulu yazının ardından, Mimar Sırrı Arif’in bir projesi “Bekir Bey’in Evi” başlığıyla tanıtılmakta, Mi-

mar Zeki Selah'ın "İnşaatta Standart" adlı bir makalesi verilmekte, Mimar Arif Hikmet'in lokanta projesi sunulmakta, Mimar Şevki'nin Türk mimarisini konu alan başlıksız yazısı, "Binanın İçinde Mimar" başlıklı bir başka yazı, Mimar Aptullah Ziya'nın apartman dizaynlarından örnekler, Güzel Sanatlar Birliği Mimari Katibi Mimar Ö.Faruk Galip'in "Birlik ve Mecmua", Mimar Macaroğlu Sami'nin "Proje ve Mimar" konulu yazıları, Macit Rüştü'nün İstanbul Lisesi sinema binasının tanıtımı, "Güzel Sanatlar Akademisi Mimari Şubesinde Talebe Nasıl Çalışıyor?" konulu bir yazı ardarda sıralanmaktadır. Daha sonra mimar adresleri, mimarlık kanunu, şirketlerin ve derginin kendi reklamları, Türk Güzel Sanatlar Birliği Mimari Şubesi üyelerinin isim ve adresleri verilmektedir (Mimar, 1931, s.1-34). Siyah-beyaz olan dergide çalışmalar değişik bir düzende kompoze edilmiştir. Örneğin aynı sayfanın alt ve üst bölümlerinde birbiriyle içerik açısından ilişkili olmayan yazılar yer alabilmektedir. Kuramsal makalelerle bina tanıtım yazıları fazlasıyla içiçe geçmiştir. Müellifi belirtilmeyen veya başlığı verilmeyen bir iki çalışma vardır. Derginin başka sayılarında, bazı yazıların bir iki sayfasının ön kısımlarda, geri kalanının arkalarda verildiği görülmektedir. Sayılar yıllık bir cildin parçaları olarak düşünülmüş ve buna göre numaralandırılmıştır. Örneğin aynı yıl içerisindeki birinci sayı 34. sayfa ile bitiyorsa, ikinci sayı 35. sayfa ile başlamaktadır.

Mimar dergisinin 1931/6. sayısında A.I.A. Türkiye muhabiri ve Asarı Atika Müzesi mimarı olduğu belirtilen Macit Rüştü'nün "Memleketimizin meslek inkılabını bizi tanımayan dünya alemine tanıttak çok güzel bir fırsatın doğduğunu meslek arkadaşlarıma bildirmekle memnunum" cümleleriyle başlayan ilginç bir yazısı ile karşılaşmaktadır. Bu makale "Revue Internationale d'Architecture (R.I.A.)" adlı uluslararası bir mimarlık dergisinin çıkarılmasının amaçlandığını meslek camiasına heyecanla duyurmaktadır. Yazıdan, 1930 yılında Peşte'de yapılan 12. Uluslararası Mimarlar Kongresi'nde alınan bir kararla, bu derginin 1933'de Amerika'da yapılacak olan kongreye kadar her altı ayda bir ve dört dilde yayınlanmasının planlandığı, Türkiye ve İstanbul muharriri olarak da Macit Rüştü'nün atandığı anlaşılmaktadır (Macit Rüştü, 1931, s.200-201). "Mimar" dergisinin ilk sayısının birinci yazısında varlığı saptanan uluscu tavrın burada da varlığını sürdürdüğü gözlenmektedir. 1931/8 sayılı "Mimar" dergisinin "R.I.A." başlıklı imzasız yazısında ise, söz konusu uluslararası yayının çıktığı belirtilmekte, R.I.A.'da yer alan çeşitli yabancı ülkelere ait binalar ve onlara ilişkin açıklamalardan örnekler verilmekte, Türk mimarlarının yayına ilgi gösterip göstermedikleri ise belirtilmemektedir (R.I.A., 1931, s.268-270).

Mimar dergisinin birinci yılının sonunda, 1931/11-12. sayısında, Mimar Abidin'in "Meslektaşlarıma" başlığıyla yazdığı, yayını çıkaranların bir yıllık çabalarını değerlendiren bir makale yer almaktadır. Bu yazıda, ülkemizdeki mimarlık ortamının yeterli canlılıkta olmadığından, genel mesleki hareketlere karşı ilgi gösterilmediğinden şikayet edilmekte, ilim ve sanat alanları açısından yayınların önemi belirtilmekte, Batı uygarlığının sahibi olduğu güçlü literatüre özenilmekte, derginin sonraki yılda daha iyi bir eser haline geleceği vadedilmekte ve yazı yine ülkü-

sel sonuç cümleleri ile bitirilmektedir (Mimar Abidin, 1931, s.353):

"Yeni mimarinin bir çok beynelminel vasıflar göstermesinde, şüphesiz ki müterakki memleketlerin, dünyanın her köşesinde ehemmiyetle takip edilen mimari mecmuaları amildir. Bütün yeniliğine ve mütevazı varlığına rağmen mesleki bir memleket teşebbüsü kıymetini taşıyan mecmuamızın da beynelminel bir medeniyet sergisinde lehimize bir unsur olarak çalışması mümkündür."

Daha sonra "Arkitekt" adını alan dergi, uzun yıllar Z. Sayar ve A. Mortaş tarafından birlikte, bir süre de Z.Sayar tarafından yalnız olarak 1980 yılı sonuna kadar çıkarılmıştır. Mimar ve Arkitekt dergileri alanlarında daha ziyade, ülkemizde ve yurt dışında inşa edilmiş yapıları tanıtmak, teknoloji ve malzeme konularında bilgiler vermek, imar konusundaki sorunları irdelemek, mimarlık haberlerini duyurmak, mimarlık örgütlerini ve mimar adreslerini bildirmek gibi konulara eğilmiştir. Dönemlerinin uluscu anlayışını ve İstanbul'un kültürel ortamının etkisini ağırlıkla yansıtan bu dergiler, ülkemizin belirli bir döneminin mimarlığı için çok değerli bir kaynağı teşkil etmektedir. Mimar ve Arkitekt, mimarlık konularının genelini kapsayıcı tavrı açısından, özellikle meslek örgütü dergileri olmak üzere ardından gelen dergileri de etkilemiştir.

Meslek Örgütü Dergileri ile Serbest Mimarlık Dergilerinin Farklılığı : Mimarlık, Yapı, Arredamento Mimarlık, XXI Dergileri Örnekleri

Yüzyılın ortasından sonra mimarlık dergileri gelişmiş, çeşitlenmiş ve bu alanda farklı çizgiler ortaya çıkmıştır. Özellikle meslek örgütü dergileri ile ötekiler arasında bir tavır farklılığı söz konusudur. Serbest dergiler vizyonlarını daha özgürce tayin edebilirlerken, meslek örgütü dergilerinin tüm mimarlık camiasını kucaklamanın sorumluluğunu duyduğu görülmektedir. Meslek örgütü dergilerinin bu tercihi, süreç içinde çeşitli tartışmalara da neden olmuştur.

Mimarlar Odası'nın çıkardığı Mimarlık dergisi, ülkemizdeki mimarlık ortamının en önemli yayınlarından birini teşkil etmektedir. 1963 yılında yayınlanmaya başlanan dergi, bazı özel dönemlerinin dışında, mimarlık camiasının tümüne seslenmeyi hedefleyen klasik bir çizgi izlemiştir. Ancak derginin tarihinde bu yaklaşımın radikal biçimde değiştirilmeye çalışıldığı dönemler de yaşanmıştır.

Mimarlık dergisinin birinci sayısında H.Güngör imzasını taşıyan "Çıkarken" başlıklı yazıda, derginin amaçları açıklanmakta, biraz geç de olsa mimarlık camiasının sesini duyuracak, davalarını izleyecek bir dergiye kavuştuğu, yayının gelecek eleştiriler doğrultusunda geliştirileceği ve üyelere parasız olarak dağıtılacağı bildirilmektedir. Üyelerin dergiyi yazılarıyla beslemelerinin beklendiği ve yayının devamlılığının önemli olduğu da hatırlatılmaktadır (Güngör, 1963, s.1). Mimarlık dergisi, odadan haberler, yapı tanıtımları, mimar portreleri, yarışma sonuçlarına ilişkin değerlendirmeler vb. konularda bilgilendirici ve iletişim

ortamını sağlayıcı yazılara sayılarında düzenli bir biçimde yer vermiştir. 1981 yılı ile birlikte Mimarlık dergisinin, bazı eleştiriler doğrultusunda geliştirilmeye çalışıldığı gözlenmektedir. 1981/1 sayılı derginin Mimarlar Odası sekreter üyesi T. Gürsu tarafından kaleme alınan başyazısında, derginin geçmişi değerlendirilmekte ve yeni yayın dönemindeki amaçlar belirlenmektedir. Bu makalede derginin içerik ve biçim yönünden sürekli bir arayış içinde olduğu, çeşitli tartışmaları gündeme getirdiği, her sayıda ansiklopedik bir birikim oluşturmak yoluyla mimarın toplumsal varlığını sorguladığı, problemleri analiz ettiği dile getirilir. Ancak Gürsu dergiyi, içeriğinin geniş bir üye kesiminin ilgisini çekecek zenginlikte olmaması, dilinin ise normal algılayma düzeyinin üzerinde olması dolayısıyla eleştirmektedir. Eleştirilen bir başka konu da çeşitli problemler dolayısıyla 1980 yılında ancak bir sayının çıkarılabildiği olmasıdır (Gürsu, 1981, s.1). Derginin bu dönemde boyutunun küçüldüğü, içeriğinde koruma konularına ve kentsel sorunlara önemli bir yer verildiği gözlenmektedir. 1987 yılında dergi eski boyut ve biçimine geri dönmüştür. Z. Akay, T. Başbuğ, O. Ekinci, A. Güzer, M. Karaaslan, Ş. Kocagöz, S. Mazlum, H. Özbay, E. Özmert, U. Somali'nin oluşturduğu yayın kurulu 1987'nin ilk dergisinde "İstanbul Özel Sayısı"nı hazırlamıştır. 1987/1 sayılı dergide, yeni yayın döneminde, Ankara'da kentsel ve mimari ölçekte gündeme gelen proje ve uygulamalar, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı uygulamaları, İzmir'deki proje ve uygulamalar, Türkiye'de mimarlık gibi konuların gündeme getirileceği de duyurulmaktadır (Mimarlıktan, 1987, s.12). Tüm bu süreçte Mimarlık dergisinin meslek alanını ilgilendiren tüm konulara dengeli biçimde yer vermeye çalıştığı, ancak gündemdeki konulara zaman zaman biraz daha ağırlık verilen klasik bir yayın politikası izlediği söylenebilir.

Mimarlık dergisinin alışlagelen yayın politikası, 1990'ların sonuna yaklaşırken, 35. Dönem Oda Yönetim Kurulu tarafından görevlendirilen ve S. Atalay, A. Erkmen, K. Güvenç, Ç. Türkoğlu, M. Uluğ'un oluşturdukları yayın kurulunun devreye girmesiyle radikal bir değişime uğramıştır. Değişim hem biçimsel, hem de içeriksel kapsamdaydı. Örneğin derginin 1996/271. sayısı "Bachelard, Rauter ve Mekanın Poetikası; Üç Yarışma, Üç Röportaj, Üç Eleştiri; Zarflar ve Kovuklar- Frederick Jameson; Yitik Boyut- Paul Virilio; Kentle Vücut Vücud- Richard Sennet; 6 Ağustos 1945 saat 8:15 Teknokrasi'nin Kanlı Global Devrimi Hiroşima; Çağdaş Mimarlıkta Bireysellik- I.de S.Morales; Kentlerin Dönüşümü- Ömer Laçiner, Program Manifesto- 35. Dönem Çalışma İlkeleri; Mimarlık'tan İzlenimler" gibi yazıları içeriyordu (Mimarlık, 1996, s. 1-47). Dergi kolajlar ve grafiklerin ağırlıklı olarak yer aldığı, görüntülerle yazıların iç içe geçtiği, sloganların vurgulandığı bir tasarım çerçevesinde kurgulanmıştı. Hem metinlerin, hem de görüntülerin yalnızca okunması ve yorumlanması değil, öncelikle çözümlenmesi gerekmektedir. 35. Dönem Oda Yönetim Kurulu'nun çalışma ilkelerinin açıklandığı yazıda ise, dergideki dönüşümün altyapısı ortaya konulmaktadır. Yazı, 1996 yılı itibarıyla, Mimarlar Odası'nı ağırlıklı örgüt bürokrasinin rutinini sürdürmekle işlevlenmek, 40 yıllık kendi birikimini ve birçok benzer örgütte olduğu gibi içinde bulunduğu coğrafyanın toplumsal birikimini tüketmek,

atalete sürüklenmek vb. açılardan eleştirmektedir. Aynı makalede her düzlemin kimliğinden taviz vermeden var olabileceği bir ortamın dinamikleri ile buluşmanın zorunluluğu belirtildikten sonra, yeni yaklaşımın "öteki" karşıtlığı üzerine kurulmuş, geleneksel kimlik ve aidiyet formlarını zorlayacak bir tavrı içerdiği açıklanmaktadır (Bir Örnekleşmeye Giden İdeolojik Konum Belirlememek, 1996, s.42). Mimarlık dergisinin bu yeni yaklaşımı pek çok eleştiri almış, çeşitli platformlarda dile getirilen eleştirilerin ardından, Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin 29 üyesi, derginin konuları sadece sınırlı bir yaklaşımla ele aldığını, anlaşılmadığını, iletişimi güçleştirdiğini, yapı tasarımı ve üretiminin reel sorunlarıyla uğraşanları dışladığını, Oda örgütünün çalışmalarına, görüşlerine, gerçekleştirilen mesleki uygulamalara ve akademik çalışmalara değer vermediğini belirterek, TMMOB Mimarlar Odası Başkanlığı'ndan yeni bir yayın kurulunu görevlendirmesini talep etmiştir (Mimarlık 273. Sayı 56. Sayfada Yayınlanan ve Giderek Bir İmza Kampanyasına Dönüştürülen Tepkiye Dair Mimarlar Odası Yönetim Kurulu'nun Değerlendirmesi, 1997, s.52). Tartışmalar karşı görüşlerin dile getirilmesi ile sürdürülmüştür. Mimarlık dergisinin 280. sayısında ise, çok fazla eleştiri alan 35. Dönem Yayın Kurulu'nun istifa ettiği duyurulmaktadır. "Giderayak Bir Analiz: Kimler Tasarım-dışı Bir Mimarlık Ortamı İstiyor?" başlıklı yazı, oldukça sert bir dille kaleme alınmış olup, mimarlık camiasının bir kesimine yoğun eleştiriler yöneltilmektedir. Tavrını "Artık o muazzam çatışma formunun içindeyiz." cümlesiyle daha başlangıçta koyan yazı, Yayın Kurulu'nun mimarlık kavramına ve mimarlık ortamına ilişkin görüşlerini de açıklamaktadır. Yazarlar, mimarlığın "tasarım" gibi formötesi yapısallığın gerçekleşmekte olduğu maddi dünyanın kişinin yapma eylemi üzerinden kavranışı olduğunu, tasarım-dışı bir mimarlık ortamı talep eden mimarlık sektörcüsü çoğunluğun ortamı köreltildiğini ve avangard girişimleri engellediğini belirterek "Neden avangard bir mimarı yok bu ülkenin?" diye sormaktadırlar (Giderayak Bir Analiz: Kimler Tasarım-dışı Bir Mimarlık Ortamı İstiyor?, 1998, s.8-11). Yazıdan, derginin bu döneminin avangard bir girişim olarak görüldüğünün ve avangard mimarın yetişmesinde mimarlık yazınının belirli bir rolü olduğuna inanıldığının ipuçlarını çıkarmak mümkündür.

Mimarlık dergisinin tartışmalı geçen bu döneminin ardından, O. Ekinci 281. sayıyı kısa bir sürede hazırlamış, 282. Sayıdan itibaren ise, A. Balamir, S. Batur, N. Çınarlı, N. G. Erkal, T. Ö. Polat, A. Rüzgar, A. Şentek, G. Tümer, B. Tanju, A. Yücel'den oluşan yeni bir yayın kurulu görevlendirilmiştir. S. Batur, 282. Sayının başyazısında "Yine bu verimlerle artık 'hepimizin' olabilecek Mimarlık'a her sayıda biraz daha yaklaşabileceğimizi umut ediyoruz." derken, vurguladığı "hepimiz" sözcüğü ile derginin sınırlı bir kesimin anlayışı ile biçimlendiği geçmiş dönemine gönderme yapmaktadır. Aynı zamanda dergiye bir önceki yayın kurulunda çalışanların katkılarının beklendiğini de belirtmeyi ihmal etmemiştir. Bu arada derginin çalışma merkezinin İstanbul'a taşındığı da öğrenilmektedir (Batur, 1998, s.1). Böylece Mimarlık dergisi, yeniden yurtiçi-yurtdışı yapı örnekleri, mimarlık haberleri, sergi, yarışma, vb. alanlardaki değerlendirmeler, mimar portreleri, koruma, ütopya, kuram, kitap

tanıtımı gibi konular arasında dengeli bir dağılım ve herkes tarafından izlenebilir bir sunumla sürdürdüğü klasik çizgisine kavuşmuştur. Derginin bu deneyiminden herhalde şu sonucu çıkarmak mümkündür. Mimarlık camiasının geniş bir bölümünün beklentisi, ortak platformun dergisinin, Batur'un dile getirdiği biçimiyle "hepimizin" olması, ancak başka açılımları sunan çok sayıda derginin de yayın platformunda yer alması yönündedir.

Meslek örgütüne bağlı olmayan dergiler ise vizyonlarını oluştururken, kuşkusuz daha özgür davranabilmişlerdir. Bazı dergiler yine tüm mimar profilini kapsayıcı bir tutumu seçerken, bir kısım dergilerin ise belirli alanlara odaklandıkları ve okuyucu profillerinde belirgin bir netlik olduğu gözlenmektedir. Bu kapsamda örneklem olarak seçilen dergilerden Yapı'nın Mimarlık dergisine benzer biçimde mimarlığın geneline yönelen bir tavrı seçtiği, Arredamento Mimarlık ve XXI dergilerinin ise daha farklı bir kimlik oluşturma çabası içinde bulundukları saptanabilir.

1973 yılında yayın hayatına başlayan ve Yapı-Endüstri Merkezi tarafından çıkarılan "Yapı" dergisi, kare boyutu, haberlerle başlayıp, makalelerle süren klasik biçimi ve düzeyli yazıları ile uzun soluklu bir dergi olmuştur. Derginin ilk sayısında yayınlanan "Çıkarken" başlıklı yazıda, Cumhuriyet'in ellinci yılının tamamlanmak üzere olduğu o günlerde, her alanda son elli yılın muhasebesinin ve eleştirisinin yapıldığı bildirilerek, elli yılda ülkemizde büyük değişiklikler yaşandığına, üretim hacminde, üretim ilişkilerinde, bilim, teknik, sanat alanlarında önemli gelişmelerin gerçekleştiğine, ortamda çeşitli yetersizlikler bulunmakla birlikte, kazanılan başarıların yarın için umut kaynağı oluşturduğuna işaret edilmekte; Yapı dergisinin temelinde de bu umut ve güvenin olduğu ifade edilmektedir. "Yapı" sözcüğünün çok geniş bir kapsamda kullanıldığı belirtilen yazıda, derginin tüm yapısal sorunları incelemek amacıyla olduğu, ağırlık merkezi inşaat, teknik ve endüstri olmak üzere, çeşitli sorunların iktisadi konulardan sanat konularına açılan bir yelpazede, bir bütünlük içinde ve elden geldiğince eksiksiz olarak ele alınacağı dile getirilmektedir (Çıkarken, 1973, s.25). Tarzı Mimarlık dergisinden farklı olsa bile, Yapı dergisinde de mimarlığın konularını dengeli biçimde vermek yönünde bir eğilim gözlenmektedir. Dergide, ana temayı oluşturan mimarlık; güzel sanatlar, endüstriyel tasarım vb. konularla desteklenmektedir. Son dönemde yayın ortamında giderek artan arayışlardan Yapı dergisi de etkilenmiş ve yaklaşımları büyük oranda aynı kalmakla birlikte, 2003 yılı ile birlikte alışlagelen kare biçimli derginin yerini yeni bir boyut ve düzenleme almıştır.

Arredamento Mimarlık dergisi ise meslek odası dergisinden net biçimde ayrılan bir çizgi içerisinde. İlk sayısı Şubat 1989'da çıkan "Arredamento Dekorasyon" dergisi, 1998'de yayın kadrosunu da değiştirerek "Arredamento Mimarlık" dergisi haline dönüşmüştür. Bu değişimle birlikte, yayın koordinatörlüğünü U. Tanyeli'nin üstlendiği derginin yeni dönemini açıklayan başyazıda "tasarım kültürü dergisi olmayı sürdürmek, popülizmden uzak kalmak, konularına uzaktan, soğukkanlı ve entellektüel bir dinginlikle bakmak" gibi vizyonlardan söz edilmektedir

(Ön görünüm, 1998, s.21). Arredamento Mimarlık dergisinde kuram, yabancı ülkelerdeki mimarlık eylemi, mimarlık tarihi, mimarlık kültürü gibi konular ağırlıklı bir biçimde yer almıştır. Grafik tasarımı itibarıyla da belirli bir iddia taşıyan derginin genel çizgisi itibarıyla akademik tavra yakın olduğu saptanabilir.

2000 yılında çıkan ve ismiyle yeni yüzyıla gönderme yapan "XXI" dergisi, kendisine "Mimarlık Kültürü Dergisi" deyiimiyle bir de tanımlama getirmiştir. Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi tarafından çıkarılan derginin yayın koordinatörlüğünü H. Pamir, yayın danışmanlığını S. Özkan, yazı işleri müdürlüğünü C. Budak üstlenmiştir. XXI dergisinin ilk sayısının başyazısının "Arayışlar" adını taşıması kadar, dergi çevresinin "Mimarlıkta Yeni Arayışlar" adlı sergisi ve sergi kitapçığı da, çağa uygun yeni bir tavrın araştırıldığını ortaya koymaktadır. Başyazı, yayın vasıtasıyla, mimarlığın diğer kültür alanları ve özellikle aydın çevrelerle diyalogunu geliştirebileceğini; derginin üst ve popüler kültür arasında sıkışmadan peyzaj, kentsel tasarım, görsel tasarım ve güzel sanatlar konularında varolan ortak tasarım dilinin hissedilebilmesi, algılanabilmesi ve kullanılmasına aracı olmak üzere tasarlandığını belirtir. Mimarlık kültürü ortamının hep beraber paylaşılabilecek bir zenginlik düzeyine çıkarılıp yoğunlaştırılması başlıca amaçlardan biridir (Pamir, 2000, s.2-3). Meslek alanına ilişkin makaleler, dergide çeşitli sanatçıların farklı konulardaki yazıları ve bilgisayar olanaklarıyla zenginleştirilmiş görsel belgelerle birarada sunulmuş, ayrıca internette bir web sitesi ile "Mimarlık ve Yaşam" adlı bir televizyon belgeseli de dergi paralelinde yayın yaparak çalışmayı desteklemiştir. XXI dergisi yayına bir süre ara verdikten sonra, yine belirgin arayışlarla varlığını sürdürmeye devam etmiştir.

Dergi yayıncılığındaki farklı arayışların 1990'lı yıllardan 2000'li yıllara uzanan süreçte arttığı ve mimarlık dergilerinin biçim ya da içerik açısından kendilerini özgün kılacak kurgulara yöneldikleri gözlenmektedir. Bu ortam meslek odası dergisini bile etkilemiş, ancak Mimarlık dergisi mimarlığın farklı konularını dengeli bir dağılımla vermeye çalıştığı yayın politikasını koruyarak, ortamdaki tavrını net bir biçimde ortaya koymuştur. Bu netlik aynı zamanda meslek odası dergileri ile diğerleri arasındaki ayrışmayı da belirgin hale getirmektedir.

Merkez ve Bölge Dergilerinin Farklılığı: Ege Mimarlık Dergisi Örneği

1991 yılında yayın hayatına başlayan ve 50. sayısına ulaşan Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin dergisi Ege Mimarlık, en uzun süreli bölgesel dergi olarak, dikkate değer bir gelişim süreci göstermiştir. Bu süreç merkez ve bölge dergilerinin farklılaşmasını ortaya koyduğu kadar, başka alanlarda olduğu gibi yayın alanında da, bölge ölçeğinde merkez kaynaklı dinamiklerle tek yönlü yaşanan etkileşimi de yansıtmaktadır. Böyle bir çerçeveden bakıldığında Ege Mimarlık dergisinin gelişim sürecinde özel bir kimlik oluşturmakla, mevcut olanlardan etkilenerek genele eklenmek şeklinde bir ikilemi yaşadığı söylenebilir.

Ege Mimarlık dergisinin vizyonunu ve gelişim sürecini temelde şu olguların belirlediği söylenebilir.

- Meslek odasının yayın organı olmanın sorumluluğu taşımak,
- Bölgesel bir niteliğe sahip olmak,
- Mimarlık dergisinin etkisi,
- Diğer dergilerle ve mimarlık ortamındaki genel gündemle etkileşimler.

Ege Mimarlık dergisi kendi içinde özerk bir yapıya sahip olmakla birlikte, aslında kaçınılmaz biçimde meslek odası dergisi olmanın sorumluluğu içerisinde biçimlenmiştir. 1991/1 sayılı dergide yer alan başyazıda geçen “Ege Mimarlık bölgemizde Odamızın yürüttüğü politikaların Odamız üyelerine ve topluma aktarılması, tüm halkımızı etkileyen imar yasası, otopark yönetmeliği, gökdelenler, doğal ve tarihi çevrenin yağmalanması vb. konularda üyelerimize ve topluma ulaşmanın bir aracı olacaktır.” ifadesi, derginin bu sorumluluğu ciddiyetle üstlendiğini ortaya koymaktadır. Sorumluluk sadece şube ile ilgili değil, merkezle de ilgilidir. Başyazıda açık bir şekilde, derginin odanın merkezi politikalarının da anlatıldığı ve o politikalar doğrultusunda bütüne ilişkin demokrasi ve mesleki mücadelenin yer alacağı bir platform olacağı ifade edilmektedir (Başlarken, 1991, s.4).

Ege Mimarlık dergisinin gelişim süreci, yerel ve merkez kaynaklı dinamiklerin etkileşimini yansıtır. Meslek alanında genelde İstanbul merkezli çok sayıda derginin yer aldığı bir dönemde yayın hayatına başlayan Ege Mimarlık, kendisine özel bir çizgi belirlemeye çalışırken, kaçınılmaz biçimde mimarlık ortamında varolanlardan etkilenmiştir. Bu noktada oda dergisi olmaktan kaynaklanan geneli kapsama, objektivite gibi ihtiyaçlara, bölgenin sesini duyurma kaygısının da katıldığı söylenebilir. Dergi yayın hayatına başladığında vizyonu tariflenirken “bölgesel” kimliği açık olarak vurgulanmıştır. 1991/1 sayılı dergide yer alan başyazıda bu nitelik açık biçimde belirlenmektedir (Başlarken, 1991, s.4): “Ege Mimarlık bölgesel bir dergi olarak yayın hayatına başlamaktadır. Amacımız şubemize bağlı Marmaris, Bodrum, Aydın, Denizli, Manisa, Uşak, Muğla, Akhisar, Fethiye, Kuşadası, Ödemiş, Nazilli, Turgutlu, Salihli, Milas, Bergama, Menemen birimlerimizde yaşanan kentsel, çevresel, sosyal, kültürel sorunların mesleki açıdan tartışılmaya açılması, önerilerin ortaya konulduğu bir platform yaratılması, dünyadaki mesleki ve meslekle ilgili teknolojik gelişmelerin üyelerimize aktarılması, meslektaşlar arasında iletişimin sağlanmasıdır.”

Ege Mimarlık dergisinin, mevcut dergilerle etkileşimi farklı yoğunluk ve biçimlerde gerçekleşmiştir. Mimarlık dergisi, Ege Mimarlık dergisinin biçimlenmesinde baskın bir örneklemi teşkil etmiştir. Öyle ki, Ege Mimarlık dergisinin vizyonunun açıklandığı başyazıda “Ege Mimarlık hiç kuşku yok ki merkez yayın organı Mimarlık dergisinin bir parçasıdır” ifadesi kullanılmaktadır (Başlarken, 1991, s.4). Ege Mimarlık da tıpkı Mimarlık dergisinin genel geçerli vizyonunda da işaret edildiği gibi “hepimiz”in dergisi olarak ortaya çıkmıştır. Buradaki “hepimiz” bölge dergisi olmaktan kaynaklanan bir zorunlulukla aslında Batı Anadolu mimarlarına odaklanıyordu. Ancak süreç içinde “bölgesel kimlik” dergide vurgulu bir unsur olarak varlığını sürdürmemiş, ortamdaki mimarlık dergilerinden de etkilenerek genele kayma eğilimi göstermiştir.

Ege Mimarlık dergisi, hiçbir zaman Mimarlık dergisinde olduğu gibi radikal bir tartışmaya sahne olmamıştır. Ege Mimarlık’taki tarz değişimi yumuşak geçişlerle yaşanmıştır. Mimarlar Odası İzmir Şubesi, Mimarlık dergisindeki dönüşüme tepki veren taraflar arasında yer almış ve oda dergisi kimliğinin sürmesinden yana tavır koymuştur. Yine de Ege Mimarlık dergisinin 1990 sonrasında yayın ortamında yoğun biçimde varlığını hissettiren kuramsal tartışmalar ve akademik yaklaşımlardan etkilendiği söylenebilir. Arredamento Mimarlık dergisi gündemi etkileyen dosyalarıyla bu kapsamdaki bir örneklem durumundadır. Yapı, Arredamento Mimarlık, XXI gibi dergiler görsel sunumlarıyla da bir etkileşim ortamı yaratmışlardır. Bu dönemde İstanbul, Denizli, Ankara gibi şubelerde yeni oda dergileri ya da gelişmiş bültenler ortaya çıkmakla birlikte bunların Ege Mimarlık için bir örneklem oluşturdukları söylenemez. Bölgesel bir mimarlık dergisi olan Ege Mimarlık’ın örneklemelerini merkezin deneyimli dergileri oluşturmuştur.

Ege Mimarlık dergisinin farklı sayıları, biçim ve içerikleriyle derginin yaşadığı dönüşümün de ifadesidirler. Derginin ilk sayısı “İzmir’de Bazı Uygulamalar Üzerine Eleştiriler, İzmir’de Konut Kooperatifleri, Kent Kooperatifçiliği ve Manisa Örneği, Rauf Beyru İle, D.E.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İzmir Hatay Semtinde Teras Evler Uygulaması” başlıklı yazıları ve tarihsel süreçte Konak Meydanı-Saat Kulesi’ni gösteren kapak resmiyle “oda dergisi” ve “bölgesel dergi” kimliğini ortaya koymaktadır (Ege Mimarlık, 1991, s.3-50). Önceleri dergide dosya uygulaması olmamakla birlikte, ortak konulu makalelerin aynı sayı içinde toplanmasına çalışılması dikkat çekmektedir. Ege Mimarlık, 1997 yılı ile birlikte Yapı Endüstri Merkezi tarafından İstanbul’da basılmaya başlanmıştır. 1998 yılında Ege Mimarlık dergisinin sırtlı biçiminden vazgeçilerek, dergi dış kabuğu ve kapak tasarımı ile birlikte Mimarlık dergisini çağrıştıran bir görünüme bürünmüştür. Dosya uygulamasına geçilen bu dönemde kapak tasarımları ve sayfa düzenlemesi ile ilgili arayışlar da dikkat çekmektedir. Bu tarihten 2000’li yıllara uzanan dönemde kuram temelli dosyalar ağırlık kazanırken, derginin bölgesel kimliği de nispeten geri planda kalmıştır. Derginin biçim ve içerik açısından yaşadığı bu dönüşümde, YEM ile kurulan ilişkinin derginin merkezle etkileşimini artırması kadar, nitelikli merkez dergilerinin gerek kapsamlı dosyalarla, gerekse grafik tasarımlarıyla örneklem oluşturması da önemli bir faktördür. Merkez dergilerinde yeni yönelimlerin ortaya çıktığı, meslek örgütü yayıncılığının tartışıldığı, yeni şube dergilerinin yayınlanmaya başladığı bir ortamda Ege Mimarlık dergisi de arayışlarını sürdürmüştür.

İşte tam da bu noktada, Ege Mimarlık dergisi kaçınılmaz biçimde yeni bir vizyon tartışmasına girmek durumunda kalmıştır. Bu tartışmanın altında yatan soru aslında şudur: Merkez ve bölge dergilerinin farklılığı acaba nedir? Bir başka deyişle her ürün kendi alanındaki bir boşluğu doldurduğuna göre, acaba bölgesel dergiler hangi boşluğu doldurmaktadırlar? Onlar az satan birer merkez dergisi midir, yoksa kendi özgün tarzları mı vardır? Önümüzdeki dönemde Ege Mimarlık bu soruyu yanıtlamak ve tarzını daha net bir biçimde belirlemek durumunda kalacaktır.

Sonuç

Ülkemizde Cumhuriyet döneminde çıkarılan mimarlık konulu süreli yayınların gelişim süreci kabaca değerlendirildiğinde, bu sürecin içerisinde periyotları eskiden daha yavaş, çağımızda ise daha hızlı olan çeşitli değişim, yenilenme ve arayış evrelerini barındırdığını söylemek mümkündür. “Hizmet, görev, gelişme, birikim, hepimiz, öteki, avangard, entellektüel dinginlik, yeni, arayış” gibi deyimler ulusal mimarlık dergilerinin, bir başka bakış açısından da mimarlık ortamının farklı dönemlerdeki tavırlarına ilişkin olarak belirlenebilen bazı anahtar sözcüklerdir. Ege Mimarlık dergisi bu sayılanların içinde “hepimiz” sözcüğüne yakın dururken, sınırlı bir alana seslenmesi nedeniyle “bölgesel” sözcüğü de, kimliğini belirleyen anahtarlar arasında yer almaktadır.

Ulusal mimarlık dergilerinin öznel yaklaşımlarındaki farklılıkların bir bölümü dönemlerin değişen sosyo-politik ve kültürel ortamlarıyla ilgiliyken; meslek örgütü yayını olma ya da olmama, merkez ya da bölge dergisi olma gibi durumlar, eş zaman içinde ortaya çıkan farklılıkların belirleyicisidir. Üst düzey politikalarla ilişkilendirilmiş “sorumluluk” kavramının ulus devlet döneminde daha vurgulu biçimde karşımıza çıkması, dönemin mimarlık yayıncılığını da etkilemiştir. Geçmiş ile günümüz arasında mimarın ve mimarlık dergisinin sorumlulukları konusunda farklar bulunmakla birlikte; “sorumluluk” sözcüğünün meslek örgütü dergileri için öteki dergilere nazaran daha kapsamlı ve etkin bir kavramı tanımladığı açıktır. Serbest dergiler “yaratıcı

cı değişimler, yenilikler ve deneysel yaklaşımlar”la daha çok ilgilenme fırsatına ve kendi “sorumluluk” tanımlarını diledikleri ölçütlerle belirleme olanağına sahip görünmektedirler. Meslek örgütünün alanının tümünü kapsayıcı sorumluluğu, Ege Mimarlık dergisinin tavrı için de belirleyicidir. Ancak Ege Mimarlık’ın bölgesel dergi kimliği, sorumluluklarının da merkeze göre özelleşmesi sonucunu getirmiştir.

Geçmişin mimarlık dergisi yayıncılığında geneli kapsamak önemliyken, günümüzde “vizyon, konsept, tema” gibi sözcüklerin ön plana çıkmasıyla, farklılıkları net biçimde ortaya koyan yaklaşımların değer kazanmakta olduğu görülmektedir. Bu kapsamda Ege Mimarlık dergisi için de bölgeselliğin vurgulanması özgün bir çıkış noktasını oluşturabilir.

Ulusal mimarlık dergilerinin karakteristikleri kadar, birbiriyle etkileşerek yaşanan gelişme süreçleri de ilginç veriler barındırmaktadır. Bu kapsamda yayın hayatına geç başlayan Ege Mimarlık dergisi, alanındaki yayıncılığın Erken Cumhuriyet döneminden bugüne yansıyan deneyimlerini paylaşması, baskın örneklerden etkilenmesi, meslek odası ve serbest yayın ortamları ile etkileşmesi vb. açılardan dikkate değer bir gelişim süreci yaşamıştır. 50. Sayısına ulaşan bu dergi, öznel yaklaşımını oluşturma yönündeki arayış evresini tamamlamış gibi görünmektedir. Ege Mimarlık dergisinin bundan sonraki evresi, olasılıkla özgün kimliğini daha vurgulu bir biçimde ortaya koyacağı bir süreci içerecektir. □

Kaynaklar

- “Başlarken”, Ege Mimarlık, 1991/1, s.1.
 S. Batur, “Başlarken”, Mimarlık, 1998/7- 282, s.1.
 “Bir Örnekleşmeye Giden ‘İdeolojik Konum’ Belirlememek”, Mimarlık, 1996/271, s.42.
 “Çıkarken”, Yapı, 1973 /1, s.25.
 Ege Mimarlık, 1991/1, s.3-50.
 “Giderayak Bir Analiz: Kimler Tasarım-dışı Bir Mimarlık Ortamı İstiyor?”, Mimarlık, 1998/ Nisan- 280, s.8-11.
 H. Güngör, “Çıkarken”, Mimarlık, 1963/1, s.1.
 T. Gürsu, “Yeni Yayın Dönemine Girerken”, Mimarlık, 1981/1, s.1.
 Macit Rüstü, “R.I.A. Revue Internationale d’Architecture Beynelminel Mimari Mecmua”, Mimar, 1931/6, s.200-201.
 Mimar, 1931/1, s.1-34.
 Mimarlık, 1996/271, s.1-47.
 “Mimarlıktan”, Mimarlık İstanbul Özel Sayısı, 1987/1, s.12.
 Mimar Abidin, “Meslektaşlarım”, Mimar, 1931/11-12, s.353.
 Mimar Alışanzade Sedat Hakkı, “İstanbul ve Şehircilik”, Mimar, 1931/1, s. 1-4.
 “Mimarlık 273. Sayı 56. Sayfada Yayımlanan ve Giderek Bir İmza Kampanyasına Dönüştürülen Tepkiye Dair Mimarlar Odası Yönetim Kurulu’nun Değerlendirmesi” Mimarlık, 1997/274, s.52-56.
 “Öngörünüm”, Arredamento Mimarlık, 1998/3, s.21.
 H.Pamir, “Arayışlar”, XXI, 2000/1, s. 2-3.
 “R.I.A”, Mimar, 1931/8, s.268-270.

Yayına Hazırlayan: Sevgi MOLVA

Ege Mimarlık Dergisi'nin 50.sayısını çıkarma hazırlıkları yapılırken, bu dergide emeği olan, ilk sayı hazırlıklarından bu zamana kadar, değişik dönemlerde yayın kurullarında çalışmış bütün arkadaşlarımız; 18 Mart 2004 günü saat 17:00 de Mimarlar Odası'nda yapılacak olan toplantıya davetliydi.

Bu toplantının amacı: Birlikte geçmişe giderek, dergimiz oluşumunu, ilk sayısını çıkarmadan önceki hazırlıkları, 50.sayıya kadar olan gelişimini hatırlamak ve özeleştiri yaparak, derginin geleceği ile ilgili fikirler oluşturmak, sesli düşünerek belki de yeni bir duruş belirlemektir. Aşağıda bu toplantının bir özetini sizlere sunuyoruz.

1991'den Bugüne Ege Mimarlık

Gürhan Tümer: Bir restorandaydım sanırım, o zamanki şube başkanımız Ali Dönmez yanıma geldi. "Bir dergi çıkarmayı düşünüyoruz. Aramızda sizin de olmanızı istiyoruz" dedi. Keşke bu toplantıya katılabilseydi.

Sevgi Molva: Mimarlar Odası'na başka bir nedenle gelmiş, Ali Dönmez'le sohbet ediyordum. Nereden açıldı hatırlamıyorum; "Mimar olduğum için mutluyum, ama basın yayına ilgim hep oldu. Bir yayın, dergi mesela, çıkarabilirsek ne iyi olur" dedim. Ali Dönmez de bana, "Çok ilginç böyle bir düşünce olgunlaştı. Birkaç hafta için de sana da haber verelim, toplanalım. Hep birlikte bu işi kotarıyoruz" dedi. 13 yıl geçmiş 50. sayıya geldik. Güzel anılar, güzel insanlar, güzel bir dergi. Kendimi de bu anlamda geliştirdiğime inanıyorum. Bizlere de yararı oldu. İlk yayın kurulundan Gürhan Bey ve ben kalmışız. Diğer arkadaşlarımızın da bugün burada olmalarından (birkaç kişi yok galiba) dolayı mutluyum.

Ziyaeddin Bilgin: Ben dergiyle 2.-3. sayılarından itibaren ilgilenmeye başladım. Çok yazan birisi değilim ama konuşan birisiyim. Yazmaya hazır bir şeylerim vardı. Uygulamacı olarak mimarlık ürünlerinin yayınlanması önemliydi benim için. Bizim dergimiz biraz kitabı oldu. Yine de Mimarlık dergisinden daha içerikli olduğunu kabul ediyorum. Bütün arkadaşları takdir ediyorum.

Şenel Ergin: Nasıl başladığını hatırlamaya çalışıyorum. Mimarlık Bölümü ile Şehir Planlama Bölümü'nün ortaklaşa hazırladıkları ders programları vardı. Ali Dönmez öğrencimdi. O Bir gün gelip dergiden bahsetti. Hoşuma gitmişti. Her sayıyı çıkarınca ya kadar yaptığımız tartışmaları hatırlıyorum. İlk sayı biraz naif çıkmıştı, sonra daha ağırlaştı. Dosya konularını çok titizlikle seçtik. Tabi ki eleştiriler vardı. Sayılar çıktıkça çok mutlu olduk. Bunları hatırlıyorum.

Gürhan Tümer: Ben de bir güvensizlik dönemi geçirdiğimi hatırlıyorum. Dergiyi doldurabilecek miyiz? Yeterli yazı alabilecek miyiz? Kaygılanmışım. Ama öyle olmadı.

Ülker Seymen: Ben Nilüfer Hanım'ın konuşması gerektiğini düşünüyorum. Yayın çalışması arkadaşımızın önderliğinde yapıldı. Çok koşturdu ve çok uğraştı.

Nilüfer Çınarlı: Herkesi burada görmek çok heyecan verici. İyi biliyorum benden önce ilk sayı çıkıncaya kadar, çok soluklu, çok emekli çalışmalar yapıldı. Odanın dergi çıkarma deneyimi yoktu. Ortada bir şey de yoktu. Bir tek, merkezde, Mimarlık dergisi çıkıyordu. Bu şartlarda cefakar insanlar bir araya gelmiş bölgesel bir dergi çıkarmaya çalışıyorlar. Ben geldiğimde, 1.sayı matbaada idi. Çok özverili çalışıldı. Taşra dergisi görüntüsüne meydan verilmedi. Türkiye çapında dağıtıyoruz. Bir protokol listemiz var. Üyelerimize gönderiyoruz. Övgüler alıyoruz. Ulusal dergilerde bizden alıntılar görüyoruz. Ben başında yayın sekreteri, sonra da komite içinde oldum. Dergide zamanla değişen içerik de dinamizmi gösteriyor. Bu toplantının kurgusunda da o var. Daha fazla gündemi yakalayan bir dergi nasıl olabiliriz yanıtını arayacağız.

Gürhan Tümer: Tabii ki geçmişe yönelik eleştiriler olabilir. Geleceğe yönelik öneriler olabileceği gibi. Dosya konularını hazırlarken, pek çok konuşumumuz olurdu. Felsefeciler, tarihçiler gelirdi. Böyle söyleşileri dergiye yansıtırdık.

Ülker Baykan Seymen: Dergi çalışmalarına başlamadan, derginin kimliği üzerine çok konuşmuştuk. Merkez'de bir dergi çıkıyor ama bu dergi diğer bölgelerdeki, bölgesel, tarihsel, coğrafi, kültürel birikimleri nasıl yansıtabilir? Türkiye'de böyle dergiler de gerekli diye düşünüldü ve bu ilk oldu.

Gürhan Tümer: Türkiye'nin ilk bölgesel mimarlık dergisi demek doğru olur herhalde.

Ülker Baykan Seymen: Evet çok güzel bölge dergileri çıkıyor arttık. O zamanlar Merkez'de bir tedirginlik olmuştu. Birbiri ile yarışır mı diye. İkisinde de dalgalanmalar oldu ama, köstek değil destek oldular.

Ziyaeddin Bilgin: Ben merkezîyetçi bir sisteme karşıyım. Dışardan bir şeyler söylenmesi çok güzel. Dergi çıkınca, bir özgürlük havası esti. "Biz de yaptık" dedik. 20 bin mimar varsa, 2 bini burada. Bizim dergi önyak oldu. Sonra pek çok dergi çıktı. Bazıları yürütemedi. Nilüfer Hanım odamıza maddi yük olmaktan çıkarmak için, İstanbul'da böyle işleri yayımlayanlarla görüştü. Finansman; reklamlarla sağlanarak hallediliyor. Belki de yürütemezdik başka türlü. Türkiye'de Mimarlar Odaları böyle işler yapıyorlar. Bursa bir kongre şehri oldu mesela. Antalya'da, Adana'da bir şeyler yapılıyor. Düzce'de bir dergi çıkmış. Kayseri çıkaracaktı. İstanbul'da da çıkıyor ama, İzmir'inki daha iyi.

Ülker Baykan Seymen: Demokrasi anlayışı olarak ben de öyle düşünüyorum. Egemimarlık Dergisi'nin Yönetim Kurulu'nun değil, Yayın Komisyonu'nun çevresinde oluşması için protokol hazırlamıştık. Karşılıklı ele alındı. Elimizde bir protokol var. Böylece çok şey netleşti. Merkez Mimarlıkla ilişkimiz de. Odamız her toplantıda yanımızdaydı.

Gürhan Tümer: Çifte özerklik söz konusu idi. Oda dergisiydik, ama özerktik. Merkez'de, dergiler çoğalınca denetim altına alınması konuşuldu. Sonra bunların birer zenginlik olduğu düşünüldü.

Fatma Gündoğan: İlk başlarda bölgelerden daha çok katılım vardı. Son sayılarda bölgeden ve öğrencilerden katılım azalmış durumda. İzmir içinden üniversitelerden katılım çok.

Sevgi Molva: Haklısınız. Ayrıca yine geçmişten hatırlıyorum: Ülker Hanım'ın duygusal yazılarını hevesle beklerdim. Bir resim veya bir sözle sıcaklık yaratırdı hep. Şimdi daha ciddi mi, daha katı mı, desem acaba?

Ülker Baykan Seymen: O yazılar benim için de çok özeldi. Sizin de özellikle sanat sayfalarına hala devam eden katkınız bence dergi için çok önemli.. Müthiş bir arşiv var elde Herkese çok teşekkürler.

Gürhan Tümer: Bazı tezlerde dergimizden alıntılar görüyorum. Sempozyumlarda referans gösteriliyor, çok güzel bir şey bu. Mimarlık eleştirilerine pek yer veremedik. Handikapları olan bir alan çünkü.

Hikmet Gökmen: Yayın Kurulu'nu hesapladık. Bu güne kadar çalışan sayısı 50 kişi. 50.sayıdayız. Böyle ilginç bir örtüşme var. Buraya bugün gelemeyen 2-3 arkadaşımız var.

Fatma Gündoğan: Dergi çıkmaz diyen arkadaşlar olmuştu. Yönetim kurulundan da. Onlar neler derlerdi acaba? Ummadıkları bir şekilde geliştiğini görünce.

Umur Somalı: Ben Yönetim Kurulu'nda değildim ama iki yönde tereddüt vardı. Birincisi maliyet konusu. Yapı Endüstri Merkezi ile bir anlaşma yoktu. Kendi olanaklarımızla nasıl sürdürebilirdik? İki: "Bu dergiye harcanacak emek yerine Merkez dergisine destek olabiliriz" diye düşünüldü. Ali Dönmez, çıkmasından yana tavır koydu. Bizleri bir araya topladı.

Nilüfer Çınarlı: Başlangıçta çok amatör çıktı dergimiz. Sayfa tasarımı biz yapardık, reklam peşinde de bizler koşardık. Bizi YEM gibi zorlayan bir kurum da yoktu zamanlama açısından. Yine de çok güzel dolu dolu sayılar çıkarmışız. Şimdi bir grafiğimiz var, masa üstü yayıncılık bölümü kurduk. Işık Yılmaz; yayın sekreterliğini yürütüyor. Yem, yılda 4 sayı basıyor. 96-97 ye kadar Tükelmat basmıştı.

Sevgi Molva: Gelecek için şunu söyleyebilirim. Daha mimarca, yapılara daha çok ağırlık vererek -şimdi yapı grubu kuruldu iyi çalışıyor- bölgeden, temsilciliklerden daha fazla ve ısrarla yazı, yapı tanıtımı isteyerek, daha iyi olabilir diyorum. 1. sayıda "Başlarken" yazısında yazdığımız yazının 2. paragrafını yerine getirelim. Daha iyi bir yere gelebilecek dergimiz, o zaman.

Ziyaeddin Bilgin: 13 sene önce çoğu kişiyi yeni görüyorduk. Türkiye mimarlık yazın hayatında pek çok kişiyi gördük. Mimarî, tarihi, felsefi düşünceleri konusunda çok kişi kazandı.

Sevgi Molva: Gürhan Hocamız olmasa idi, olmazdı. Ona da çok şey borçluyuz. Sakin, yapıcı, her söze değer veren tavrına.

Gürhan Tümer: Yayın Kurulu'nda şimdi öğrenci olan kimse yok ama eskiden öğrencimiz olan çok. Şu sıralar dergiyi Fakülte götürüyor. Doğal bu belki de.

Fatma Gündoğan: Başta daha çok yarı özerk bir durum vardı. Yönetim çalışmalarına yer veriliyor, etkinliklerden söz ediliyordu. Bunlar dergide yer alıyordu. Serbest mimarlar daha çoktu. Yaş ortalaması yüksekti. Şimdi Fakülteye kaydı. Yaş ortalaması düştü. Dışardan söz söyleyecek uygulamacı daha çok olsa iyi olur.

Sevgi Molva: Bir de şunu söylemek istiyorum. Okuyan birisiyim ama bazı yazıları okurken başa dönerek anlama çabası duyuyorum. Yani anlamak için direniyorum. Daha anlaşılır olmalıyız. Bir Oda dergisi bu sonuçta.

Fatma Gündoğan: Herkes makale yazabiliyor da, herkes yazar değil. Ne yapılabilir?

Nuri Aydın: Kimse anlaşılacak istemez. Okuyan kişiye de bağlı bilgi, deneyim, ruh hali vs.

Özen Eyüce: Yazarın da sorumluluğu var. Konunun ilgi çekici olup, okutması gerekli. Yazı biçimine karışamıyor tabii ki.

Levent Gedizlioğlu: Bu her yayın kurulunda konuşulur, tartışılır. Benim bu kadar yıl edindiğim şey şu: Yazısı anlaşılacak kişi, o konuyu iyi bilen kişi oluyor. Bunu net söylüyorum. Bazı tanınmış isimlerin ilk yazıları ile son yazıları arasındaki farka bakın. Konularında derinleştikçe, anlaşılabilirlikleri artıyor.

Emel Kayın: Acaba biz onları okumaya mı alıyoruz?

Gürhan Tümer: Sevgi ve Levent'e katılıyorum. Gerçekten sorun olan yazılar oluyor.

Tevfik Tozkoparan: Yazı değil ki sadece, bazen bina da okunmaz. Kavramsal mimarlık yapanların binaları zor okunuyor. İyi-kötü denemez. Eleştiri yazamamamızın nedeni de biraz bu. Bina'yı okumak zor bazen.

Levent Gedizlioğlu: Yayın Kurullarını en çok bu tartışmalardan dolayı seviyorum. Yayın Komitesinin şu rahatsızlığı olmalı: Yazıların anlaşılır olmasını nasıl sağlayabiliriz? Yazarın da sorumluluğu var ama yayının kurulunun da var.

Şenel Ergin: Biz bunları o zamanlar da konuşuyorduk. 50. sayı da yeniden değerlendirilmeli. Üyeler nasıl bakıyorlar? Bilimin ve felsefenin diliyle yazılınca anlaşılacak zor olabilir. Bir denge olmalı. Bir Oda dergisinde, insanlar mesleklerinden bir şeyler görmek ister. Türkçeyi iyi kullanabilmek de önemli tabii ki.

Levent Gedizlioğlu: "Şu yazıyı anlaşılır kıl" demek zor. İnsanlar söyleyecek sözleri varsa konuşur. Yoksa laf kalabalığı olur. Bazı insanların anlaşılması; benim gelişmemden değil, onların bilgilerini artırmasından kaynaklanıyor. Anlaşılır olmanın kesin kuralı yok. Birikimle ilgili.

Ülker Baykan Seymen: Dışarıdaki insana ne kadar ulaşıyor, bilemiyoruz. Gerçekten, mimarlık mesleğini sürdüren genç arkadaşlarımıza yönelik özel bir bölüm oluşturamadık. Belki sonraki dergilere girebilir. Yine gelecek dergiler için güncel ve kent-sel arkeoloji, her sayıda olmasa da, arada bir Çeşme'de, Urla'da, Uşak'ta mimarlık üzerinde gerçekten çok etkili olabilecek değerler var. Çok katkısı olacaktır.

Ziyaeddin Bilgin: Ben 1991'e kadar proje çizdim. Daha sonra

uygulamacı oldum. Çok özel detaylar var. Bunlarla ilgili olarak, meslektaşlarımızı yeterince bilgilendiremiyoruz.

Gürhan Tümer: Bu derginin yazıları; doğal kaynaklardan besleniyor. Detayları iyi bilen arkadaşlar buraya yönelmiyor. Bizim akademisyen arkadaşlarımız, okulda yaptıklarının devamı olarak çalışıyorlar.

Levent Gedizlioğlu: Aslında hep söylenen şey, bu. Ben dergide çalışan arkadaşlarımızın bayağı çaba gösterdiğini biliyorum. Ama bu bir eleştiri olmamalı, temenni olmalı. Bu, bir tercihten kaynaklanmıyor, çünkü. İstendi, ama olmadı.

Tevfik Tozkoparan: Levent Bey'e katılıyorum, genelde. Dergilikte uzmanlaşmaya doğru gidiliyor. Hem detay vereyim, hem onu hem de bunu yapayım dediğin zaman, süreklilikte problemler oluyor. Bu elektronik çağda, insanın bir bilgiye, detaya ulaşması illa dergi yoluyla değil, istediğiniz şekilde ulaşabiliyorsunuz, ulaşmasını bildikten sonra. Bir de şunu söyleyece-

ğim. Metrekare olarak küçük projeler, az sayıda sayfaya, küçük olarak basılıyor. Diğerleri ise, büyük. Aslında hepsi mimarlıktır. Dengeli basılmalıdır. Her dergi bir yere doğru gidiyor. Detay dergisi, kavram dergisi vs. 50 sayı sonra, biz de böyle olabiliriz.

Ziyaeddin Bilgin: Daha önceki sayılarda, dosya konusu ele alırdık. Bir bina, bir akım, bir gündem... Davetliler gelirdi, Ankara'dan filan. Sıcak, okunabilen söyleşilerdi. Böylece, spontane değişik şeyler çıkabiliyordu.

Galip Ergeneci: Tevfik Bey'e katılıyorum. Urla'da bir ev basılmıştı. Yurt dışından bir arkadaşım; "Bunun başka fotoğrafı yok mu?" diye sordu. Yani, küçük bina da büyük basılmalı. Bu bir "tasarım" konusudur. Onu algılamak lazım.

Ülker Baykan Seymen: Üyeler dışında kaç adet dergimiz dağıtılıyor, veya satılıyor?

Nilüfer Çınarlı: Ege Mimarlık, toplam 3500 adet basılıyor. Kütüphanelere, temsilciliklerimize, üniversitelere -oluşturduğumuz geniş bir protokol var- dağıtıyoruz, arşiv için ayırıyoruz. Öğrenciler ve profesyonellerin alımı için bizde ve Y.E.M. kitap-bevlerinde satılıyor.

Ziyaeddin Bilgin: UIA'nın mimarlık bültenlerinin içinde Türkiye'den Ege Mimarlık var. Çoğu dergiyi de almamışlar. Bu da gurur verici.

Gürhan Tümer: Arkadaşlar, bu nostaljik toplantıyı kapatıyoruz. Hepinize teşekkürler. □

P.S: 18/03/2004 tarihli toplantı; özetlenerek yukarıya alınmıştır. Bazen mikrofon-suz konuşulmasından, bazen de isim belirtilmemesinden dolayı aksamalar olduysa, affola.

M. Burak ALTINIŞIK,

Y. Mimar, Ar. Gör., DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

Eray BOZKURT,

Y. Mimar, Ar. Gör., İYTE Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

Uluslararası üne sahip Malezyalı mimar Ken Yeang, 3 Nisan 2004 - Cumartesi günü, Şubemizin davetiyle, Kültürpark, İsmet İnönü Kültür Merkezi'nde bir konferans verdi. Tasarımlarında çevresel ve iklimsel öğeleri birincil veriler olarak değerlendiren Ken Yeang'ın, "Bio-iklimsel Mimarlık" kavramını açıkladığı konferansı, çok sayıda mimar ve mimarlık öğrencisi tarafından ilgi ile izlendi. Etkinlik, Şubemiz ile İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İzfaş işbirliği ile X. Uluslararası Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı kapsamında düzenlendi.

M. Burak Altınışik ve Eray Bozkurt, Ken Yeang ile Ege Mimarlık için bir söyleşi gerçekleştirdiler.

KEN YEANG ile Bio-iklimsel Mimarlık Üzerine...

Burak Altınışik: Tasarımlarınızda hangi elemanları veya konuları sürdürülebilir olarak tanımlıyorsunuz? Sürdürülebilirlik işverenler için mi, mimarlığınızın konumlandığı coğrafya için mi yoksa dünyanın yararına mı yönelik?

Ken Yeang: Bir soru içinde üç soru gibi oldu zannedersem. 20 yıla yakın bir süredir sürdürülebilirlik üzerine araştırma ve çalışmalar yapıyorum ve sürdürülebilirliğin yanıltıcı bir terim olduğunu düşünüyorum. İnsanlar ekonomik sürdürülebilirlik, sosyal sürdürülebilirlik gibi çeşitli sürdürülebilirliklerden bahsediyorlar. Bu yüzden ben ekolojik terimini kullanmayı tercih ediyorum. Bunun daha açıklayıcı olduğunu düşünüyorum. Bu noktada ekolojinin sosyal boyutunu soracak olursanız yaptığım çalışmalarda insanlar olarak neler yaptığımızı ve doğanın nasıl işlediğini işaret etmeye çalışıyorum. Yaptığımız pekçok şey aslında doğal değil; büyük binalar inşa ediyoruz, yollar yapıyoruz, boyuyoruz, enerji tüketiyoruz. Doğa içindeki diğer türler böyle yaşamıyor. Aslına bakarsanız, ekolojik sistemler insansız daha dengeli.

B.A.: İnsansız?!

K.Y.: Günümüz insanını düşünürsek evet. Şöyle demek istiyorum. Daha basit bir hayat yaşayabilmeliyiz. Şu an hayat tarzlarımız doğal hayata çok yabancı bu yüzden doğal çevreyle daha barışık olabilecek çözümler bulmamız gerekiyor. Eko-tasarım olarak ortaya koyduğum budur. Hem yerel hem de global olana dair bir düşünme. Yaptıklarımızın bir kısmı global çünkü bir yerde kullandığımız bir malzemeyi dünyanın başka bir yerinden ithal ediyoruz. Global bir kaynaktan gelen enerjiyi kullanıyoruz. Bir yerdeki iklimi etkiliyoruz ve o iklim dünyanın başka bir yerindeki iklimi de etkiliyor. Çünkü herşey birbirine bağlı. Öte yandan, yaptıklarımız yerel eko-sistemi de etkiliyor. Yerel düzeyde olanlar bölgesel eko-sistemi etkiliyor. Böyle bir zincir etkileşim var. Ekolojinin kilit kavramlarından biri herşeyin birbirine bağlı olduğunun, birbirini etkilediğinin anlaşılmasıdır.

B.A.: Evet, ama müşterileriniz veya işverenleriniz yapılarınızın ekolojik boyutunun ne kadar farkında?

K.Y.: Bu da ekolojik tasarımın bir parçası. Öncelikle birçok kişi için bu kısmı ile ilgilenmiyor. Mimar olarak beni talep ettiklerinde aslında sadece ismimi istiyorlar. Ekolojik tasarım yolun daha çok başında. Bazı insanlar, işverenler için bir hassasiyet oluştursa da dünya henüz bu konuda çok istekli görünmüyor. Mimarlık pratiğinde olan bir mimar olarak benim yapmaya çalıştığım için bu boyutuna vurgu yapmak ve ilgi uyandırmak, zor olsa da.

B.A.: Erken dönem işlerinizden beri biyo-iklimsel norm ve biçim arayışlarınız gökdelen tipolojisi için yeni bir paradigma sağladı. Gökdelen tipolojisinde ileride daha farklı ne yenilikler olabilir ve siz bu konuya nasıl bir katkı koymayı hedefliyorsunuz?

K.Y.: Geçen yıl "Gökdeleni Yeniden Düşünmek" başlıklı bir kitap yazdım. Bu kitap benim için gökdelenin ne olduğunu kavramaya dair bütünlüklü bir okumaydı. Gökdelenler 20. yy.da Amerikalılar tarafından geliştirilen bir yapı tipi olmakla beraber araştırdığınızda görürsünüz ki ilk ortaya çıkışından 50 sene hatta neredeyse bir yüzyıl sonra bile gökdelen mimarisi üzerine herhangi bir kitap yazılmamıştı bilmem farkettiniz mi?

Eray Bozkurt: Sanırım sadece yapı fiziği ve statik hesaplamalarla ilgili olanlarla sınırlı.

K.Y.: Gökdelenleri tasarlamak için neredeyse tek kaynak dergiler olmaya başlamıştı. Dolayısıyla biyo-iklimsel gökdelenler üzerine yazdığım kitapta gökdelenlerin nasıl tasarlanabileceğini de ifade etmenin doğru olacağını düşündüm. Gökdelenleri inşa etmeyi yıllar içinde sadece yaparak bir anlamda deneme-yanılma şeklinde öğrendiğimizi fark ettim. İşin içine girdikçe gördüm ki yeni gökdelenleri hala ilk yapılan örnekler gibi inşa ediyoruz. Bir başka deyişle çok basite indirgeyerek benzer katların üst üste yığılarak yükseldiği bir yapım şekli. Çalışmalarımın başında gökdelenin benim için ne anlam ifade ettiğini anlamaya çalıştım. Daha sonra fark ettim ki gökdelenler aslında çok yoğun yapılar ve herhangi bir konvansiyonel yapı gerçek-

leştirir gibi inşa edilemez. Yapmamız gereken bir anlamda dikey olarak tarifiyen bir kentsel tasarım. Zemine yatay olarak yayılan herşeyi yukarı doğru yeniden yaratmaya çalışmalıyız diye düşünmeye başladım; gökyüzü bahçeleri, yapı bünyesinde peyzajlar, plazalar gibi yukarı doğru uzayan bir kent tasarımı. Kitap çıktıktan sonra İngiltere'de Gloucester Dük'ünün verdiği bir yemeğe davet edildim. Kendisi de mimarlık eğitimi almış bir kişi. Yemek sonrası kitabımın bir kopyasını uzattım. "Ekselansları mimar olarak ilginizi çekeceğini düşünüyorum lütfen buyrun" dedim. Kitabın başlığı "Gökdelenleri Yeniden Keşfetmek: Bir Dikey Kentsel Tasarım Teorisi" idi. Dük kitabı

Menara Mesiniaga

şöyle bir inceledikten sonra şöyle sordu: "Benim dans tarifimi biliyor musunuz?", "Ekselansları, maalesef dans tarifinizi bilmiyorum.", "Benim için dans yatay arzuların dikey ifadesidir." dedi. Ben de "Benim yaptığım da budur, yatay arzuların dikey de ifade edilmesi" diye karşılık verdim.

E.B.: Menara Mesiniaga binanızın Ağa Han Mimarlık Ödülleri genel değerlendirmeleri çerçevesinde morfolojisi, inşaat teknolojisi ve çok uluslu sermayenin temsili olarak ayrıksı bir yeri olduğunu düşünüyoruz. Sizce Ağa Han değerlendirmelerinde bir değişiklik mi var yoksa tekil bir istisna olarak mı kalacaksınız?

K.Y.: Bilmiyorum. Bu soruyu Ağa Han'a sormanız gerekir.

E.B.: 70li yılların sonlarında bir toplantıda İslami, Hint veya Çin Motiflerin tasarımlarda kullanılmasından rahatsızlık duyduğunuzu söylediğinizi hatırlıyorum.

K.Y.: Benim söylediğim doğru yer için doğru stratejinin kullanılması gerekliliğidir. Pekin'deki Yasak Şehir'de bir yapı üzerine çalışıyorum. Ancak, bildiğiniz gibi orası gayet geleneksel bir kent olmasına rağmen benden oldukça modern bir yapı talebinde bulundular. Bir yapı tasarlarlarken bir şekilde olacağı yere ait bir bağlantı bulmanız gerekir. Bu bağlantı çok çeşitli biçimlerde olabilir, fiziksel veriler, arazi koşulları, alanın özellikleri gibi. Önemli olan nokta ise bağlantılar yaratmak yerine, doğru bağlantıyı aramak ve bulmak.

E.B.: Müşterileriniz veya kullanıcılarla görüşerek yapılarınız hakkında bilgi toplayıp diğer projelerinizde yararlanıyor musunuz?

K.Y.: Çoğunlukla insanlar yaşadıkları yapı veya çevreyle bu anlamda bir ilişki kurmuyor ancak bazı kişiler kuvvetli görüşlere sahip olabiliyor, bu hoşuma gitse de gitmese de.

E.B.: Çok uluslu bir orijine ait olmanızın mimarlığı algılamanızda bir etkisi oldu mu?

K.Y.: Buna bir kerede cevap vermek zor olur sanırım. Bir başka yerde zaman geçirdikten sonra saflığınızı yitiriyorsunuz. Zor bir durum aslında. Tam olarak Malezyalı olduğumu söyleyemem. Çinli de değilim, İngiliz de. Kimlik bu noktada karmaşık bir hal alıyor. Geri dönüşünüz mümkün değil. Sanırım en doğru anlatı hibrid (melez) bir yapının oluşu. Mimarlık eğitimimi Londra Architectural Association da tamamladım. O dönemlerde heyecanlı ve aktif olan Archigram grubu ve Cedric Price'ın gelecek üzerine teknolojik fantazileri bende çevreye duyarlı bir vizyon sağladı. Daha sonra daha bilimsel endişelerle Cambridge Üniversitesi'ne giderek doğal çevre ve ekoloji üze-

rine çalışmalar yaptım ve doktora derecemi aldım. Bu eğitim macerasından sonra tekrar Malezya'ya döndüm ve mimarlık maceramı başlattım.

B.A.: Merkez ülkelerle çevre ülkeler arasında iş alma ve inşa etme açısından fark var mı?

K.Y.: Açıkçası çok büyük farklar yok. İnsanlar heryer de aynı. Sadece para kazanmak istiyorlar, daha fazla kar edebilmenin yollarını arıyorlar. Sizin yaptığınız işe çok fazla değer verilmiyor. Projelendirme süresi boyunca çizimler değişikliklere açıktır. O anlamda müşteri ya da işveren her fikrini söyleme ve değişiklik talep etme imkanına sahip ancak kararlar kesinleştikten sonra ve bir uzlaşma sağlanınca bu çizimler mühürlenir ve bir kopyası büroda kalır, diğer kopyası da şantiyeye yollanır. O andan itibaren ne bizim tarafımızdan ne de işveren tarafından herhangi bir değişiklik yapılamaz. Ancak bunu insanlara anlatmak zor, parayı veren olunca herşeyi istedikleri anda yapabileceklerini düşünebiliyorlar. Kimisi için de tasarım düşüncele-
rinizin ifadesi olan çizimler, eskizler bir anlam ve değer ifadesi taşıyor. Size bir iş talebi ile geliyorlar. Bir çalışma süresi üzerinde anlaşılıyor. O sürenin sonunda ortaya çıkan çizimlerin bedeli gündeme geldiğinde gerginlikler başlıyor. Şu kadar sayıda kağıt bu kadar para etmez gibi.

E.B.: Tecrübelerinize ve dünyanın size bakışı ışığında mimarlık pratiğinizle ilgili gelecek planlarınız nelerdir?

K.Y.: Ekolojik tasarım konusunda yapabileceğim herşeyi gerçekleştirmek ve dünyanın ilgisini bu konuya çekmek istiyorum. Yeni bir kitap üzerine çalışıyorum. Sanırım sonbahar gibi bitirebileceğim. Bunca kitap yayınından sonra şunu anladım ki şimdiye kadar yanlış bir kitleye yani akademisyenlere yönelik kitaplar yazmışım. Bu sefer işin teknik mutfağında olanlara yönelik bir tür el kitabı olacak. □

Ken Yeang ve projeleri hakkında bilgi için www.trhamzahyeang.com

IBM Plaza

Roof - Roof House

Editt Kulesi Projesi

“Gökyüzü Kentleri”

M. Burak ALTINIŞIK, Y. Mimar, Ar. Gör.,
DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

1948 yılında Malezya’da doğan Ken Yeang Londra’da Architectural Association’da mimarlık eğitimini aldıktan sonra Pensilvanya Üniversitesi’nde peyzaj planlaması programına katılmış ve 1975 yılında Cambridge Üniversitesi’nde doktora derecesi almıştır. Avustralya Mimarları Kraliyet Enstitüsü Uluslararası Ödülü ve Ağa Han Mimarlık Ödülü de dahil olmak üzere birçok ödülün sahibi de olan Ken Yeang biyo-iklimsel gökdelen fikrini ortaya atarak uluslararası bir isim elde etti.

Ken Yeang’ın mimarlığı büyük ölçekli yapıların ve gökdelenlerin ekoloji duyarlı tasarımlarına dair görüşlerini ortaya koyduğu *The Green Skyscraper: The Basis for Designing Ecological Sustainable Buildings* (Yeşil Gökdelen: Ekolojik Olarak Sürdürülebilir Tasarlama İçin Kaynak) adlı kitabında yayınlanan ekoloji alanındaki kuramsal çalışmalarına dayanmaktadır. İlk dönem çalışmalarında görülen düşük-enerji tüketimine yönelik tasarım çalışmaları, biyo-iklimsel prensipler ve ekolojik olarak sürdürülebilir bir mimarlık arayışına götürmüştür. 1984 yılında uluslararası mimarlık sahnesine çıkışını sağlayan ilk dönem deneylerinden, sıcak ve nemli Kuala Lumpur ikliminde kendi ailesi için tasarladığı *Roof-Roof House* (Çatı-üstü-Çatı Evi) bütün yapıyı örten, devasa sayılabilecek, geçirgen bir pergola olan bir tür “panjurlu şemsiye” strüktürü ile öne çıkar. Bundan sonraki çalışmaları ortaya koyduğu biyo-iklimsel prensipleri gökdelen tasarımına uyarlamaya odaklanır.

Yeang mimari felsefesini gökdelenlerin çok enerji ve malzeme tükettiği ve ekolojik çevreye duyarlı olmadıkları düşüncesine dayandığını söylemektedir. Ekolojik inşa etmeye yönelik uyumlu bir teorik alt yapıyla kurulan Yeang’ın tasarımları, yerel iklimin derinlemesine anlaşılmasına çalışarak, doğal ışık ve havanın kullanıldığı, doğanın çelik ve beton kulelere eklenerek düşey bahçelerin kuşattığı yeni bir yapı tipi olarak biyo-iklimsel gökdelenleri gündeme getirir. Yeang, yüksek yapıların, iyi çözülmüş yaya bağlantıları, kamu alanları, geniş kullanımlı ve şaşırtıcı, değişken vistalara sahip, bitkilendirmeyi cephenin ve iç mekanın önemli bir bileşeni olarak ele alan “gökyüzü kentleri” olması gerektiğine inancında olduğunu belirtir.

Ken Yeang’ın Bürosunda...

Eray BOZKURT, Y. Mimar, Ar. Gör.,
İYTE Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

1997 yılında İngiltere’deki mimarlık eğitimimi tamamladıktan sonra çalışmak için Malezya’nın başkenti Kuala Lumpur’da bulunan, biyo-iklimsel tasarımlarıyla tanınan Ken Yeang’ın mimarlık ofisine başvurdum. Amacım, Ken Yeang’ın gökdelen mimarisinde uyguladığı biyo-iklimsel yöntemleri yerinde görmektir.

Ofise adım attığım ilk gün, Ken Yeang ofisin çalışma prensiplerini çeşitli örnekler göstererek açıkladı. Onikinin üzerinde projenin yürümekte olduğunu ve büroya bağlı kırk kişinin çalıştığından bahsetti. Tasarım mimarı olarak görevim, binaların konsept tasarımlarını oluşturmak, projeye ilgili dışardan destek alınacak kişilerle toplantılar düzenlemek ve teknik ressamların yaptıklarını kontrol etmektir.

Ofiste üzerinde çalıştığım ilk proje, yapım aşamasında olan Umno ofis binasıydı. Binada yapılması gereken değişiklikleri denetlemem gerekiyordu. Henüz tasarlanmamış alanları ise bitirmem söylenmişti. Bunları tamamladıktan sonra ise Ken Yeang’ın yeni kitabı için Umno binasının planlarını, kesitlerini yeniden çizip, resimlerini hazırladım. Ken Yeang’ın buna benzer çalışma yöntemleri sayesinde proje yarışmalarından ofis binasına, iç tasarımdan konut projelerine kadar sekiz farklı projede çalıştım. Bir senenin sonunda önceden planladıklarımın çok üstünde bir çalışma deneyimi edindim. Aradan altı yıl geçtikten sonra 3 Nisan 2004’de Ken Yeang’i havaalanında karşıladım. Bu süre içerisinde akademik ortamda çalışmalarımı sürdürürken Ken Yeang’ın üzerimdeki etkilerini düşünmeye başladım. Bürosunda, çeşitli ülkelerden gelen yeni mezun mimarları çalıştırmasının nemasını almaya başlamış olmasıydı. Ekolojik Mimarlık’ın kitlelere yayılması açısından önemli bir adımdı.

Ken Yeang’ın tamamlanmış projeleri, biyo-iklimsel tasarımlarıyla ilgili çalışmalar yürüten mimarlara önemli bilgi ve birikim aktarır. Cambridge Üniversitesinde doktora yaparken hazırladığı tezi “A Theoretical Framework for Incorporating Ecological Considerations in the Design and Planning of the Built Environment” (Yapılaşmış Çevrenin Ekoloji Duyarlı Planlama ve Tasarımına Yönelik Kavramsal Bir Çerçeve) ile başlayan akademik çalışmalarını binalarda yaptığı deneysel tasarım çalışmalarıyla mesleki açıdan da sürdürmektedir.

T. Didem AKYOL ALTUN, Y. Mimar
Nezihat KÖŞKLÜK, Dr.
İnci UZUN, Y. Mimar
DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

Öğrenci Sayfaları Yeniden...

Ege Mimarlık Dergisi, 50. sayısı ile birlikte yeni bir anlayışla elinize ulaşıyor... Bu bağlamda, mimarlık öğrencilerinin de Ege Mimarlık dergisi ile ilgili düşünceleri, hem bu yeni anlayışın şekillenmesinde, hem de 51. sayıyla birlikte derginin içinde yer almaya başlayacak olan “Öğrenci Sayfaları”nın içeriğinin belirlenmesinde önem taşıyordu. Biz de bu doğrultuda, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine “Ege Mimarlık” dergisi hakkında bir anket yaptık. Anketin amacı, İzmir’de eğitim gören mimarlık öğrencilerinin dergiyi nasıl değerlendirdiklerini, dergi hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını anlamak, genel anlamda görüş ve önerilerini almaktır.

Anketin formatı, anahtar kelimeler içeren paragraflardaki boşlukların öğrenciler tarafından doldurularak/tamamlanarak bir metin haline dönüştürülmesi şeklindeydi. İçeriği ise mimarlık öğrencilerinin takip ettikleri mimarlık dergilerini ve bunların içinde Ege Mimarlık’ın yerinin ne olduğunu, derginin hangi sıklıkta ve ne şekilde temin edildiğini, öğrencilerin dergiden hangi amaçlarla faydalandıklarını, hangi bölümlerin ilgi çektiğini/çekmediğini, yer almasını istedikleri bölümlerle ilgili alternatif önerilerini, derginin grafik tasarımı ve kimliğini nasıl gördüklerini ve beklentilerini, İzmir ve çevresi ile ilgili konularda yeterli düzeyini nasıl bulduklarını öğrenmeye yönelikti. Bunlara ek olarak, bizim önerdiğimiz bir öğrenci sayfasına tepkilerini ve buna ne şekilde katkıda bulunabileceklerini yazmalarını istedik. Elimizdeki 60 anket formuna göre; öğrenciler yerli dergiler içinde öncelik sırasıyla Yapı, Tasarım, Arredamento Mimarlık, XXI, Mimarlık ve Ege Mimarlık dergilerini takip ediyorlar. Yabancı dergilerden ise Architectural Review, L’arca ve Japan Architect dergileri ilgilerini çekiyor. Genellikle okul kütüphanelerinden ya da Mimarlar Odası’ndan temin ettikleri Ege Mimarlık dergisini düzenli olmayan periyotlarla takip ediyorlar. Öğrenciler Ege Mimarlık dergisinden genelde yapı tanıtımları ve yarışma projelerine yer verilen bölümlerdeki projeleri incelemek, mimarlık kuramı ile ilgili fikir sahibi olmak, ödev konuları hakkında araştırma yapmak, İzmir-Ege gündemi hakkında bilgi edinmek ya da İzmir ile ilgili konularda araştırma yapmak amaçlarıyla faydalanıyorlar. Derginin en çok ilgi çeken bölümleri proje tanıtımı, İzmir’le ilgili yazılar ve haberler, dosya konuları, serbest makaleler, yarışma sayfaları, öğrenci projeleri ve atölye çalışmaları olarak sıralanıyor. Uzun makaleler, haber ve bültenler ise ilgi gösterilmeyen bölümler.

Aşağıdaki metin içindeki kelimeleri gerektiği takdirde değiştiriniz, cümleleri çözümlünüz.

Ben Koray Hatipoğlu
D. E. Ü. M. F. Mimarlık Bölümü 4. sınıf öğrencisiyim.
Mimarlık alanında yayınlanan dergiler içinde en çok Arredamento Mimarlık ve L'arca 'a ilgi duyuyorum.
Bu dergiler içinde Ege Mimarlığı seyrek periyotlarda takip ediyorum.
Ege Mimarlığı Mimarlar Odası yoluyla temin ediyorum.
Şimdiye kadar Ege Mimarlık dergisinden Konak Pier ve yarışma projelerini bulmak amaçlarıyla faydalandım.
Ege Mimarlığın içinde en çok yarışma sunumları alan bölümleri ilgimi çekiyor.
Bunların dışında fazla uzun sayılabilecek makale- bölümlerinin ilgi çekici olmadığı kanısındayım.
Ayrıca derginin içeriğinde görsel-grafik sanatlar ve endüstri tasarımı örnekleri gibi bölümlerin yer almasını isterdim.
Ege Mimarlık dergisinin grafik tasarımını yeterli buluyorum.
Ege mimarlığın yeterli karakteri ağır basıyor; derginin coşkun ve evrensel kimliğini öne çıkarması taraftarıyım.
Özellikle Ege Bölgesiyle ya da İzmir’le ilgili bir araştırma yapmak istediğimde Ege Mimarlık yeterince faydalanılabilecek bir kaynaktır.
Ege Mimarlık dergisinde öğrenciler için ayrılmış bir bölüm olması bizim dergiyi alan ilqimizi arttıracaktır.
Böyle bir bölüm olursa buraya proje sunumları, çeşitli etkinlikler ile şekilde katkıda bulunmak isterim.

Aşağıdaki metin içindeki kelimeleri gerektiği takdirde değiştiriniz, cümleleri çözümlünüz.

Ben Serhat Özdiş
D. E. Ü. M. F. Mimarlık Bölümü 4. sınıf öğrencisiyim.
Mimarlık alanında yayınlanan dergiler içinde en çok Arredamento Mimarlık TASARIM 'a ilgi duyuyorum.
Bu dergiler içinde Ege Mimarlığı sık periyotlarda takip ediyorum.
Ege Mimarlığı Mimarlar Odası yoluyla temin ediyorum.
Şimdiye kadar Ege Mimarlık dergisinden İzmir ile ilgili yapı amaçlarıyla faydalandım.
Ege Mimarlığın içinde en çok yerel haberler ve yapı tanıtımları bölümleri ilgimi çekiyor.
Bunların dışında - bölümlerinin ilgi çekici olmadığı kanısındayım.
Ayrıca derginin içeriğinde dekorasyon, ışınat, çizimler gibi bölümlerin yer almasını isterdim.
Ege Mimarlık dergisinin grafik tasarımını hütu buluyorum.
Ege mimarlığın yeterli karakteri ağır basıyor; derginin evrensel kimliğini öne çıkarması taraftarıyım.
Özellikle Ege Bölgesiyle ya da İzmir’le ilgili bir araştırma yapmak istediğimde Ege Mimarlık faydalanılabilecek bir kaynaktır.
Ege Mimarlık dergisinde öğrenciler için ayrılmış bir bölüm olması olumlu olur.
Böyle bir bölüm olursa buraya elimden geldiğince şekilde katkıda bulunmak isterim.

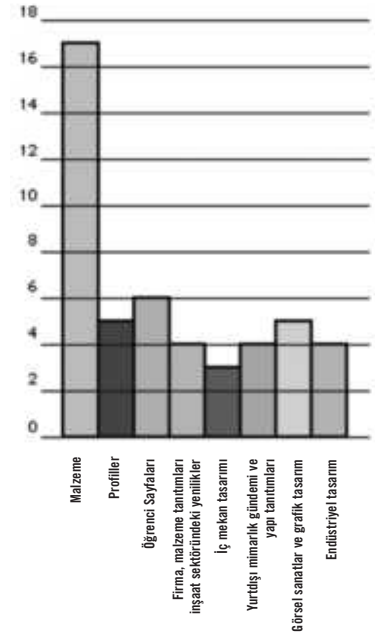
Aşağıdaki metin içindeki kelimeleri gerektiği takdirde değiştiriniz, cümleleri çözümlünüz.

Ben Aysen Özyücel
D. E. Ü. M. F. Mimarlık Bölümü 2. sınıf öğrencisiyim.
Mimarlık alanında yayınlanan dergiler içinde en çok YAPı, XXI, TASARIM 'a ilgi duyuyorum.
Bu dergiler içinde Ege Mimarlığı sık periyotlarda takip ediyorum.
Ege Mimarlığı abonelik yoluyla temin ediyorum.
Şimdiye kadar Ege Mimarlık dergisinden derslerine yardımcı olması ve öğrencilerin haberler almak amaçlarıyla faydalandım.
Ege Mimarlığın içinde en çok Ege ile ilgili ve DEÜ’de yapılan projeler bölümleri ilgimi çekiyor.
Bunların dışında çok yazı olmasının bölümlerinin ilgi çekici olmadığı kanısındayım.
Ayrıca derginin içeriğinde İzmir’deki sanatsal olayların takip edildiği gibi bölümlerin yer almasını isterdim.
Ege Mimarlık dergisinin grafik tasarımını kendine özgü buluyorum.
Ege mimarlığın teknik karakteri ağır basıyor; derginin mimarlık ve kültür kimliğini öne çıkarması taraftarıyım.
Özellikle Ege Bölgesiyle ya da İzmir’le ilgili bir araştırma yapmak istediğimde Ege Mimarlık benim için yeterli bir kaynaktır.

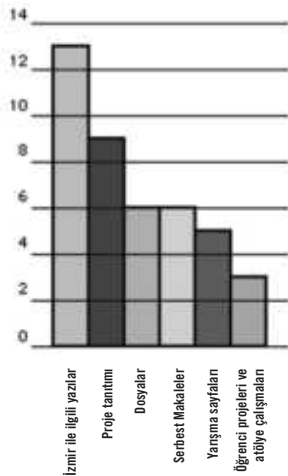
Bizim de yayın kurulu olarak düşündüğümüz ve bir kısmını uygulamaya koyduğumuz konularda öğrencilerin de yoğun talepleri var. Derginin yapısına dair genel eleştirileri görsel malzemenin az olmasına yönelik. Bu nedenle de en yoğun talepleri; yapı tanıtımı bölümünün zenginleştirilmesi, projelerin daha fazla görsel malzemeye yer verilerek irdelenmesi doğrultusunda. Bunun yanı sıra iç mekan tasarımı, görsel sanatlar ve endüstriyel tasarım ürünlerine, firma/malzeme tanıtımları ve inşaat sektöründeki yeniliklere ait bölümler olması; yurtdışı mimarlık ortamına ilişkin haberler ve yapı tanıtımlarına yer verilmesi, mimarların bilgi birikimlerini, mimari anlayışlarını ve eserlerini içeren profiller yapılması öğrencilerin diğer talepleri arasında.

Derginin grafik tasarımı için çoğu olumlu görüş beslerken, bir kısmı klasik ve ciddi, kimliksiz ancak geliştirilebilir olduğuna dair fikir belirtmiş. Derginin mevcut kimliğine ilişkin görüşlerini birkaç farklı şekilde ifade etmişler. Bir grup derginin akademik yazı ağırlıklı olduğunu, çizim-görsel dokümanlarla desteklenen projelere ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyor. Bir grup ise derginin yerel karakterinin ağır bastığını, bir mimarlık dergisi olarak daha evrensel ve çağdaş bir kimliğinin olması gerektiğini öne sürüyor. Bir başka grup ise derginin tasarımsal yönünün ve mimari karakterinin zayıf kaldığı fikrinde. Buna paralel olarak da az önce belirttiğimiz gibi farklı tasarım dallarına ait sayfalar ve ulusal-evrensel mimarlık gündemine yer veren bölümler talep ediyorlar. Yani derginin biraz daha canlı ve medyatik olması istegindeler. İzmir ile ilgili yaptıkları araştırmalarda Ege Mimarlık gerçekten de temel başvuru kaynakları. Sadece birkaçı bu yönünün de biraz geliştirilmesini gerekli görüyor.

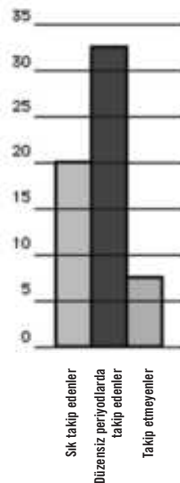
Onlardan genel görüşlerini aldıktan sonra bizim önerdiğimiz bir öğrenci sayfasına nasıl baktıklarını sorduk. Gelen tepkilerin tümü olumlu, hepsi de bunun gerekliliğine inanıyor. Böyle bir bölümün öğrenciler açısından derginin daha dikkat çekici ve renkli olmasını sağlayabileceğini, öğrencilerin mesleklerine sahip çıkmaları yönünde yararlı olabileceğini, başarıya teşvik edici ve eğitici olacağını, derginin öğrenciler tarafından daha çok okunmasını ve benimsenmesini sağlayacağını ve bu sayfalardan ihtiyaçlarını, fikirlerini duyurarak iletişim kurabileceklerini düşünüyorlar. Bu sayfalara projeleri, yazıları, karikatürleri, çizimleri ve diğer ürünleriyle katkıda bulunmak istiyorlar. Biz de yayın kurulu olarak 51. sayıdan itibaren her sayıda iki sayfamızı öğrencilere ayırma kararı almış bulunuyoruz. □

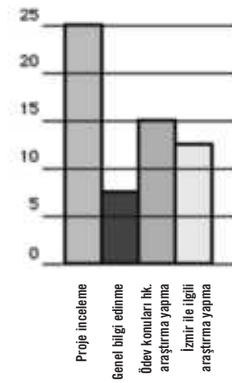
En Çok İlgı Çeken Bölümler

Olması Talep Edilen Bölümler

Öğrencilerin Ege Mimarlık'ı Takip Periyotları

Öğrencilerin Ege Mimarlık'ı Kullanım Amaçları

Bora BAŞOK, YTÜ Mimari Tasarım Yüksek Lisans Öğrencisi
Saner BELLİ, DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Öğrencisi
Çıngı SALMAN, DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Öğrencisi
Ali H. PEKDEMİR, DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Öğrencisi

Atölye yen-i-lgi

Farklı üniversitelerden öğrencilerin bir platformda buluştuğu Ulusal Mimarlık Öğrencileri Buluşması - Buluşma 8 bu yıl 7-12 Şubat tarihleri arasında Trabzon'da Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Türkiye'nin ve KKTC'nin farklı üniversitelerinin mimarlık fakültelerinden yaklaşık 150 mimar adayının katıldığı buluşmanın teması "yeni" idi. Başta ucunu tutamayacağınız, her yere çekilir bir kavram olarak gelse de "yeni"; buluşmaların sürekliliği açısından ve Türkiye'nin içinde bulunduğu mimari gündem açısından çok doğru düşünülmüş bir temaydı. Geçtiğimiz yaz Dokuz Eylül Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen Buluşma 7.5'un teması çok tartışılmış ve içinde bulunduğumuz sorunu açığa vurmuştu. Kimlik"siz" temasıyla kimliksizlik adı altında kimlik tartışılmıştı.

Türkiye'deki sistem bozukluğu, her konuda olduğu gibi, doğal olarak -hayatın bir parçası olduğu için- mimarlığı da etkilemekte ve aslında zengin tarihimizle doğan zengin kimliğimiz adeta kimliksizliğimize dönüşmektedir. İşte bu noktada tartışılan kimlik bulma çabası, Buluşma 8, "yeni" temasıyla bize içinde bulunduğumuz "potansiyel"i, "yeni"yi yani sancıyı yaşattı. Bora Başok, Saner Belli, Çıngı Salman ve Ali Haydar Pekdemir olarak Buluşma 8'de kurduğumuz atölyenin odak noktasıydı bu sancı: YENİ. İçinde bulunduğumuz "potansiyel" zaman, Türkiye mimarlığının belki de dönüm noktası sayılacağı yeni arayış sancısı değil; kaybedilen başka bir şeylerin de sancısı aynı zamanda. Bir YENİLGİNİN...

Yenilgiyle sona eren günümüz mimarlığının, çarpık yerleşmenin, gecekondulaşmanın, düzensiz otoyolların, ifadesiz cephe-lerin, yani bir "son'un, dolayısıyla bir "ilk'in sancı anı; "son'un yenilgisiyle, bir "ilk'in "yeni ilgi"nin doğuşu. Evet bu "yeni ilgi"nin doğuşu, sancılı ve elbette ki zamanla olacaktır. İşte mimarlığımızın yeni aradığı bu dönem içinde "yeni" temasıyla "yenilgi", "yeni" ve "yeni ilgi"yi tartıştık atölyemizde. İlk gün "yenilgi"yi tartıştık, konuştuk. Mimarlığımızdaki yenilginin, bu sancının nedenini ve neden yeni aradığımızı tartıştık. İkinci gün "yeni nereden aramalıyız?"ı tartıştık. Sancılı potansiyel yeni konuştuk. Sancının nedenini araştırdık ve "yeni ilgi"nin farkına vardık. Aradığımız şeyin "yeni ilgi" olduğunu ve bir ilki istediğimizi fark ettik ve heyecanlandık, işe koyulduk. Herkes aldı eline kağıdı, kalemi. Çizmeye başladı. Kavramlar, soyut ifadeler kalemle can buldu, boş beyaz kağıtlar üzerinde... kalemler ifade etti yavaş yavaş havada uçan kelimeleri; bazen uzaklara dalındı, bazen gözler kısıldı...ve...

İkinci günün sonunda hazırды herkesin kompozisyonu. Öğrenciler, çizgilerinin dili oldular teker teker... birbirlerine anlattılar ve daha çok heyecanlandılar.

Artık atölyenin ikinci bölümün geçmeye hazırды. Oluşturacağımız duvarı gridlere böldük ve isimlendirdik (A1, A2, B1, F1, F6...) Gridlerin sahipleri çekilişle belirlendi. Bir grid 50*60 cm boyutlarındaydı ve iki gazbetondan oluşuyordu (25*60*15). Hazırlanan kompozisyonlar 50*60'lık boyutlara ölçeklendirildi ve çizgilerle uyarlandı. Sıra çizgilere, yani 2 boyuta derinlik katmaktaydı.

Falçateler, keskiler, çekiçler, testereler can vermeye başladı cansız ölü gazbetonlara. Sesler arttıkça, tozlar uçtukça daha çok heyecanlanıyor ve daha zevkle çalışıyorduk.

İkinci gün ve üçüncü gün sabahlara kadar süren çalışmalar sonucunda herkes çalışmasını son rötuşları da koyarak tamamladı. Herkes çok yorgundu ve artık uyuyup sabaha "birleştirme işi"ni yapmak gerekiyordu.

Sabah ilk iş, harçları karıp duvarımızı yavaş yavaş inşa etmek oldu. Duvar yükseldikçe yüzler gülüyordu. Ve nihayet son gazbeton da kondu...

Duvarımız hazırды. "bizim duvarımız". "birlikte" yaptığımız bu duvarda, "yeni" vardı... "yenilgi ve yeni ilgi, kimlik" vardı... "sanat" vardı... "emek" vardı... "birliktelik" vardı... "biz" vardık...

Gölge oyunları ile süslediğimiz duvarımızı "biz" yapmıştık ve evet bizim "eserimizdi", bizim "kimliğimizdi".

Zafer bizimdi... ■

Türkiye Ekonomi Bankası Bölge Müdürlüğü Binası - İzmir

Mimari Proje:

Kreatif Mimarlık Limited Şirketi
Aydan Volkan, Selim Cengiz

Fotoğraflar : Cemal Emden

Mühendislik Hizmetleri:

Strüktür : Nu Mühendislik, Necati Uzakgören
Mekanik : Setta Mühendislik, İbrahim Köroğlu
Elektrik : Anel Mühendislik, Rıdvan Çelikel
İşveren : Türkiye Ekonomi Bankası

Süreç

- 1928 yılında Banca Commerciale Italiana'nın şubesi olarak hizmete açılan yapının projesini mimar Antonio Mongeri yaptı.
- 1928 – 1979 yılları arasında Banca Commerciale Italiana yapıda işlevini sürdürdü.
- Banca Commerciale Italiana'nın ardından, 1979 – 1988 yılları arasındaki 10 yıllık süreçte yapı ciddi tahribat gördü.
- 1988 yılında TEB, Kültür Bakanlığı'nın açtığı ihale sonucunda yapıyı satın aldı.
- 1998 yılında TEB'in yapının restorasyon ve renovasyon projeleri için açtığı uluslararası davetli yarışmada 1. Ödül'ü Kreatif Mimarlık aldı.
- Yarışma sonrası yapı içinde yapılan detaylı incelemede, orijinale dair tüm verilerin yok olduğu/edildiği tespit edildi.
- A. Mongeri'nin orijinal projeleri ve mekan fotoğrafları Banca

Commerciale Italiana'nın Milano'daki genel merkezindeki arşivinden temin edildi.

■ Orijinal projede tespit edilen Giriş Holü'ndeki taş duvarlar ve kolonların üzerine kaplanmış mdf plakalar söküldü ve havasızlıktan toz haline gelen Taş'ın cinsi İstanbul Teknik Üniversitesi laboratuvarında incelenerek tespit edildi.

■ İnşaat Mühendisleri tarafından yapılan incelemede yapının gördüğü tahribat sonucunda ciddi statik problemlerinin olduğu tespit edildi. Orijinaline sadık kalmaya özen gösterilerek hazırlanan projeler doğrultusunda, cephe askıya alındı ve yapı statik olarak güçlendirildi.

■ Neoklasik cephenin restorasyon çalışmasında, konu ile ilgili danışmanımızın yönlendirmesi ve cepheden alınan numunelerin İstanbul Teknik Üniversitesi laboratuvarındaki incelenmeleri sonucunda restorasyon yöntemi belirlendi.

■ İç mekanlarının monumental havası ve cephenin zamana karşı verdiği varoluş çabası, geçmişte de banka kuruluşlarına hizmet etmiş yapı içinde varolacak şubenin genel şube anlayışından çıkarılıp "tarihsel mirasın öznelliğine saygılı bir prestij yapısı" tasarlama kararını verdirdi. Bu karardan yola çıkılarak hazırlanan projede, güncel bankacılık anlayışının istediği işlevsel ve teknolojik ihtiyaçların yanında günümüz mekansal konfor gereksinimleri, yapının genel karakteristik özelliklerini zedelemekten yerleştirilmeye çalışıldı. İç mekanlarda, yapının tarihi sürecine uygun yapı elemanlarının ve malzemelerin seçilmesine özen gösterildi.

Tema

"Dün dündür, bugün bugündür" değil, geçmişin verileri ile bugünün anlayışı bütünleşip birlikte yarınlara ilerleyebilir...

Tansel KORKMAZ, Dr.

GÖRÜNMEYENİN RESTORASYONU*

İzmir, 18. yy'ın ortalarından beri, sadece Anadolu'nun değil, aynı zamanda tüm Doğu Akdeniz'in çok önemli bir limanı oldu. Bu gün hâlâ izlerini takip edebileceğimiz kozmopolit kent yapısını da bu konumuna borçludur. Bu yapıda Levantenler hem sosyo-kültürel hem de ekonomik alanlarda çok önemli bir rol üstlendiler. 19. yy'da Konak Meydanı bu kozmopoliten kültürün sergileme mekânıydı. Cumhuriyetin kuruluşundan hemen sonra, Banca Commerciale Italiana İzmir'de bir şube açmaya karar verdiğinde yerel ve uluslararası bankaların çoğunun bulunduğu bu meydanı seçti. İtalyan mimar Mongeri tarafından 1928'de yapılan bu yapı, 1979 senesine kadar bir banka olarak işlev görmeye devam etti.

Bina, 1988 senesinde TEB (Türk Ekonomi Bankası) tarafından satın alındığında harap durumdaydı. Son 10 sene zarfında üzerinde hoyratca değişiklikler yapılmıştı. TEB, 1998 yılında, harabe halindeki bu yapının restorasyonu ve yeni bölgesel genel müdürlük binasına dönüştürülmesi için uluslararası bir yarışma açtı. Yarışmayı Kreatif Mimarlık kazandı. Bu noktada, Anıtlar Genel Kurulu'nun yapıyı "1. derece tarihi eser" olarak onayladığını, dolayısıyla tasarım müdahalesinin bu çerçevede yapıldığını vurgulamak süreci daha iyi anlamak açısından önemli.

Fetiş veya Fantazi Olarak Tarihi Bina: **

Restorasyon mimar için hep bir enigmaya işaret eder: Nesne/tarihi bina, geçmişin/diğeri'nin alanındadır. Restorasyon praxis'ini salt teknik bir zeminde temellendirme çabaları onu "uzmanlık" zırhıyla donatmak demektir ki bu da enigmayla başatmenin modern bir stratejisi olarak yorumlanabilir. Aslında praxis'in kalbinde tarihi bir yapı değil, geçmişin/diğerinin varlığı vardır: Başka bir deyişle artık yok olan bir varlık, yokluğun varlığı; enigmanın kaynağı da buradadır. Geçmişin/diğerinin izi olarak tarihi bina varoluşla ilgili derin bir sorgulamayı kışkırtır zihinlerde: "Ben geçmiş/diğeri için neyim, diğerinin yokluğu karşısında benim varlığımın sınırı nedir, diğerinin bakışında benim varlığımın anlamı nedir?" Tarihi bina her zaman geçmişin gölgesi altındadır, geçmişin hayaletlerinin uğrak yeridir, tekinsizliği buradan kaynaklanır. Bu tekinsizliği ve kaybolmuş "orijinal" imgesiyle mimarı cezbeder. Bu kayıp/yokluk duygusu öznenin arzusunu kışkırtır, bütünleme/tamamlama talebini harekete geçirir: Kayıp olanın restorasyonu. Bu durumda özne ya orijinal imgeyi bir fetiş haline getirerek kaybını telafi etmeye çalışır: Tarihi binayı kayıp geçmişin yerine koyarak kaybı inkar etme çabası. Ya da geçmişin/diğerinin bir izi olarak tarihi bina bir fantazi alanı olarak belirir öznenin: Öznenin/mimarın benliğindeki bastırılmış olan(lar)ı görselleştirilme alanı. Böylece öznenin boyun eğdirme, sahiplenme ve ehlileştirme hislerini kışkırtır: Eksiklik endişesinin harekete geçirdiği tamamlık/bütünlüğe duyulan arzuyu. Restorasyon bu iki durumda da, fetiş veya fantazi olarak, telafi veya arzu nesnesi olarak, öznenin narsistik bütünlüğe ulaşma arayışıyla ilgilidir.

İlk durumda restorasyon, "orijinal" imgenin yerine, sadık ve ayırtıcı bir takıntıyla "tıpkısının aynısını" yeniden üretme çabasıdır. Yapının/nesnenin asli ve tesadüfi özellikleri arasındaki farklar ya da elde olan ile olabilecek olan (potansiyeller) arasındaki gerilim gibi içsel özelliklerini kavrama kaygısı yoktur. Bu durumda paradoksal olan restorasyonun kayıp yapının yerini dol-

durmak ve bütünlük/tamamlık talebini gidermek yerine kayıp ile yerine konan arasındaki farkı çaresizce belirginleştirerek, "orijinali" iyice ele geçirmez kılması ve geçmişin karanlığının derinliklerine itmesidir. Tarihi yapının bir fantezi alanı olarak görülmesi ise mimarın Diğeri/geçmiş üzerindeki sahiplenme hissini alevlendirir. "Zamanın gerektirdikleri" veya "profesyonel özgürlük" adı altında yapılan bu müdahaleler, aslında öznenin/mimarın kendini tasdik etme (self-affirmation) denemeleri veya kendi isteklerine düşkünlüğünü (self-indulgence) "kolektif" bir amaç adı altında gerçekleştirmesidir. Bu anlamda, restorasyon, bir şiddet veya öznenin kendini Diğeri üzerine empoze etmesi olarak da görülebilir.

İki durumun da ortak noktası motivasyonlarının öznenin narsistik bütünlük arayışından kaynaklanmasıdır. Bir varoluş durumu olarak narsisizm "dünya" ile ilişki kurma yetersizliği/bozukluğu yani kişinin kendi imajında hapsolmasıdır. R. Sennett'in de "The Fall of Public Man" adlı kitabında çok güzel bir şekilde vurguladığı gibi, sorunun en merkezinde narsisizmin modern öznenin temel varoluş biçimi haline gelmesi yatmaktadır. Yukarıda söz edilen marazi restorasyon eğilimleri bu modern hastalığın belirtileri olarak tanımlandığında ise şu soru belirir: Bu hapsoluştan "dünya"ya açılıp geçmiş/diğeri ile yaratıcı bir ilişki kurmak mümkün müdür?

Kendi-imgesinde (self-image) Hapsolmaktan Kurtulup Nesnenin Kendisini Keşfetmek:

Özne/mimar kendine hapsolmaktan kurtulduğunda "dünya"yı keşif için taze bir zemin belirir: "dünya" kendini sadece olduğu gibi, kendi doğasında kalmasına izin verenlere açar. Bu "kendi gibi olmasına izin verme" kavramı tamamen yeni bir restorasyon şeklini ortaya koyar: M. Heidegger'in "Building Dwelling Thinking" adlı makalesinde altını çizdiği gibi "korumak sadece bir nesneyi tehlikeden çıkarmak değildir. Korumak bir şeyi kendi varoluşunun içinde serbest bırakmaktır". Bu restorasyonun

Yapı Tanıtımı

Zemin Kat Planı

1. Giriş Holü 2. Ofis 3. Açık Ofis 4. Merdiven ve Asansör Holü
5. Resepsiyon ve Bekleme Holü 6. Vezneler 7. Müşteri Kasaları
8. Kasa Kullanma Odası 9. Mutfak 10. Servis Holü

Birinci Kat Planı

1. Toplantı Odası 2. Ofis 3. Teras 4. Merdiven ve Asansör Holü
5. Servis Merdiveni 6. WC 7. Mutfak 8. Çatı Işıklığı

esas anlamını ön plana çıkarır: Nesneyi keşfetmek, nesnenin kendini ortaya koymasına izin vermek. Burada özne ve diğeri arasında ya da şu an ile geçmiş arasında bir güç kavgası veya bir sahiplenme değil diğerrinin benimsenmesi söz konusudur. Modern özne/mimar için de narsistik bütünlük isteği doğrultusundaki “kayıp”, diğerrini anlamının getirdiği kendini geliştirip zenginleştirme ile telafi edilir.

Görünmeyi Korumak

TEB’in ana mekânı 2001 yılındaki hali ile 1928’de çekilmiş fotoğraflarda görülen orijinal durumu arasındaki fark, Heidegger’in “..Poetically Man Dwells...”de ortaya koyduğu “aynı” ile “eşit” arasındaki farkı hatırlatır. “Aynı, farklı olanı bir esasında-bir-olma-halinde toplar. Buna karşın eşit, bu farkları sıradan bir homojenliğin kaba birliği içine dağıtır. Orijinal ile restore edilmiş ana mekân aslında eşit veya ikiz değil, fakat aynıdırlar. Aralarındaki görünür farklara rağmen, ikisini esasta bir araya getiren, görünmeyen bir bağ vardır.

Yapının orijinal planı, erken 20. yy bankacılık işleyiş ilkelerine uygun merkezi bir şemaydı: Merkezde çalışma mekânlarına, çeperde dolaşım. Fakat TEB yeni bölgesel genel müdürlük binası için değişik bir organizasyonda ısrarlıydı bu da çeperin kullanımını gerektiriyordu. Bu değişiklik tabii ki çok önemli farklılıklar yaratacaktı. Yani restorasyon geçmişin izlerini yeniden yapılandırırken bünyeye uygun bazı değişiklikler de yapmalıydı: Hem sürekliliği, hem de değişiklikleri içermek durumundaydı. Burada “şey”lerin içinde her zaman gerçekleştirilmeyi bekleyen gizli potansiyeller olduğunu vurgulamak gerekir. Görünen, imge nesnenin içsel potansiyelinin tümünü hiçbir zaman tamamen tüketmiş olamaz. Nesnenin gücü görünür niteliklerinden olduğu kadar gizli potansiyellerinden de kaynaklanmaktadır: Görünmeyen kendisinden (its invisible self). Gerçek/var olan ve potansiyel/gizli kalmış arasındaki gerginlik restorasyondaki şans/tesadüf faktörüne işaret eder. Bu şans faktörünün fark edilmesi restorasyonu yaratıcı bir praxis haline sokar. Restorasyon da sonuç olarak gizli potansiyellerin bazılarını gün ışığına çı-

İkinci Kat Planı

1. Toplantı Odası 2. Yönetici Salonu 3. Yemek Odası
4. Merdiven ve Asansör Holü 5. Servis Koridoru 6. WC
7. Mutfak 8. Teknik 9. Çöp

Kesitler

kartacaktır, hiçbir zaman hepsini değil. Gizli içsel potansiyelleri ortaya çıkaran restorasyon hem değişikliği hem de sürekliliği vurgular. Bu çerçeve, mahir bir restorasyon için, binanın içsel özellikleriyle ilgili vazgeçilemez bir arayış başlatır: Temel ve tesadüfi özellikler arasındaki farkı ayırt etmek.

Yapının cephe ve ana mekânı, üslubunu ilk bakışta ortaya koyar. Bu, Neoklasizmin “soyly sadelik, sessiz ihtişam” ilkesinin görüntüsüdür. Böylece restorasyon da yapıda korunması gereken asıl özelliği farketmiş olur. Yapının alçak gönüllü boyutlarına rağmen sükûnet ve sadelik hissinin yarattığı ihtişam aurası. Ana mekânın yüzeylerini kaplayan mermer burayı bir zandırlık duygusuyla bezer. Bu sert, sade ve dayanıklı yüzeyler kendilerine güvenle, modern tasarımın en seçkin, tavizsiz ve iddiasını hâlâ koruyan mobilyalarına ev sahipliği yapmaktadır. Yapıda içsel olmayan, eklenen/yapıştırılan/empoze edilen her şey soyulup atıldığı için ana mekânın tek dekorasyonu konstrüksiyon malzemelerinin -mermerin, derinin, ahşabın ve meta-

lin- çıplak dokusudur. Ve bütün bu yüzeyler tepe-ışıklıktan süzülünen yumuşak doğal ışık ile yıkanır. Gün boyu değişen ışık, yapının ana mekânında değişik ruh halleri yaratır. Işık, mekânı her şeyin bir anlık sonsuzluk içinde buharlaştığı izlenimini veren bir vakar ile bezer. Bellekte sükûnet, ferahlık ve ışığın izi kalır.

Yapının ana mekânı, Baudelaire’in “modern hayatın ressamı” için söylediği gibi “geçmekte olan anı ve bu anın içerdiği tüm sonsuzluk önermelerini” içerir. Sürekliliğin içinde değişikliği içerir. Orijinali ve restore edilmiş bir arada tutan, aynı yapan ise görünmez korunmuş olmasıdır: Vakur atmosferin sunduğu sükûnet ve ferahlık hissi. Restorasyon orijinal imgenin altında yatan esası yakalayıp onu yeni bir görüntü ile yeniden sunmuştur: Burada korunan görüntü değil onun sakladığı görünmez olandır. □

* Orhan Koçak’a görüş ve önerileri için teşekkür ederim.

** Bu psikoanalitik terimlerin sadece restorasyon mekanizmalarını tanımlamada yardımcı olarak kullanıldığı ve mimarlar ya da mimari ile ilgili bir sapıklık ima etmediği vurgulanmalıdır. Kelimeler diagnostik değil tanımlayıcı araçlar olarak kullanılmıştır.

Konak Meydanı ve Çevresi Düzenleme Projesi

Konak Meydanı Denizle Yeniden Buluşuyor

Tasarım ve Denetim:
EPA Mimarlık, Şehircilik

Proje Grubu:
Ersen Gürsel
Haluk Erar
Güven Birkan
Oya Erar
Nihal Keskintaş

Maket Çalışmaları:
Emrah Çınar
Ufuk Batmaz
Gürkan Özenen

Animasyon:
Macit Okman

Peyzaj Raporu:
Prof. Ahmet Yıldızcı

Kent Tarihi Parkı Raporu:
Fikret Yılmaz
Özen Eyüce

Heykeltraşlar:
Gürel Yontan
Bihrat Mavitan

Mozaik Haritalar:
M. Tüzüm Kızılcan

Yaya Geçiti Statik Projesi:
Sezai Güvensoy

**Çelik-Branda Gölgelekler
Mühendislik Tasarımı:**
Tevfik Seğer

Aydınlatma Projesi:
Ergun Elgin

Belediye Danışmanları:
Doğan Kuban
Murat Katoğlu

Uygulama Koordinasyon:
Hasan Fehmi Mani

Peysaj ve Uygulama:
İzmir Büyükşehir Belediyesi
Park ve Bahçeler Müdürlüğü

Uygulama Denetim:
İzmir Büyükşehir Belediyesi,
Fen İşleri Daire başkanlığı

Uygulama:
İzbeton A.Ş.

Şantiye yönetimi:
Alphan Bozan
Bülent Begiler
Cihan Soyer

İzmir, ikibinli yıllara girerken, çağdaş bir kent kimliği kazanma yolunda ciddi arayışların içine girmiştir. Bu arayışın ana ilkelerinin belirlenmesinde, kentin geleceği kadar, coğrafyasının ve geçmişinin de dikkate alınmasının gereği açıktır. Konak Meydanı ve çevresi, bu bağlamda hem işlevsel hem de simgesel bir önem taşıyagelmıştır. Kentte yaşayanlar ve özellikle yöneticiler, tasarımcılar ve plancılar, bu bölgeyi sürekli tartışmışlar, hakkında kararlar almışlar, projeler geliştirmişlerdir.

İzmir'in coğrafi konumunun en belirgin özelliği, bir kıyı kenti oluşudur. Bu nitelik, tarih boyunca kentin ekonomik, toplumsal ve kültürel yapısını belirleyen temel etkenlerden biridir. Ancak, savaşlar, ekonomik ve toplumsal gelişmeler sonucu ticaret yollarının değişmesiyle kent denizle olan bağıni koparmaya başlamış, deniz kirliliği, kıyı dolguları, yoğun taşıt trafiğini taşıyan kıyıya paralel yollar bu kopmayı hızlandırmıştır. Konak Meydanı ve çevresi de bu değişimden payını almıştır.

1950'lerde Sarıkışla'nın yıkımıyla hem kentin önemli bir kültürel değeri yitirilmiş, hem de Konak Meydanı'nı tanımlayan mimari bir öge ortadan kalkmış oldu. Geriye kalan boş alan, sonraki yıllarda, tekrar tekrar düzenlenmiş, her yeni düzenlemede deniz biraz daha doldurulmuş, vapur iskelesi sürekli yer değiştirmiş, meydan ve çevresi ile ilgili tartışmalar da canlılığını hep korumuştur.

2002 Nisan ayında, bu alanın yeniden düzenlenmesi için projelendirme çalışmalarına başlandığında, öncelikle kent tarihi yeniden değerlendirildi ve bu alanla ilgili daha önce yapılmış projeler incelendi. Çünkü, buranın tarihsel ve kültürel niteliği, kent yaşamındaki güncel konumu ve işlevi dolayısıyla bir kamusal alan olması, sadece mimarların bireysel ve içsel hayallerinin ürünü olarak planlanmasını engelliyordu. Çok kapsamlı bir kentsel tasarım/çevre düzenleme projesi olan bu çalışmanın her aşamasında, alınan kararların mekana ve topluma olası etkisi, çeşitli uzmanlarla tartışıldı.

Konak Meydanı ve Çevresi 2004

Fotoğraf: Cemal Emden

Konaç Meydanı 2004

Meydanın Oluşumu

Tarihçi Fikret Yılmaz, Konaç Kamusal Merkezi'nin oluşumunu, Osmanlı ordusundaki çağdaşlaşmanın bir gereği olarak 1827-1829 yıllarında inşa edilen Sarı Kışla'nın yapımı ile başlatır. Meydanın oluşumu ise, Katipzade Konağı'nın yıkılıp, 1867'de şimdiki Hükümet Konağı'nın yapılması ile başlar, 1886'da Konaç'ın bitişğinde, sonradan Adliye olarak kullanılan İdadi Binası'nın yapımı ile devam eder. 1884'de Konaç-Karşıyaka yolcu vapurlarının çalışmaya başlaması ve 19. yüzyıl sonuna doğru atlı tramvayın geçişi ile meydan canlanır. 18. yüzyıl ortalarında yapılmış Yalı Camii ve 1901'de Abdülhamit'in yaptırdığı Saat Kulesi meydanın simgesel öğelerini oluşturur.

Meydan'ın şimdiki belediye binasının bulunduğu kuzey kesiminde, iş yerleri ve depolardan oluşan yapılar dizisi vardır. Daha önceleri askeri otel iken 1938'de onarılarak günümüzdeki biçimini alan Ankara Palas Oteli, Kemeraltı girişinde yer alan önemli bir başka öğedir.

Cumhuriyet döneminde, yakın çevrede Milli Kütüphane, Elhamra Sineması ve eski Belediye Binası'nın da inşası ile meydan, yönetsel ve sosyal hizmetlerin buluştuğu bir Kamusal Alan'a dönüşür ve bu işlevini 50'lere kadar sürdürür.

Meydanın Yok Oluşu

50'li yıllarda başlayan ve 60'larda süren imar anlayışı ile, önce eski vapur iskelesi yıkılıp yenisi yapılır, Basmane'den Göztepe'ye uzanan cadde açılır. 1955-1957 arasında, meydanının güneyindeki Sarıkışla ve kuzeyindeki depolar yıkılır. Doğudaki Hükümet Konağı'nın yanması ile de Tarihi Konaç Meydanı tamamen yok olur, onun yerine Bahribaba Parkı'ndan Gümrük'e kadar uzanan büyük bir boşluk ve ortada Saat Kulesi ve Cami kalır.

Günümüze yaklaştıkça, denizin doldurulması sonucu kıyı hattı giderek yönetsel ve ticari kullanımlardan uzaklaşır, kuzey-güney taşıt trafiğinin artması ile de bu çevredeki yaşam denizden tamamen kopar. Konaç Meydanı ve çevresi, ne yapılacağına karar verilemeyen bir tarlaya dönüşür. Geleneksel Kemeraltı alışveriş merkezi ile vapur iskelesi arasında çizgi halinde varlığını sürdüren yaya trafiği için, alt ve üst geçitler oluşturulur.

1970'den sonra, Gümrük-Konaç Meydanı arasında çeşitli yönetim yapıları inşa edilir, Belediye Binası, Merkez Bankası gibi. Bu arada eski Hükümet Konağı restore edilir ve yeni eklentiler yapılır, adliye binası olarak hizmet veren İzmir İdadisi yıkılır. Büyük boşluğun doğusu ise, SSK Çarşısı ile sınırlanır.

80'li yıllarda, Hükümet Konağı önünden geçen yol yayalaştırılır, otobüs ilk-son durakları kaldırılır.

Kentsel Tasarım

Konak Meydanı 1913

Le Corbusier önerisi (1948)

1951 Yarışması 1.Ödül (Kemal Ahmet Aru - Gündüz Özdeş - Emin Canpolat)

Meydanla İlgili Projelendirme Çalışmaları

İzmir'in ilk planı, 1854'de Luigi Storari tarafından hazırlanır. Konak Meydanı ile ilgili ilk kentsel düzenleme önerisi, 1868'de kurulmuş bulunan belediye tarafından getirilir. Belediye, 1909'da, kışlanın kendilerine verilmesini ve yerine "millet bahçesi", tiyatro, kütüphane ve kulüp binası yapmayı önerir. Bu gerçekleşmez ama, 1913'de, kışlanın dış bahçe duvarı kaldırılarak, bu alan, Hükümet Meydanı ile birlikte park olarak düzenlenir.

Yangın sonrası İzmir'in imarı için, Danger Kardeşler'e 1925'de yaptırılan plan, idari merkezin Cumhuriyet Meydanı'na taşınmasını ve Sarıkışla'nın kaldırılmasını öngörür, ama bunlar gerçekleşmez.

Le Corbusier'in 1948'de sunduğu rapor ve çizimlerde, Konak Meydanı ve çevresi için getirdiği yeşil içinde çok katlı bloklarla yapılaşma önerisi, daha sonra yapılan bütün planları etkiler. Le Corbusier, Kemeraltı çarşısını da, "çöküntü halinde bir bölge" olarak değerlendirip, birkaç anıt yapı dışında temizlenmesini öngörür. Bu plan uygulanmaz.

Türkiye'de siyasi yapıda 1950'de başlayan değişiklik, kentsel mekana da yansır. Konak'ın artık, yönetsel işlevine ek olarak, bir iş ve eğlence merkezi olması da gündemdedir.

İzmir için bir kent planı elde etme amacıyla 1951 yılında açılan uluslararası proje yarışmasının şartnamesinde yarışmacılardan, Kışla'nın kaldırılarak yerine "umumi binalar" ve eğlence yerleri inşa edilmesi ve inşaatı süren "Varyant"ın dikkate alınması da istenir. Yarışmacıların hemen tamamı Konak ve çevresini, İzmir'in merkezi olarak ele alır. Projelerin bir bölümünde, Güzelyalı-Konak arasına yeni bir "Kordon" önerilir. Birinciliği kazanan Aru-Özdeş-Canbolat projesi, burada, çok katlı bloklardan oluşan bir merkez, Sarıkışla yerine yeşil alan ve tiyatro, bugünkü yerinde dört katlı bir belediye binası önerir, tarihi Saat Kulesi'ni dikkate almaz. Ancak bu önerilerin çoğu, o yıllarda uygulamaya yansımaz. 1954'de, Hollandalı mimar Düdok'a Konak meydanı ve sahil bandını içeren bir kentsel tasarım projesi hazırlatılır.

1956'da, kent merkezindeki 60.000 m². alanı yeniden düzenleme amacıyla bir tasarım yarışması açılır, katılan tüm yarışmacılar, söz birliği etmişçesine, Meydan'ın tarihi kimliğine ilişkin tüm öğeleri ortadan kaldıran öneriler getirir. Yarışmayı kazanan Tekeli-Sisa-Aydın projesi, yeşil içinde denize dik bloklardan oluşan bir yapılaşma önerir. Bu proje de uygulanmaz.

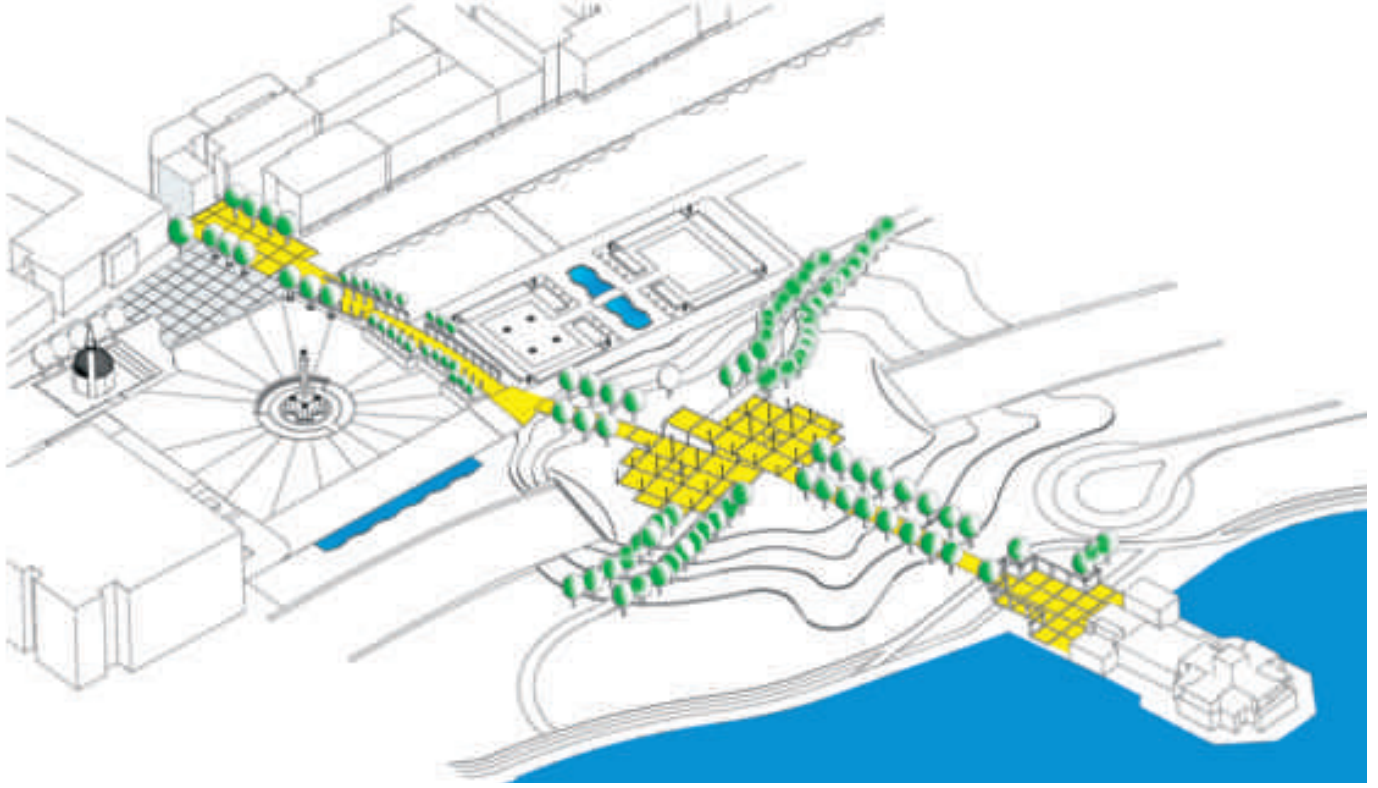
Konak Meydanı 2004

1984'de tamamlanan Kemeraltı Koruma Planı, Cumhuriyet Bulvarı boyunca, kıyıya paralel ve bitişik düzende 8 katlı yapı blokları önererek, tarihi dokunun denizle bağlantısını keser.

90'lı yıllarda gelindiğinde, Alsancak'dan sahile inerek kıyı boyunca devam edip Konak'dan geçip Çeşme'ye uzanacak bir otoyol projesi ve buna karşı örgütlü bir mücadele gündemdedir. Bu arada, Konak ve yakın çevresi için açılan bir yarışmada birinci seçilen projede, ağırlıklı olarak Sarı Kışla'nın bulunduğu alan için getirilen büyük işyeri (Galleria) önerisi, örgütlü tepkilerle karşılaşır. Artık fiziksel anlamda tanımlanmış bir alan olmamakla birlikte, Konak Meydanı, Sit Alanı ilan edilir.

1999'da yerel yönetimdeki değişiklik ve İzmir'deki plancı ve mimar örgütlerinin katkıları sonucu, meydan ve çevresi üzerinde yapılaşmayı önleyen yasal kararlar alınır. Konak-Kor-

don-Alsancak Kıyı Kesimi Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanır. Otoyol yapımı ve Varyant'ı sahil yoluna bağlayan köprü yapımı durdurulur. Bu arada, denize doğru uzanan eski gümrük binaları restore edilerek Konak Pier adı altında bir alış-veriş merkezine dönüştürülür. Ama Konak Meydanı, tarihi alış-veriş merkezi Kemeraltı'nın giriş-çıkış kapısı olma özelliğini sürdürür. Hala, kent içi ulaşım araçlarının pek çoğunun başlangıç noktasıdır ve bunlara metro da eklenmiştir. 2000 yılında, Mimarlar Odası girişimi ile Konak Meydanı için fikir projesi seçenekleri hazırlanır. Konak ve Çevresi'nin bir rekreasyon alanı olmasını öngören bu projelerde -biri hariç- Eski Konak Meydanı'nın kent tarihindeki konumunun önemsenmediği, sadece Yalı Camii ve Saat Kulesi'nin bulunduğu, Kemeraltı Çarşısı ile Konak İskelesi arasındaki yaya hareketine öncelik verildiği görülür.

Konak İskelesi'nden Kemeraltı Çarşı Girişi - Ana Aks

Planlama İlkeleri

Konak Meydanı ve çevresi ile ilgili bugünkü düzenlemenin tasarım çalışmaları Nisan 2002'de başladı, uygulaması 2003 yılında yapıldı.

Mevcut koruma planı, kıyı ile Varyant arasındaki yarım kalmış ayaklı yol, taşıt yolu üzerine yapılmış yaya platformu, bu çalışmada veri olarak alındı.

Projede benimsenen planlama ilkeleri şöyle özetlenebilir:

- Tarihsel belleğin yenilenmesi, eski Konak Meydanı'nın izlerinin vurgulanması,
- Yapılacak düzenlemenin dinamik ve büyüyen metropolün gelecekteki gereksinimlerini de karşılayabilmesi,
- Yaklaşık 20 hektarlık bir alanın, üzerinde hiçbir bina yapılmadan, çağdaş yorumlara ve kullanımlara uygun açık alan olarak düzenlenmesi,
- Zaman içinde farklı programlara yanıt verebilecek, sürdürülebilir ve esnek mekanlar dizisi oluşturulması,
- Kentin denizle barışmasına katkı,
- Kamusal alanların tanımlanması,
- Eski ticaret merkezi ile yeni oluşan mekanların kesişme noktalarının işlevsel ve fiziksel olarak algılanması,
- İş merkezlerinin, eski ticari merkezin, taşıt aktarma noktalarının ve Konak İskelesinin, yaya ulaşım ağı ile birbirine bağlanması.

Bu bağlamda, alanın tasarlanmasında kalıcılık, yapıların

oluşturacağı düzende değil, zaman içinde değişebilir olma niteliğinde arandı. Farklı işlevli alanlar üzerinde, sosyal, kültürel ve doğal etkenleri kullanarak, mekansal örgütlenmenin sağlanması ise, planlamanın temel ilkesi olarak benimsendi.

Bu ilkeler ışığında proje alanı, işlevsel olarak farklılık gösteren dört bölümde ele alındı:

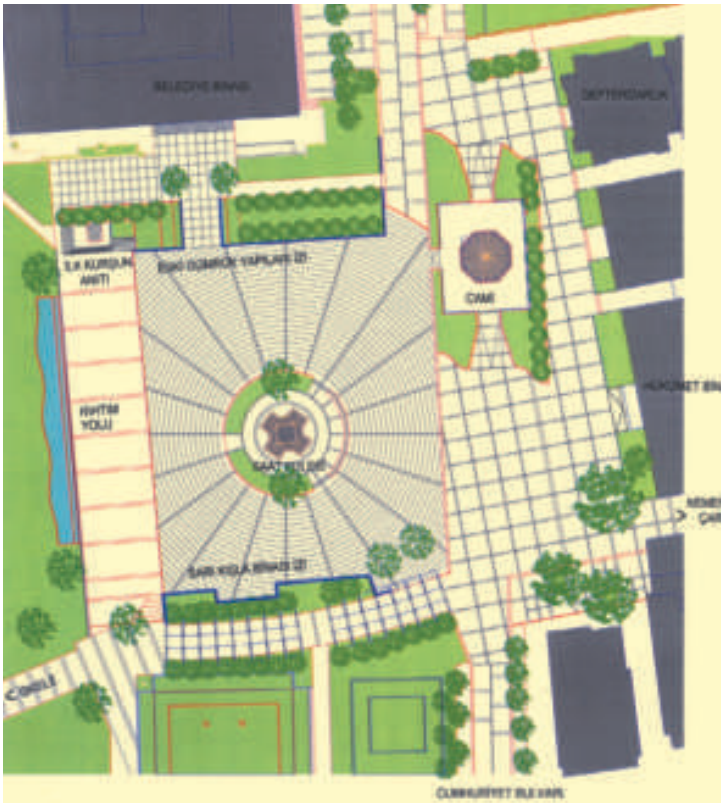
- 1.Eski Konak Meydanı
- 2.Cumhuriyet Bulvarı ve çevresi
- 3.Yeşil park alanları
- 4.Kıyı kullanım alanı

Konak İskelesi'nden Kemeraltı Çarşı girişi yolu ana aksı
Gölgelik, plato, sokak, Sarıklı duvarı

Yerleşme Projesi

Kınak Meydanı

Cumhuriyet Bulvarı Güney Aksı Kısmi Plan - Kesit

Cumhuriyet Bulvarı Güney Aksı

Eski Konak Meydanı

Kule merkezli eski Konak Meydanı, hem kent belleğinin yenilenmesi, hem de 21. yüzyıl İzmir'inin kent kimliğinin oluşmasında yapacağı katkı dikkate alınarak, proje alanının merkezi olarak kabul edildi ve çağdaş bir yorumla yeniden düzenlendi. Meydan, özgün boyutları izlenerek, topluma yabancı olmayan, toplum tarafından benimsenmiş evrensel normlar kullanılarak projelendirildi. Kentsel sosyal işlevi her geçen gün artacak olan meydanın, üzerinde dolaşılabilir, düş kurulan bir buluşma alanı olarak, kent halkıyla dinamik bir süreç yaşaması öngörüldü. Burası, gelip geçilen, çevrenin algılanmasına olanak veren, bazı özel günlerde bir toplanma/şölen alanı işlevi üstlenen bir mekan olarak düşünüldü. 1950 öncesinin kent merkezi işlevini terketmiş olan bu kentsel alan, kent kimliği için korunması ve yaşatılması gereken tarihi bir mekan olarak ele alındı.

Eski Konak Meydanı'nın güney sınırı, Hükümet Konağı-İskele yaya aksı ile tanımlandı ve bu aks boyunca, yüksek boylu, geniş tepeli masif ağaç grupları oluşturuldu. Meydanın kuzeyindeki Belediye Binası kütlelerinin görsel ağırlığını yumuşatmak üzere önünde sütun biçimli bir ağaç sırası oluşturuldu. Aynı tür ağaçlar, daha sık olarak, camiye bir yeşil fon oluşturmak üzere kullanıldı. Eski meydanın denize açıldığı noktada, eski sahil yolu izleri döşeme kaplama farklılığı ile, kıyı izi ise, Meydan'ı taşıt yolundan koparan 55 m boyunda bir su çizgisi ile vurgulandı. İlk Kurşun Anıtı, taşıt yolundan da algılanacak biçimde, meydanın kuzeybatı ucuna kaydırıldı. Saat Kulesi çevresinde, onunla ölçek olarak yarışacak ve görünüşünü engelleyecek palmye, phoenix (feniks), manolya gibi ağaçlar (ikisi hariç) kaldırıldı, böylece Kule'nin inşa edildiği zamanki durumuna dönüldü ve meydanın denizle görsel ilişkisi de yeniden kuruldu.

Cumhuriyet Bulvarı'ndan detay

Üst Örtü

Cumhuriyet Bulvarı

Kuzey-güney doğrultusundaki Cumhuriyet Bulvarı, proje alanının omurgasını oluşturan lineer bir meydan olarak yorumlandı. Burası hem Kemeraltı ticaret alanının kıyıya açıldığı bir mekan, hem de gümrük binaları kompleksi ve Pasaport rıhtımı ile tören alanını birleştiren yaya aksı olarak ele alındı. Cumhuriyet Bulvarı-Pasaport-Kordon yaya bağlantısının sürekliliği, 5 m. genişlikte, 122 m. uzunlukta yaya geçidi ile sağlandı. Yaya geçidinin tasarımında, yer aldığı mekanın konumu ve çevresel değerler belirleyici oldu.

Geleneksel ticaret merkezinin yenilenmesinde de katkı yapması beklenen bulvar, eski-yeni diyalogunu sağlayan, geç gündüz yaşayan, bir buluşma alanı olarak düşünüldü.

Mevcutlar da dikkate alınarak, Cumhuriyet Bulvarı'nın her iki yanında, ritmik sıralar halinde palmye ağaçları önerildi. Bir taraftaki palmye sırası boyunca bodur ve yaprağını dökmeyen ağaçlar ile, öteki yanda ise sabit gölgelikler, arkatlar, çelik örtüler ve sarmaşık gülleri ile gölgelik alanlar oluşturuldu. Güney Cumhuriyet Bulvarı ile açık sergi mekanı arasında, çok yüksek olmayan ve yaprağını dökmeyen bir bitki bandı oluşturuldu. Cumhuriyet Bulvarının her kesiminden denizle görsel ilişki kurulması sağlandı.

Yaya yolu üzerinde gölgelikler

Fotoğraf: Cemal Enden

Cumhuriyet Bulvarı Kuzey - Güney Aksı

Cumhuriyet Bulvarı'ndan Kordon düzenlemesine yaya geçit bağlantısı

Saat Kulesi çevre düzenlemesi

Yeşil Park ve Kıyı Kullanım Alanları

Taşıt yoluyla ikiye bölünmüş olan proje alanını birbirine bağlayan Hükümet Konağı –İskele yaya aksının en yüksek noktasında yer alan ve simgesel bir gölgelikle örtülmüş bulunan platform, aynı zamanda bir manzara seyir mekanı olarak düzenlendi. Yaya aksı, geniş tepeli yaprak döken ağaçlarla gölgelendi ve vurgulandı.

Yıkılmış olan Sarıkışla'dan kalan boş alan, kent belleği sürekliliğine katkı yapacak bir Kent Tarihi Parkı olarak düzenlendi. Kent Tarihi Parkı'nın ortasına bir doğrusal havuz yerleştirilip, her iki yanında yaprak dökmeyen budanabilir ağaçlardan bir duvar oluşturuldu. Havuzun iki yanındaki yeşil meydanlar, en çok 50 cm. yükseklikte budanabilecek yeşil bantlar ile çevrelendi ve ortalarına, gölge elemanı olarak dörder adet yaprağını döken, geniş tepeli ağaç yerleştirildi. Park zemininde, iki adet 12x12 m.'lik seramik ve taş mozaik harita oluşturuldu. Biri İzmir Körfezi ve kent çıkışını, öteki eski kent yerleşme alanını kapsayan ve üzerinde yürünebilen bu haritalarla, mekan algılama aracı olarak harita kullanma alışkanlığının kazandırılması amaçlandı.

Taşıt yolu ile deniz arasında kalan alan, geniş bir yeşil açıklık olarak ele alındı, sadece kıyı gezi yolu ve ona paralel bisiklet yolu boyunca ağaç dizileri gerçekleştirildi. Kıyının güney ucunda yer alan, yarım kalmış yolun oturduğu tepelik, deniz tarafında kademeli bir yeşil seyir amfisi olarak düzenlendi.

Konak Meydanı'nın gece görüntüsü

Su - Rıhtım - Meydan izlerinin bugünü

Yeşil peyzaj

Konak İskelesi'nden ana yaya yol aksı, kıyı düzeni, yeşil - kıyı ilişkisi

Bitkilendirme ve Öteki Peyzaj Öğeleri

Bu alanın tasarımında, mekanların birbirlerine geçişini sağlayan, derinlik ve boşluk algılanmasına yardımcı olan yeşil alanların yanı sıra, gruplaştırılmış yaprak döken ağaç grupları ile yol boyu fizik sınırlama ve gölge oluşturan ağaç dizileri planlandı. Yeşil alanlar mekan örgütlenmesinin bir ögesi olarak tanımlandı ve rastlantısal düzenlemelerden kaçınıldı.

Bitki tür, konum ve düzenlemeleri belirlenirken, proje alanının büyük ölçüde dolgu alan olması, taban suyunun yüksek ve tuzlu olması, denizden tuzlu su damlacıklarının geliyor olması, zemin altında ulaşım yapılarının bulunması gibi bu alana has özellikler de dikkate alındı. Bitki taban alanını oluşturma amacıyla zemin 50-75 cm. bitki toprağı ile yükseltildi.

Meydanı çevreleyen arkatlar, gölgelikler, setler su yüzeyleri, ağaçlar ile, döşeme kaplamaları, oturma ve aydınlatma elemanlarının, hem işlevsel, hem de öznel niteliklere sahip olması öngörüldü.

Aydınlatma

Konak ve Çevresi gece aydınlatması, bu mekanın gece tanımında önemli bir öge olarak ele alındı. Yapılar, yaya yolu izleri, kıyı kesimi, işlev farklılıkları belirtilecek şekilde aydınlatıldı ve aydınlatma elemanları seçiminde de bu farklılık dikkate alındı.

Son Bir Söz

Bu projenin hayata geçirilmesinde İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Piriştina'nın katkısına değinmek gerek. Sayın Piriştina, projeyi içtenlikle benimseyerek her aşamada tartışmalara katıldı, kamuoyuna ve Belediye Meclisi'ne tanıtarak gerçekleşmesine öncülük etti. Uygulama aşamasında da, proje grubu ile, uygulama ekibi arasındaki eşgüdüm için gerekli zemini hazırlayarak, kalitenin oluşumuna olanak sağladı.

Geçit üzerinde gölgelikli plato

Ahmet Vefa ORHON, Yrd. Doç. Dr.,
DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

Kişisel Bir Perspektiften Konak Meydanı'na Bakışın Düşündürdükleri

Konak Meydanı'nın gözümün önünden geçen 17 yıllık kesitine baktığımda, zihnimde kalan en eski görüntü, 80'lerin sonlarında trolleybüs'den inip Kemeraltı'na giderken, kenarlarında sıralanmış dilenciler ve işportacılar arasından telaşlı bir insan kalabalığı ile üzerinden geçtiğim yaya köprüsüdür.

ForChevAmChrysVagen, 1972

22 farklı modelin parçaları ile yapılan bu otomobil, 14.000 dolara malolmuştur. Yeterince sıkı çalışılarak yapılabilir, ama hangi bedele?

Bir mimar olarak size, baktığınızda mimarlığa bakışınızın etkilendiğini düşündüğünüz bir görüntü olup olmadığı sorulursa nasıl cevap verirdiniz? Eminim ki hemen herkesin zihninde böyle bir görüntü canlanmıştır. Sizinkileri bilemem ama benim için, mimarlığa bakışımı etkilediğini en çok düşündüğüm görüntü, yıllar önce bir kitapta rastladığım ForChevAmChrysVagen isimli araba olmuştur. Bir araba meraklısının 22 farklı marka arabanın parçaları ile yaptığı bu oldukça pahalı maliyetli el yapımı araba, tuhaf bir şekilde mimarlıkla ilgili çağrışımlarımda yer etmiştir. ForChevAmChrysVagen'in pek çok arabadan devşirme pahalı estetiği, kitaptaki resmin altında yeralan "yeterince sıkı çalışılarak yapılabilir, ama hangi bedele?" sorusuyla dimağımda ironik bir mimari anlam kazanmıştır. Bu noktadan sonra, çevremde ve mimarlık dergilerinde gördüğüm kimi yapılar ve projeler gayrı-ihtiyari bir biçimde bende, "İşte buda bir mimari ForChevAmChrysVagen" düşüncesi yaratmıştır. Bu çağrışımda, zihnimde şekillenen "ödenen bedelin emeğe deyip değmediği" ya da "emeğin ve bedelin estetik beklentileri karşılayıp karşılamadığı" sorularının tetikleyici olduğu açıktır.

Bu noktada Konak Meydan düzenlemesinde, özellikle inşaat sürecinde, zihnimde "Şehre bir ForChevAmChrysVagen mi geliyor" düşüncesini uyandırdığını söylemeliyim. Ancak sanırım benim kuşağımdan ve sonrasından olan İzmirli için bu düşünce haklı görülmelidir. Çünkü 80'lerde üniversite için gelişimden bugüne kadar olan 17 yıllık İzmirlilik dönemimde Konak alanı bir meydan olmaktan çok ya bir keşmekeşin merkezi ya da bir inşaat sahası olarak karşıma çıkmıştır. Alsancak'ta önce okumam, daha sonrada çalışmam ve Göztepe'de oturmam nedeniyle hemen hergün geçtiğim Konak Meydanı'nın gözümün önünden geçen 17 yıllık kesitine baktığımda, zihnimde kalan en eski görüntü 80'lerin

1980'li yıllarda İzmir Konak Meydanı

sonlarında trolleybüs'den inip Kemeraltı'na giderken, kenarlarında sıralanmış dilenciler ve işportacılar arasından telaşlı bir insan kalabalığı ile üzerinden geçtiğim yaya köprüsüdür. Kentin doğal yapısı gereği çizgisel biçimi nedeni ile oluşan, kuzeyi ve güneyi bağlayan tek aks ile yoğunlaşan trafik yükünün yayanın aşamayacağı bir yoğunluğa eriştiği 80'lerde zorunluluktan yapılan bu yaya köprüsü, aslında Kemeraltı'nın denizle ve Konak Meydanı ile ilişkisinin kopuşunun sembolüdür. Konak alanının ilk görüşümde bende bir meydandan çok bir keşmekeş yumağı izlenimi bırakması bu kopuşa olduğu kadar, o dönemde otobüs duraklarının Konak alanında bulunmasına da dayanmaktadır. Daha sonraki süreçte, hükümetin önünden geçen ana arterin kapatılarak yayalaştırılması ve otobüs duraklarının kaldırılması ile kazanılan geniş alanların nasıl kullanılacağı projelere ve tartışmalara konu olurken, bir yandan da devam eden kıyı dolguları ile denizden kazanılan alanlar kent merkezini giderek denizden uzaklaştırmıştır. Konak, bir meydan olmaktan çok bir açık alan haline gelirken metro kazısı, atıksı kollektor hatlarının geçişi ve Konak yol geçişinin yeraltına alınması çalışmaları ile uzunca bir dönem bir şantiye alanı olarak zihnimde yerini almıştır. Bu durumda, uzun inşaat süreçlerinden sonra Konak Meydan Düzenlemesi ile gelen yeni bir inşaat sürecinin zihnimde ForChevAmChrysVagen çağrışımları ile kuşku uyandırması, sanırım normal karşılanmalıdır.

İzmirli'lere "Konak meydanı nedir?" diye sorsak, pek çok görüş sonucunda elde edeceğimiz tanım büyük olasılıkla "Konak meydanı, İzmir'in alışveriş (Kemeraltı ve Pier çarşıları), idari (Hükümet ve Anakent Belediyesi), sanat ve kültür merkezleri (Elhamra Opera ve Bale Sahnesi, Atatürk Kütüphanesi, Milli Kütüphane, Arkeoloji ve Etnografya Müzesi), landmarkları (Saat Kulesi, Konak Yalı Camii ve Hasan Tahsin Anı-

tı) ile birlikte ulaşım imkanları (metro, otobüs ve deniz ulaşımı) sayesinde nefes aldığı ve denize kavuştuğu eski bir meydandır" şeklinde olacaktır. Bu tanım pek çok kişinin meydan ile ilişkisini kuran vazgeçilmez şacayaklarını (alışveriş merkezi - idari merkez - kültür merkezi) ağırlıklı vurgular gibi görünmekle birlikte, bence asıl vurgulanması gereken "şehir nefes aldırarak" niteliği olmalıdır. Bir meydandan şehre nefes aldırarak, o şehir insanlarının orada denizle, şehirle ya da birbirleriyle kurdukları sosyal bağlardır. İnsanlar bir meydana alışveriş, kültür ya da idari merkezlere erişmek, ulaşım yollarında aktarma yapmak ya da o merkezdeki landmark'ları görmek dışında bir amaçla geliyorsa, o zaman o meydan şehirle fiziksel bağlarının yanısıra güçlü sosyal bağlarda kurabilmiştir. Örneğin: sevinçli bir olay sonrası sokağa döküldüklerinde insanlar o meydana koşuyorsa, sadece bir bankta oturup bakınmak ya da kuşlara yem atmak için geliyorsa... Ne yazık ki Konak Meydanı'nın son bir kaç on yılına hakim olan keşmekeş ya da şantiye alanı görüntüsü, meydanın şehirle olan mecburi fiziksel bağlarını kopartmasa da sosyal bağlarını oldukça zayıflatmıştır. Bence, Konak Meydan Düzenlemesi'nin bir ForChevAmChrysVagen olup olmadığını, meydan ile şehir arasındaki sosyal bağları yeniden kurmakta başarısı belirleyecektir. Cumhuriyet Meydanı'nda coşkulu bir yılbaşı kutlaması yaşamış ve genç bir meydan olan Gündoğdu meydanında zevkle konserler izlemiş biri olarak, körfezin güney kıyısındaki diğer meydanların şehirle sosyal bağlarının kuvvetlendiğini düşündüğümü de eklemeliyim.

Konak Meydanı için vurguladığım "şehrin denize kavuştuğu meydan" niteliğini biraz açmak istiyorum. Eski İzmir şehri, körfezin güneyindeki İzmir ve kuzeyindeki Karşıyaka olarak tanınırdı. Güzelbahçe, Narlıdere, Balçova ve Bayraklı nere-

deyse kendi başlarına yaşayan tarımsal köyler iken Bornova ve Buca ayrı birer büyükçe yerleşim alanı idiler. İzmir'in merkezi Konak Meydanı ve ona açılan Kemeraltı'nda, Karşıyaka'nın merkezi ise İskele Meydanı ve Çarşı Sokağı'ndaydı. Bu iki merkez, ait oldukları yerleşmelerin denize kavuştuğu meydanlar idiler. 20 yüzyıl başlarında İzmir sahil ile bütünleşmiş bir kent değildi, çünkü ana caddelerinde giderken denizi hissedemezsiniz, denize ancak meydanlardan kavuşurdunuz. İzmir ancak 70'li yıllardan sonra körfez kıyılarına yapılan dolgularla ve bunlar üzerine yapılan yollar ve yeşil alanlar ile kıyıya kavuşmuş ve sahil kenti kimliği kazanmıştır. Körfezin etrafında şekillenen şehrin kuzeyi ve güneyini bağlayan tek aks ile yoğunlaşan trafik, zamanla Konak Meydanı'nı denizden koparmıştır. Konak yol geçişinin yeraltına alınması, meydanı vazgeçilmez bir parçası olan denize yeniden kavuşturabilmek için yapılmış gerekliliği tartışılmaz bir uygulamadır. Bu noktada, yapılan yeraltı yol geçişinin gerek üst kotunun meydan kotunun neredeyse 1 m. üstüne çıkarak meydanın denizle arzulan şekilde bütünleşmesine engel olması ve gerekse de geçiş için kısa ama virajlı bir güzergah seçilmesi nedeniyle beni rahatsız ettiğini söylemeliyim. Ancak yapım sürecinde zemin kotunun mümkün olduğunca düşürülebilmesi için meslek odalarının gayret gösterdiği ve uygulamanın tartışmalı bir süreçten sonra bu hale geldiği düşünülürse, eldeki kaynaklar ile ancak bu kadar yapılabildiği de açıktır.

Daha 19. yüzyıl başında "Asya-yı Osmaniyye'nin en kalabalık ve en ticaretgah beldesi" İzmir'de çağdaş bir kentin sahip olması gerekli en önemli kentsel elemanın "umumi bağçe" olduğu görüşüyle Konak Meydanı için projeler geliştirilmişti. Sarı Kışla yıkılarak bir millet bahçesi, kulüp, tiyatro ve kütüphane kurulacaktı. Gerekli paranın piyango düzenlenerek elde edilmesi düşünülen proje için bir yarışma dahi açılmıştı. Bu proje, geliştirilen ancak uygulanamayan projelerin ilkiydi. Umumi bağçe çözümü ile başlayan süreçte Konak, yüzyıla yaklaşan bir süreyi bir türlü umuma ait olamayan mekanlar ile yaşadıktan sonra günümüze geldi. Bir akşamüstü

Konak Meydan Düzenlemesi'nin kıvrımlı banklarından birine oturup meydanı seyrettim. Saat Kulesi takıldı gözüme. 1901 'de II. Abdülhamit'in tahta çıkışının 25. yılı sebebiyle Alman Konsolosluk binasını da yapan mimar S. Reynold'a inşa ettirdiği bu 25 metrelik yapı, batıdan devşirme bir tasarım ürününe islami bir üslup yaratma çabasındaki oryantalist bir yaklaşımla yapılmıştı. Bence, zamanına göre bir ForChevAmChrysVagen'di bu yapı; sonra şehrin "landmark"ı olmuştu. Benzeri bir durumun ForChevAmChrysVagen'in de başına geldiğini birkaç yıl önce bir dergide okumuştum. Yapımcısının ölümünden sonra varislerince bir müzeye satılan araba, artık kıymeti bilinen bir sanat eseri idi. Sonra, Saat Kulesi'nin bir zamanlar duvarları içinde yer aldığı Sarı Kışla'yı düşündüm. Yüzyılın başından beri yıkılmasını isteyenlere 1955'e kadar inatla direnmişti bu yapı; yıkımına şahit olanlardan duyduğum kadarı ile yıkılırken Konak Meydanı'nı fareler basmıştı, yıkıntılarının kaldırılıp meydanın tamamen temizlenmesi ise 1957 yılını bulmuştu. Sarı Kışla'nın yapımında kullanılan antik devirden kalma amfiteyatro ve stadyumdan devşirme kesme mermer taşlara yıkımdan sonra ne olmuştu acaba? Zihnimde antik kültürden devşirme malzeme ile yapılan Sarı Kışla'nın duvarları içinde, yeni kültürden devşirme bir tasarım ürünü Saat Kulesi'nin görüldüğü elde renklendirilmiş eski bir izmir kartpostalı canlandı. Sonra, tarihi sit alanına takılıp yarım kalan viyadüklere gözüm takıldı. Aslında yıkılması gereken viyadükler yanlarına yapılan yeşil bir tepe ile saklanırken, yarım kalmış temelleri bodur selviler ile sarmalanıp zeytin ağaçları arasına gizlenmişti. Viyadük ayaklarından çıkan donatı filizleri, ilerde kat çıkmak üzere son katlarında kolon filizleri bırakılan gecekonduları çağırıyordu bana, ürperdim; birilerinin bu viyadüklerle işi bitmemişti galiba. Gecekonduları var eden "Bugün tamam, yarına Allah kerim" mantığı bu kadar içimize sinmiş miydi?

Konak, yüzyıl önce gerekliliğinin farkına varılan "umumi bağçe"sine sonunda kavuştu. İzmirliğin bu projeyi benimseyeceğinden eminim ne de olsa yüzyıldır bekliyorlar. □

Kaynakça:

1. Serçe, Erkan (1998), "Tanzimatta Cumhuriyet'e İzmir'de Belediye", DEÜ Yayınları, İzmir.
2. Beyru, Raif (1973), "18. ve 19. Yüzyıllarda İzmir", İzmir
3. Atay, Çınar (1978), "Tarih İçinde İzmir", İzmir

Konak Meydanı, 2004

Fotoğraf: Cemal Emden